

Kommuntäckande ÖVERSIKTSPLAN

Samrådsförslag 2015-03-26

Dnr.nr. KS.2012.765/212

Sista dag för att tycka till om samrådsförslaget till översiktsplan är den 31 maj 2015. Era synpunkter ska vara skriftliga och antingen mailas till oversiktsplan@are.se eller skickas till **Kommunstyrelsen Åre kommun, Box 201, 830 05 Järpen**

Ansvariga politiker:

Politisk styrning:

Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Åre kommun

Referensgrupp:

Leif Nord (m), Can Savran (c), Katrin Wissing (mp), Anders Eriksson (fp), Jasna Lindberg (kd), Andreas Sihvonen (s), Mikael Sundman (vv)

Ansvariga tjänstemän:

Arbetsgrupp:

Ida Thuresson, utvecklingsavdelningen (projektledare)

Veronika Viström, miljöavdelningen

Benckt Aspman, utvecklingsavdelningen

Magnus Dahlin, utvecklingsavdelningen

Lars Nilsson, planavdelningen

Karin Söderberg, samhällsbyggnadskontoret

Styrgrupp:

Åre kommuns ledningsgrupp

Projektbeställare:

Richard Högström, kommunchef

Layout och illustrationer:

Ida Thuresson om inget annat anges

Kartor:

Lars Nilsson och Ida Thuresson om inget annat anges

Foton:

Eric Hedberg och Linn Nordlund om inget annat anges

GUIDE TILL PLANFÖRSLAGET

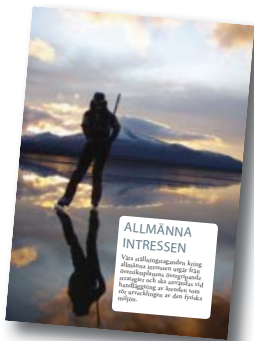
Kapitel 1: **Bakgrund**

Översiktsplanens första kapitel beskriver varför och hur vi tar fram en ny översiktsplan.

Kapitel 2: **Strategiska utgångspunkter**

Det här kapitlet ska du läsa om du är intresserad av att förstå vårt grundläggande förhållningssätt till planering utifrån framtidsutmaningar, målbild och övergripande planeringsstrategier.

Kapitel 3: **Allmänna intressen**

I kapitel tre hittar du information om hur vi ska hantera olika planeringsfrågor utifrån en tematisk indelning.

Kapitel 4: **Utvecklingsprinciper**

Utvecklingsprinciperna beskriver hur vi ska utveckla och bevara olika geografiska områden.

Kapitel 5: **Konsekvensbedömning**

Konsekvensbedömningen beskriver vilken påverkan planförslaget ger på miljön, sociala faktorer och ekonomisk utveckling.

INNEHÅLL

1. Beskrivning av översiktsplanens funktion, redogörelse för processen som ligger bakom översiktsplanen samt beskrivning av viktiga mål och styrdokument.

BAKGRUND

Vad är en översiktsplan? 8

Inledande process 9

Inledande dialogprocess
Parallella projekt

Kopplingar till mål- och styrdokument 12

Kommunala mål
Regionala och nationella mål

2. Kapitlet inleds med en kort analys av kommunens befolkningsutveckling. De tre viktigaste framtidsutmaningarna samt kommunens målbild för översiktsplanen beskrivs. Till målbilden kopplas sex strategier som ligger till grund för våra ställningstaganden kring allmänna intressen och utvecklingsprinciper.

STRATEGISKA UTGÅNGSPUNKTER

Befolkningsutveckling i Åre kommun 16

Våra viktigaste framtidsutmaningar 17

Klimatet förändras
Strukturuomvandlingar
Utveckla en unik fjällmiljö på ett hållbart sätt

Målbild: attraktiva och långsiktigt hållbara samhällsstrukturer 20

Övergripande planeringsstrategier 21

A. Planera med fokus på hållbar tillgänglighet
B. Skapa en attraktiv flerkärnighet
C. Se utvecklingsmöjligheterna i regionen
D. Stärka befintliga bygder
E. Bygga robust
F. Se landskapets potential

3. Översiktsplanens tredje kapitel innehåller ställningstaganden kring allmänna intressen enligt 2 kap PBL. Allmänna intressen är t.ex. frågor om bebyggelseutveckling, infrastruktur, natur- och kulturmiljöer, hälsa och säkerhet, mellankommunala frågor och behandling av riksintressen.

ALLMÄNNA INTRESSEN

Bostäder, kommunikationer och service 26

Utveckling av nya bostäder
Utveckling av kommunikationer och transportinfrastruktur
Kommunal service

Planering för utveckling av näringslivet 33

Samhällsplanering för en förstorad arbetsmarknadsregion
Besöksnäring
Lokalisering av verksamheter och handel
Högre utbildning
Areella näringar

Landskapet 37

Landskapet som helhet
Fjälllandskapet
Det öppna odlingslandskapet
Skogslandskapet
Den byggda miljön
Vatten

Säker samhällsbyggnad 49

Naturolyckor
Ras, skred, slamströmmar och erosion
Trafikrelaterade risker
Störningar och föroreningar

Riksintresseanspråk 53

Områden av riksintresse enligt 3 kap MB
Områden av riksintresse enligt 4 kap MB
Natura 2000-områden enligt 7 kap 27§ MB

UTVECKLINGSPRINCIPER

Lokala utvecklingsprinciper 60

Västra bygden
Norra bygden - Kallbygden
Åredalen - Undersåker
Södra Årefjällen
Järpen - Mörsil - Mattmar
Storsjöbygden - Bydalen

KONSEKVENSBEDÖMNING

Bakgrund 80

Konsekvensbedömning 82

Hur påverkar planförslaget miljön?
Hur påverkar planförslaget sociala faktorer i samhället?
Hur påverkar planförslaget utveckling och samhällsekonomi?

ORDFÖRKLARINGAR, UNDERLAGSMATERIAL OCH REGISTER

4. Kapitlet beskriver vilka lokala utvecklingsprinciper som bör gälla för olika områden i kommunen.

5. Konsekvensbedömningen är en samlad analys av hur översiktsplanen påverkar miljömässiga, sociala och samhällsekonomiska faktorer.

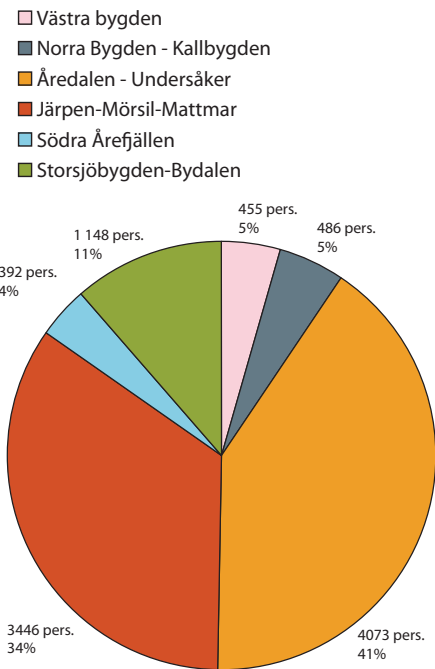
ÅRE KOMMUN - EN KORT BESKRIVNING

Vi bor glest men ändå koncentrerat Åre kommun ligger i Jämtlands län och har cirka 10 450 invånare, spridda över 7 263 kvadratkilometer. Kommunens befolkning är koncentrerad framförallt till stråken utmed kommunens större vägar. Kommunen som helhet har under senare år växt med knappt 50 personer per år; befolkningsutvecklingen är stark i Åredalen och förhållandevis stabil i stråket utmed E14 medan tillväxten i kommunens ytterområden är vikande. Prognosen visar att dessa mönster lär förstärkas ytterligare under kommande år.

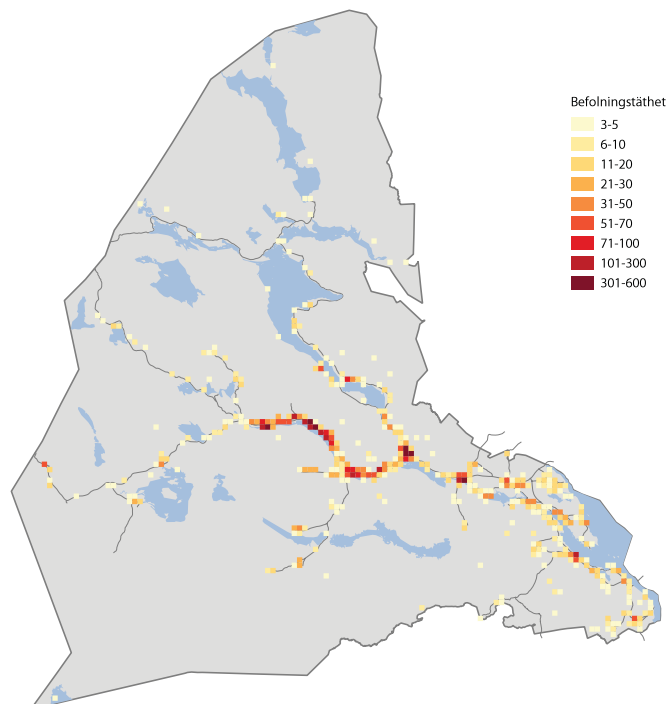
Åre är en fjällkommun med bra kommunikationer Genom kommunen löper E14 och Mittbanan som förbinder Sundsvall och Trondheim samt väg 321 som knyter an mot E45 söderut. Flygplatser finns i Vaernes öster om Trondheim (Trondheim Lufthavn Vaernes) samt på Frösön nära Östersund (Åre Östersund airport).

Besöksnäringen är vår basnäring Besöksnäringen har en naturligt dominerande roll i Åre kommuns näringsliv och är grunden till den positiva utveckling som kommunen har haft de senaste 20 åren. En stor del av den kommunala planeringen berör turistiska satsningar i form av boenden och infrastruktur, vilket är särskilt märkbart i Åredalen, Storlien och Bydalen.

Vi har ett unikt fjällnära landskap Kommunen har ett varierat landskap med småbrutna beteslägdor i dalgångarna utmed Indalsälven och Kallsjön, öppen jordbruksbygd utmed Storsjön och stora renbetesfjäll i norra och södra delen av kommunen.

Cirkeldiagrammet visar Åre kommuns befolkningsfördelning i antal och procent i november 2014.

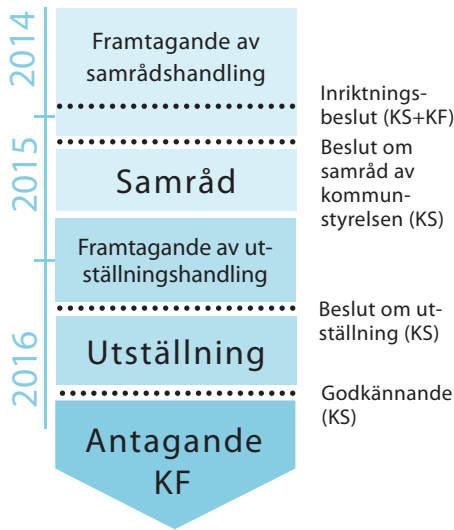
Kommunens befolkning är koncentrerad till stråken utmed kommunens större vägar. Tätast befolkat är stråket mellan Duvud och Mörsil.

BAKGRUND

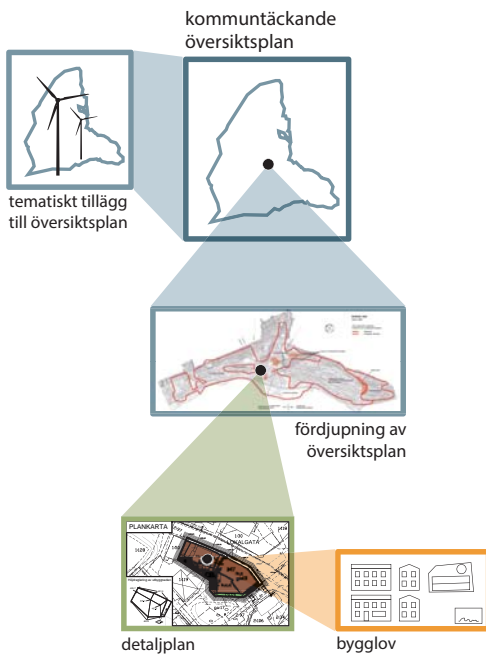
Här berättar vi om hur vi tagit fram vårt förslag till översiktsplan och hur vi binder samman planen med viktiga mål- och styrdokument.

VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Kommunen ska samråda kring förslaget till ny översiktsplan. Efter justeringar med anledning av de synpunkter som framkommer i samrådet ska förslaget ställas ut. Efter utställningen antas planen av kommunfullmäktige.

Planering och byggande ska utgå från de riktlinjer som anges i den kommuntäckande översiktsplanen.

Översiktsplanen kan göras mer detaljerad i **fördjupningar av översiktsplanen**. Kommunen kan också ta fram **tematiska tillägg** till översiktsplanen för att särskilt belysa en särskild planeringsfråga. I **detaljplaner** och **bygglov** ges juridiskt bindande bestämmelser för hur t.ex. bebyggelse får lov att uppföras.

En översiktsplan (ÖP) är ett strategiskt dokument som anger ramarna och inriktningen för kommunens framtida fysiska planering. I översiktsplanen ska kommunen redovisa grunddragen för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen är en förutsättning för konsekvent och långsiktig samhällsplanering; planen ska sätta enskilda beslut i ett större sammanhang och ge framförhållning kring utvecklingsfrågor som har med samhällsplanering att göra. "Hårda" frågor som planering av infrastruktur och avvägning mellan olika areella intressen måste kopplas samman med "mjuka" frågor som attraktivitet, folkhälsa och social hållbarhet. Den färdiga planen ska fungera som underlag för dialog mellan kommun och stat om allmänna intressen och riksintressen.

Översiktsplanen är endast vägledande för beslut, den juridiskt bindande regleringen av användningen av mark- och vattenområden sker genom detaljplaner, områdesbestämmelser, förhandsbesked och bygglov. Varje detaljplan ska redovisa hur den förhåller sig till översiktsplanen och markanvändningen som föreslagits i översiktsplanen. Även förhandsbesked och bygglov bör följa intentionerna i översiktsplanen och säkerställa planens syften.

Eftersom översiktsplanen täcker hela kommunen och ska ange kommunens generella inriktning för planering och byggande kan den i de flesta fall inte vara så detaljerad att den uppger exakt markanvändning för enskilda områden i kommunen. Många avvägningar mellan olika intressen får istället ske i fördjupningar av översiktsplanen och i detaljplaner.

Detta planförslag har en planeringshorisont fram till år 2035, d.v.s. cirka 20 år. Under varje mandatperiod ska översiktsplanen ses över så att den håller sig aktuell i förhållande till utveckling och politiska ställningstaganden. Översiktsplanering är en rullande process där nya frågeställningar kontinuerligt måste hanteras och underlag aktualiseras som stöd för politiska beslut.

Genomförande av översiktsplanen

Till översiktsplanen ska en genomförandeplan tas fram. Genomförandeplanen ska ange ansvarsfördelning, mål och uppföljning av översiktsplanen.

INLEDANDE PROCESS

INLEDANDE DIALOGPROCESS

Bymöten

Under vintern 2012/2013 hölls sammanlagt elva öppna kvällsmöten i kommunens byar. På mötena medverkade kommunala politiker och tjänstemän.

Utifrån samtalen som fördes på de öppna bymötena utkristalliserar sig tre stora frågor för den framtida samhällsplaneringen i Åre kommun: **bostadsfrågan, kommunikationer** och **tillgängligheten till service**. Dessa frågor är grundförutsättningar för såväl näringslivsutveckling som ett fungerande och tryggt vardagsliv.

Enkäter

Hösten 2012 togs ÖP-relaterade enkäter fram och sammanlagt svarade 282 personer på frågor om kommunens styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter. Merparten av de tillfrågade var kommuninnevånare.

Den vackra naturen i kombination med den utvecklingskraft som finns i kommunen är återkommande svar när kommunens karaktär och attraktivitet beskrivs av dem som fyllt i enkäterna. I enkätsvaren ges också en mycket tydlig bild av den motsättning som finns mellan utvecklingen som sker i Åredalen och glesbygdsproblematiken som finns i resten av kommunen. Vidare upplevs de långa avstånden och dåliga kommunikationer som ett hot.

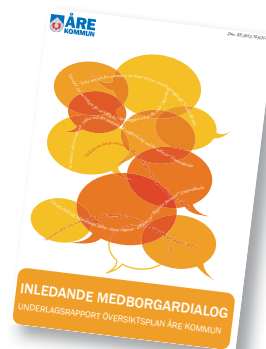
Utöver denna glesbygds-/exploateringsproblematik nämns också framtida klimatförändringar som ett hot mot kommunens viktiga besöksnäring.

Åre höstmarknad

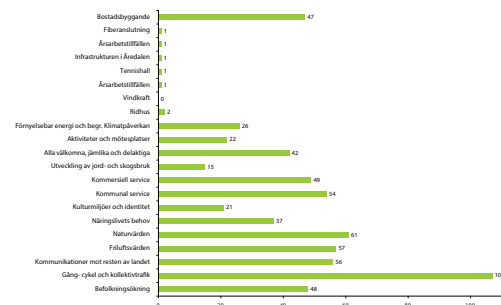
På Åre höstmarknad har kommunen bland annat arrangerat en aktivitet där besökare fått ta ställning till vilken samhällsstruktur Åre kommun bör satsa på inför framtiden. Deltagarna fick välja mellan spridd, centraliserad och flerkärnig struktur. Merparten av de röstande föredrog flerkärnig struktur.

Elevprojekt

Under vintern 2013/14 har årskurs 6 på Duveds skola arbetat med samhällsplanering i form av egna planeringsprojekt i Åredalen. Eleverna fick själva välja område och planeringstema och presenterade sina idéer för Åres politiker på ett kommunstyrelsesammanträde i februari 2014. Många av projekten berörde tillgänglighet med gång-, cykel- och kollektivtrafik, permanentboende och aktiviteter för unga. Återkoppling till eleverna gjordes hösten 2014.

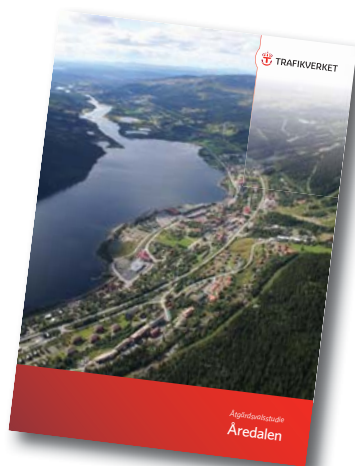
Resultaten från bymötena, enkäterna och delar av höstmarknadsaktiviteterna finns sammanfattade i underlagsrapporten "Inledande medborgardialog", som går att hitta på kommunens hemsida.

Enkätens sista fråga består av alternativ till prioriteringar där de svarande ombetts kryssa för de tre prioriteringsområden som upplevs som viktigast. Satsningar på gång- cykel- och kollektivtrafik är överlägsen etta i undersökningen. Övriga svarsalternativ har en jämnare fördelning med "Naturvärden", "Friluftsvärden", "Kommunikationer mot resten av landet" och "Kommunal service" som högsta poster.

Elevprojekten finns beskrivna i underlagsrapporten "elevprojekt samhällsplanering", som går att hitta på kommunens hemsida.

Åtgärdsvalsstudiens projektrapport finns att hämta hem på Trafikverkets hemsida.

Åtgärdsvalsstudie

Under 2013 genomförde Trafikverket en åtgärdsvalsstudie i Åre. Syftet med processen var att olika samhällsaktörer skulle skaffa sig gemensam målbild av utvecklingen i Åredalen och ta fram lämpliga åtgärder på kort och lång sikt. De åtgärdsförslag som har störst bärighet på översiktsplaneringen är att arbeta mot en utveckling av en hållbar flerkärnighet med fler verksamheter och ökat boende i orter med förutsättningar för god kollektivtrafik.

En åtgärdsvalsstudie har också gjorts för hela Mittstråket (Trondheim - Sundsvall).

PARALLELLA PROJEKT

VA-plan

Samtidigt med arbetet med den kommuntäckande översiktsplanen har en process för att ta fram en vatten och avloppsplan (VA-plan) för Åre kommun bedrivits. Målet med VA-planen är att uppnå god ekologisk och kemisk vattenstatus i vattendrag inom kommunen samt att effektivisera arbetet med planering och tillsyn av VA-anläggningar. Planeringen av vatten och avlopp hänger tätt samman med övrig fysisk planering; det är viktigt att översiktsplaneringen och VA-planeringen sker parallellt och utgår från samma syn på den framtida utvecklingen i kommunen.

Pilotprojekt Tillväxtskapande samhällsplanering

Pilotprojektet ”Tillväxtskapande samhällsplanering” finansieras av Tillväxtverket och är ett samarbete mellan kommunerna Åre, Krokom och Östersund samt Länsstyrelsen och Regionförbundet för Jämtlands län. Projektets syfte är att skapa en gemensam kommunövergripande syn på hur arbets- och bostadsmarknaden utmed stråket mellan Duved och Brunflo kan utvecklas. De framtagna analyserna av planering i stationsnära lägen är ett viktigt underlag för översiktsplanen.

Strategi för näringslivsutveckling

Åre kommun har under 2013 och 2014 tagit fram en strategi för näringslivsutveckling. Strategin beskriver kommunens inriktningsmål för näringslivsutveckling ”ett bra företagsklimat och en hållbar tillväxt” samt tydliggör vilka områden och åtgärder inom den kommunala organisationen som det viktigaste att prioritera för att stärka företagande och skapa bättre förutsättningar för näringslivsutveckling.

Dokumentets utmaningar och strategier bildar en enhet med översiktsplanen och tanken är att de båda dokumenten ska komplettera varandra som kommunala utvecklingsstrategier.

Strategin för näringslivsutveckling finns att hämta hem på Åre kommuns hemsida.

SÖT-samarbetet och Green Highway

Åre kommun har mellan 2011 och 2014 deltagit i SÖT-samarbetet som är ett projekt initierat av Sundsvalls, Östersunds och Trondheims kommuner. Åre har bland annat varit aktiv i Green Highway som är ett delprojekt med målet att skapa en fossilbänslefri transportkorridor från Sundsvall via Östersund och Åre till Trondheim. Projektet kopplar ihop forskning och utveckling med näringsliv och offentlig sektor och syftar till att skapa ökad tillgänglighet, affärsmöjligheter, hållbar tillväxt, minskad klimatpåverkan och attraktiv miljö för turister och boende.

Politisk styrning

Kommunfullmäktige tog 2013 beslut om att påbörja arbetet med översiktsplanen och kommer efter planprocessen att anta planen.

Kommunstyrelsen (KS) ansvarar för planens innehåll och helhet och tar beslut om samråd, utställning och godkännande av planen.

Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige tog i slutet av 2014 ett inriktningsbeslut kring översiktsplanens framtidsutmaningar, målbild och planeringsstrategier¹.

En politisk arbetsgrupp med representanter från alla politiska partier i KS är referensgrupp. Arbetsgruppen har haft kontinuerliga arbetsmöten kring översiktsplanens innehåll, dessa ställningstaganden har sedan stämts av med plan presidieberedningen (plan-PB).

Processtyrning

Kommunchefen är beställare och ytterst ansvarig för översiktsplanearbetet. Åre kommuns ledningsgrupp är planens styrgrupp och har ansvarat för intern samordning.

Arbetsgruppen för översiktsplanen har bestått av tjänstemän från utvecklingsavdelningen, miljöavdelningen och planavdelningen. Arbetsgruppen har kompletterats med projektgruppen som består av representanter från relevanta avdelningar på kommunen. Projektgruppen har deltagit i diskussioner, avvägningar och förankringsarbete samt har bidragit med avdelningsspecifikt underlag till planen.

¹ *Framtidsutmaningarna, målbilden och planeringsstrategierna redovisas i kapitlet "Strategiska utgångspunkter".*

KOPPLINGAR TILL MÅL- OCH STYRDOKUMENT

KOMMUNALA MÅL

Utvecklingsplan

Utifrån Åre kommuns vision formuleras årligen kommungemensamma och nämndspecifika inriktningsmål i kommunens utvecklingsplan. Dessa beslutas av kommunfullmäktige och visar färdriktningen på lite längre sikt. De kommunala mål som har störst bäring på översiktsplanen är:

- › Minskad miljöbelastning (kommungemensamt inriktningsmål)
- › Antalet invånare ska öka med i genomsnitt 50 personer/år utslaget på en treårsperiod (kommungemensamt effektmål för inriktningsmålet ”Medborgaren i centrum”)
- › Attraktiva och långsiktigt hållbara samhällsstrukturer (kommunstyrelsens inriktningsmål för samhällsplanering)
- › Ökat resande i fungerande kollektivtrafik (kommunstyrelsens inriktningsmål för kommunikationer/kollektivtrafik)
- › Kommunalteknisk infrastruktur för ett samhälle i utveckling (kommunstyrelsens inriktningsmål för kommunalteknisk verksamhet)

Översiktsplanens koppling mot utvecklingsplanen är central för planens genomförande och interna förankring.

Energi- och klimatstrategi för Åre kommun

Åre kommun antog 2008 en energi- och klimatstrategi som aktualiserades i slutet av 2009 med uppdaterade mål och en förnyad handlingsplan. I strategin anges att utsläppen av växthusgaser per invånare i Åre kommun ska minska med 50 % från år 2005 till år 2020.

Visionsarbete för Åredalen

Vision 2020 har sedan den fastställdes 2006 fungerat som det övergripande måldokumentet för Åredalens näringslivsutveckling. Visionen är inte ett kommunalt styrdokument, utvalda politiker och tjänstemän har dock deltagit i visionsarbetet. Det nära samarbetet mellan Åre kommun, SkiStar AB och Åre Destination AB har varit en förutsättning för dess framtidsvisionens tillkomst.

De framtidsmål som kommer att fastställas i Åres nya framtidsvision Vision 2035¹ kommer att understryka Åres position som kommunens ekonomiska nav samtidigt som den breddar näringslivsutvecklingen geografiskt och verkar för utveckling i flera branscher.

”I vår kommun är det dynamik, hållbar utveckling och delaktighet som ger oss trygghet, framtidstro och livskvalitet”

Åre kommuns vision

Tillväxtnytt	Startår	Värde startår	Mål i Vision 2020	Uppnått 2013	Måttuppfyllelse	Förändring
Skiddagar	00-01	776100	1 500 000	986 000	66 %	+ 27%
Baddagar i Äventyrsbad	01	0	300 000	200 000	66 %	
Cykeldagar	01	0	50 000	23 728	47 %	
Liftdagar (ej cykel)	01	16100	50 000	26 233	53 %	+ 62%
Internationella gästnätter	05-06	136821	274 000	213422	78 %	+ 56%
Svenska gästnätter	05-06	534658	668 000	542 221	81 %	+ 1,4%
Gästnätter barmark	05-06	106739	160 000	126 310	79 %	+ 18 %

ÅRE
Destination

Vision 2020 utarbetades under 2006 i en process innefattande 160 personer från 60 företag och intresseorganisationer som representerar turismen på destinationen Åre.

¹ Vision 2035 är under framtagande

REGIONALA OCH NATIONELLA MÅL

Åre kommun har valt ut följande nationella och regionala måldokument som särskilt viktiga för översiktsplaneringen:

Klimatstrategi för Jämtlands län

Klimatstrategin och dess tillhörande åtgärdsplaner ska fungera som vägledning i omställningen till förnybar energi och skapandet av ett robust, energieffektivt samhälle. Strategin är framtagen av Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Strategins vision är att Jämtlands län är en fossilbränslefri region år 2030, att länet är en nationellt ledande exportör av förnyelsebar energi samt att länet utvecklat ett långsiktigt robust samhälle.

Strategin anger sju målsättningar för år 2020. De målsättningar som har störst bäring på översiktsplanen är:

- › Minska utsläpp av växthusgaser med 50 % i länet jämfört med år 1990.
- › Effektivisera energianvändningen med minst 30 % jämfört med år 1990.
- › Öka exporten av förnybar energi med 25 % jämfört med år 2012.

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Jämtland/Härjedalen 2030 - Innovativt och attraktivt är Jämtlands regionförbunds utvecklingsstrategi 2014 - 2030. Utvecklingsstrategin beskriver mål för länets tillväxt med fokus på ekonomisk, miljömässig och social tillväxt. Framförallt har strategins mål kring bebyggelse- och landsbygdsutveckling, energi, folkhälsa, näringsliv och infrastruktur lyfts in i arbetet med översiktsplanen.

Övergripande mål för folkhälsa

Utgångspunkten för folkhälsoarbetet i Sverige är de elva nationella övergripande målområdena för folkhälsa. De anger centrala bestämningsfaktorer för hälsan. De mål som är mest relevanta för översiktsplaneringen berör:

- › Delaktighet och inflytande i samhället
- › Ekonomiska och sociala förutsättningar
- › Barn och ungas uppväxtvillkor
- › Miljöer och produkter
- › Fysisk aktivitet

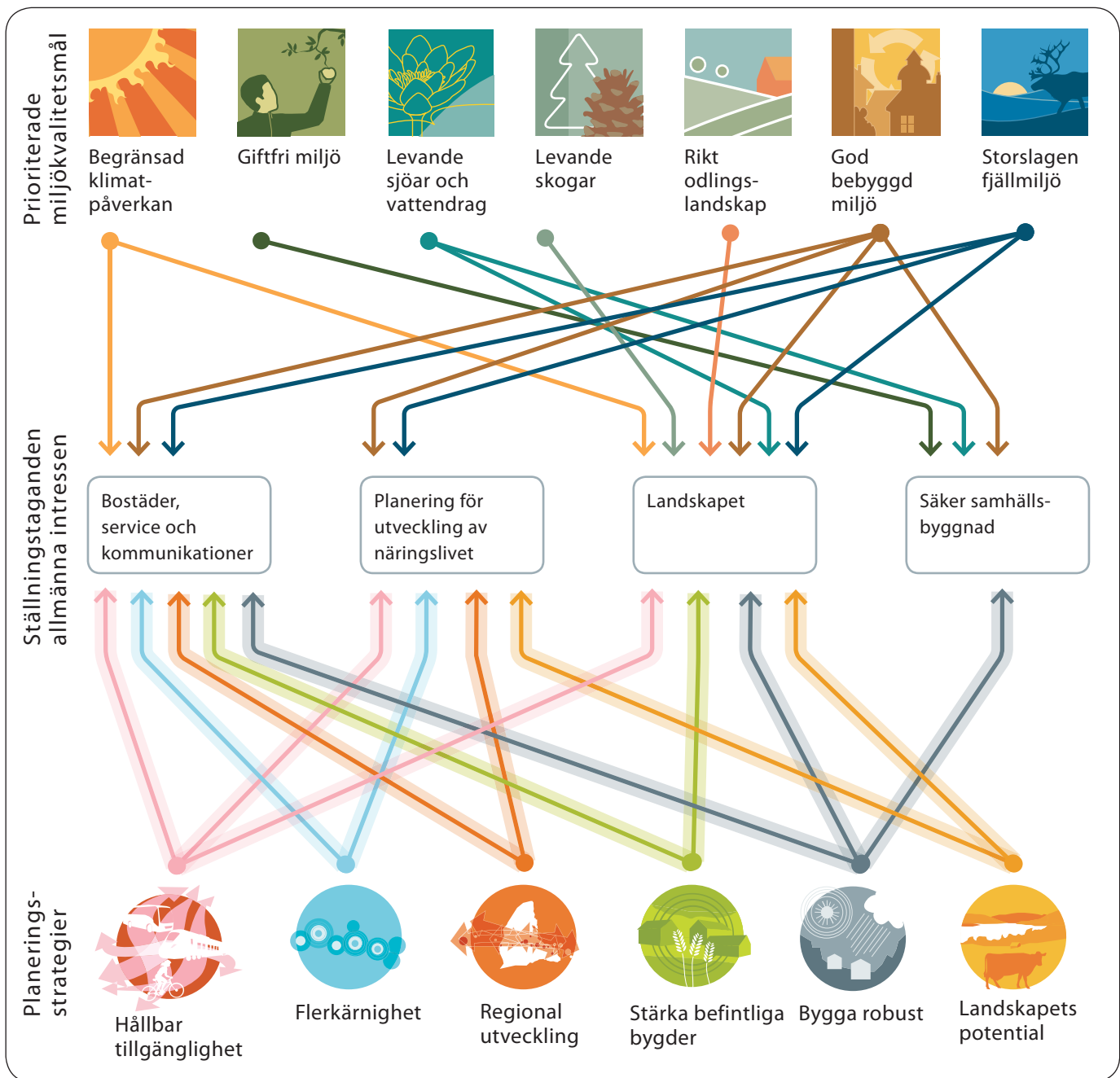
Målen är inarbetade i översiktsplanens strategier, ställningstaganden och konsekvensbeskrivning.

Nationella och regionala miljömål

Det svenska miljömålssystemet innefattar 16 nationella miljö kvalitetsmål samt ett generationsmål. Målen ger en långsiktig signal till alla samhällets aktörer om vad regering och riksdag vill uppnå med miljöpolitiken och dess integrering i andra politikområden. Det regionala miljömålsprogrammet utgår från de nationella miljömålen. Länsstyrelsen i Jämtland har i programmet identifierat sju prioriterade mål där länets aktörer kan kraftsamla för att uppnå största möjliga miljönytta genom riktade åtgärder. Till dessa prioriterade miljö kvalitetsmål har utmaningar tagits fram i ett regionalt åtgärdsprogram. Åre kommun har lyft in de regionala utmaningarna i sin konsekvensbedömning av planförslaget och miljö kvalitetsmålen är inarbetade i planens ställningstaganden.

Matrisen visar hur våra övergripande planeringsstrategier (se kap. 2) bildar grund för kommunens ställningstaganden kring allmänna intressen (se kap. 3) och hur länets prioriterade miljö kvalitetsmål arbetas in i översiktsplanen. Översiktsplanens ställningstaganden ska vara ett medel för att nå miljömålen.

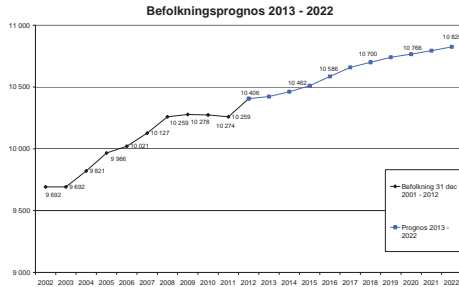

STRATEGISKA UTGÅNGSPUNKTER

Här presenterar vi våra tre viktigaste framtidsutmaningar samt vår målbild för översiktsplanen. Till målbilden kopplas sex övergripande planeringsstrategier som ligger till grund för våra ställningstaganden kring allmänna intressen och utvecklingsprinciper.

BEFOLKNINGSUTVECKLING I ÅRE KOMMUN

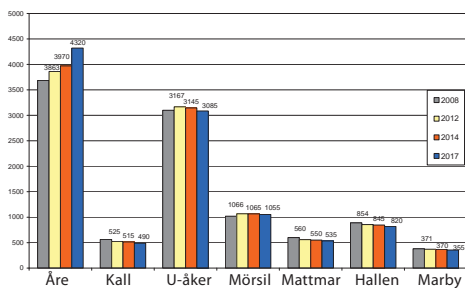

Den samlade befolkningsprognosen för Åre kommun visar att invånarantalet kommer att öka från cirka 10 460 år 2014 till cirka 10 825 till år 2022. Ökningen av invånarantalet kommer enligt prognosen att ske utmed "det centrala stråket" dvs utmed E14 mellan Duved och Mörsil.

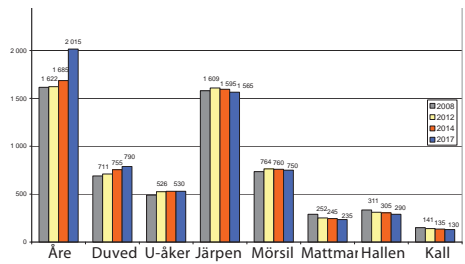
Åre kommun som helhet har de senaste åren vuxit med knappt 50 personer per år. Befolkningsutvecklingen är dock mycket ojämn i kommunen: Åredalen har en stark tillväxt med en mycket stor in- och utflyttning från resten av landet (Jämtland ej inräknat), vilket delvis kan tillskrivas den höga andelen säsongsarbeten och kortvariga anställningar. Åredalen har ett negativt flyttnetto till andra delar av kommunen och länet. Många väljer alltså att flytta till Åre från andra delar av landet för att sedan flytta vidare inom kommunen/länet. Här föds också många barn eftersom befolkningen är förhållandevis ung.

Det östra stråket utmed E14 har en relativt stabil befolkningsutveckling. Detta beror till en del på flyktingmottagande, vilket ger ett kraftigt positivt flyttnetto från andra länder.

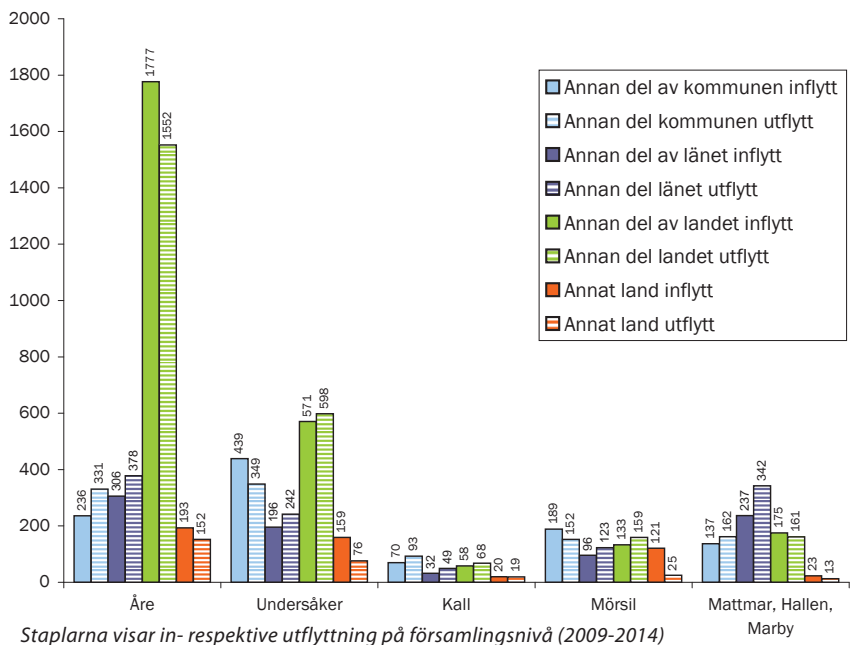
I Kallbygden och Storsjöbygden är befolkningsutvecklingen vikande. Båda områdena har negativa demografiska utvecklingar, dvs en åldrande befolkning med låga födslootal. Statistiken visar också att en relativt stor andel invånare i Storsjöbygden väljer att flytta till angränsande kommuner.

Prognosticerad befolkningsutveckling på församlingnivå

Prognosticerad befolkningsutveckling i kommunens tätorter

Staplarna visar in- respektive utflyttning på församlingnivå (2009-2014)

VÅRA VIKTIGASTE FRAMTIDSUTMANINGAR

KLIMATET FÖRÄNDRAS

Under de senaste 100 åren har jordens klimat förändrats genom att medeltemperaturen har stigit i en snabbare takt än tidigare. Enligt FN:s klimatpanel IPCC är det människans utsläpp av växthusgaser som är orsak till klimatförändringen. Om utsläppen fortsätter som nu ökar risken för att jordens klimatsystem påverkas på ett farligt sätt.

För Åre kommun kommer klimatförändringarna att få betydande konsekvenser för bland annat besöksnäring och inflyttning, tekniska system, vattenkvalitet, areella näringar, folkhälsan och den biologiska mångfalden.

Förmodligen är det de indirekta följderna av jordens klimatförändringar som kommer att visa sig först i Åre kommun. Transportkostnaderna kommer med all sannolikhet att bli högre på grund av höjda bränslepriser och det ger en stor påverkan på en gles bebyggd kommun vars basnäring turismen är beroende av långa transporter. Det finns också en stor risk att den globala ekonomin påverkas av klimatförändringarna, vilket i sin tur kan påverka människors vilja och möjligheter att lägga pengar på turism.

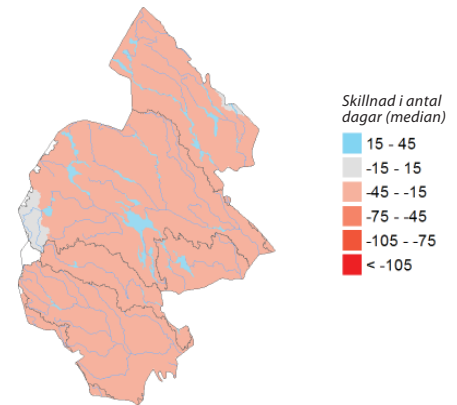
Kring mitten av seklet beräknas de stora klimatförändringarna nå Åre kommun. I Jämtland tros årsmedeltemperatur komma att öka med i medeltal ca 4 grader, vintertemperaturen tros öka med cirka sex grader. Vi får en ökad nederbörd med fler kraftiga regn. Snötäcket i Åre kommun kommer att minska från 120 till 75 dagar i slutet av seklet och den islagda perioden minskar från 90 till 50 dagar.¹

Viktiga frågor för samhällsplaneringen

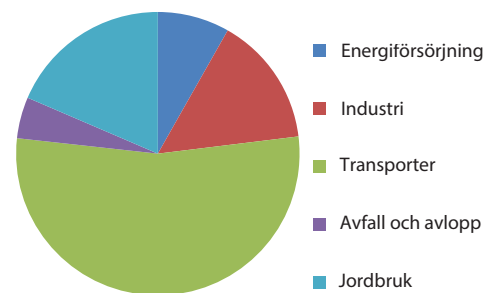
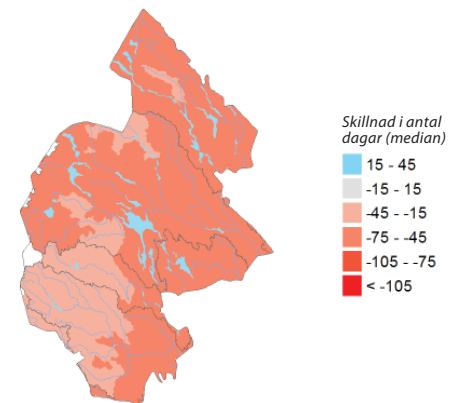
För att möta klimatutmaningen krävs två typer av handlingar: *klimatomställning* - åtgärder för att minska klimatpåverkan och *klimatanpassningar*. Samhällsplanering är ett viktigt verktyg för båda typerna av åtgärder. Följande frågor är extra viktiga inför framtiden:

- › Hur minskar vi det totala transportarbetet?
- › Hur kan vi göra transporter klimatneutrala?
- › Hur skapar vi energismarta samhällsstrukturer och hur anpassar vi befintliga samhällsstrukturer så att de blir energieffektiva?
- › Hur ska vi anpassa bebyggelse och tekniska system så att strukturerna klarar ökade påfrestningar vid extrema väder?

¹ Klimatanalys för Jämtlands län, SMHI rapport 2013:69

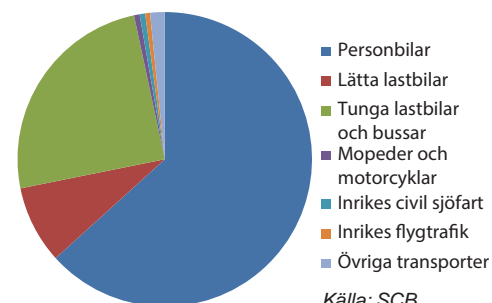

Beräknad minskning av antal snödag per år 2021 - 2050 (ovan) och 2069-2098 (nedan). (Klimatanalys för Jämtlands län, SMHI, 2013)

Utsläpp av växthusgaser i Jämtlands län 2011

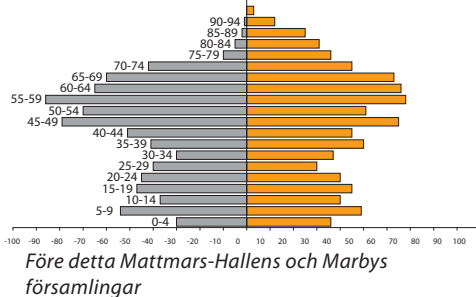
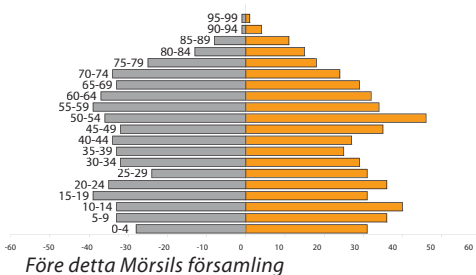
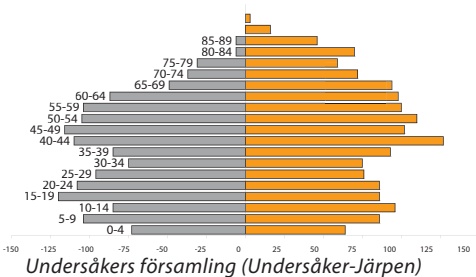
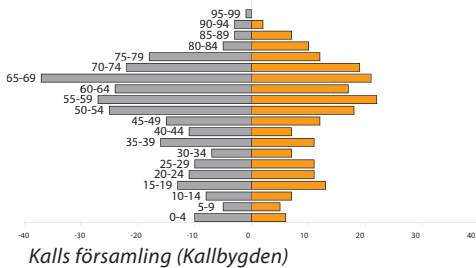
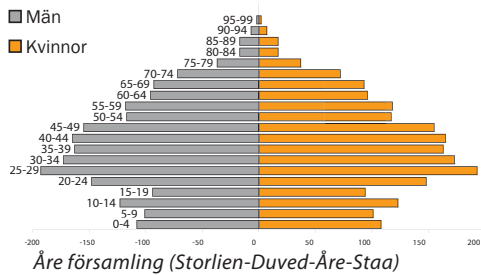
Källa: SCB

Utsläpp av transporter i Jämtlands län 2011

Källa: SCB

Diagram: Samhällsplaneringen har framförallt möjlighet att påverka transporter och byggandet, som också står för stora delar av det totala växthusgasutsläppet. (Utsläppskällor och energianvändning i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, 2013)

Diagramtypen ovan kallas för befolkningspyramider och används för att illustrera en befolknings ålders- och könsfördelning.

Diagrammen visar att befolkningsammansättningen skiljer sig mycket åt inom Åre kommun. Befolkningen i Åre är förhållandevis ung med hög försörjningskraft och en stor andel unga inflyttare. I kommunens mer glest bebyggda delar ser befolkningsammansättningen mer kritisk ut: medelåldern är hög och områdena tappas invånare i barnafödande åldrar, vilket förstärker den negativa trenden.

STRUKTUROMVANDLINGAR

Globalisering, urbanisering och förändrad åldersfördelning är pågående världsomfattande trender som påverkar Åre kommun på olika sätt.

Det finns en tydlig global trend i att inflyttning sker från glesbygden till tillväxtcentra där det finns en hög tillgänglighet till arbetstillfällen och ett stort urbant utbud. Konkurrensen mellan olika arbetsmarknadsregioner ökar. Glest befolkade områden riskerar att förlora arbetstillfällen och invånare eftersom utbudet av arbetsplatser inom ett rimligt pendlingsavstånd är litet. För Åre kommuns del får detta till följd att redan glest bebodda områden blir glesare och att det blir allt mer konkurrens om bostäder och service i Åredalen.

På sikt kommer vi att få en ökad försörjningsbörda då allt färre arbetsföra ska försörja fler äldre som inte arbetar. Detta är en trend som syns i hela Sverige men som kommer att bli extra tydlig i glesbygdskommuner. Utvecklingen gör att det blir svårt för kommunen att behålla nivån på samhällsservice.

Stora strukturomvandlingar har skett och sker inom de areella näringarna: produktionen kräver mindre arbetskraft och förädlingsprocesser flyttas långt från råvaruproduktionen. Marknaden för råvaror och livsmedel är global, vilket får stor inverkan på lokala ekonomier och också påverkar vårt landskap.

Viktiga frågor för samhällsplaneringen:

Samhällsplaneringen måste hantera följande utmaningar som följer på strukturomvandlingar:

- › Hur ska vi kunna behålla servicenivån kopplat till bebyggelse- och servicestruktur?
- › Hur ska vi hantera glesbygdens avfolkning och hur möter vi trängselproblematiken i de tätorter som har stor tillväxt?
- › Hur motverkar vi risken för segregation och polarisering i samhället?
- › Hur kan vi planera för att stärka folkhälsan?

UTVECKLA EN UNIK FJÄLLMILJÖ PÅ ETT HÅLLBART SÄTT

Åre kommun har unika planeringsförutsättningar som både är stora tillgångar och rejäla utmaningar. I kommunen har vi ett fjällnära landskap som är ovanligt tillgängligt, vilket också är en viktig anledning till att besöksnäringen har haft jämförelsevis goda möjligheter till utveckling.

Den rådande utvecklingen går mot fler aktiviteter och evenemang i fjällmiljö. Exploateringstrycket är högt i känsliga och skyddsvärda landskap och olika näringar, samhällsfunktioner och bevarandebestånd hamnar ofta i konflikt med varandra.

Viktiga frågor för samhällsplaneringen:

- › Hur hanterar vi målkonflikter mellan olika intressen?
- › Hur kan vi åskådliggöra och använda vårt unika landskap på ett hållbart sätt?
- › Hur ska vi planera för att minska kapacitets- och tillgänglighetsbrister?
- › Hur skapar vi bostäder för permanentboende?
- › Hur ökar vi den långsiktiga kvaliteten på det som byggs?
- › Hur hanterar vi kumulativa (successivt adderade) effekter av exploateringar?
- › Hur bevarar och utvecklar vi ett förändrat kulturlandskap?

MÅLBILD: ATTRAKTIVA OCH LÅNGSIKTIGT HÅLLBARA SAMHÄLLSSTRUKTURER

Får människor att flytta hit?

Får människor att stanna?

Känslomässiga och funktionella attraktivitetsfaktorer kan ha olika effekter på inflyttning, bosättning och förväntningar.

Vår målbild ska hjälpa oss att skapa en hållbar tillväxt och är en förutsättning för att möta de framtidsutmaningar som vi står inför. Målbilden kan ses som en pusselbit i vår vision: ”i vår kommun är det dynamik, hållbar utveckling och delaktighet som ger oss trygghet, framtidstro och livskvalitet”.

Definition av attraktionskraft

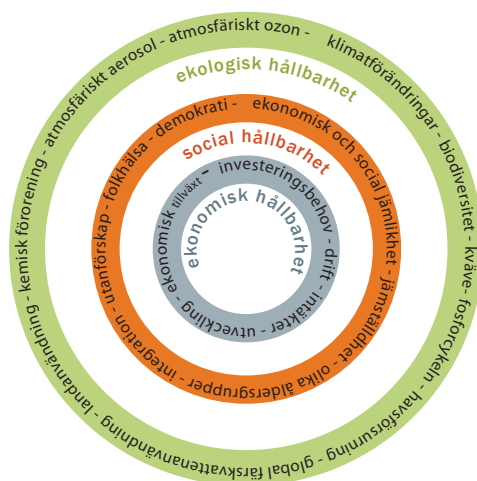
Åre kommun har för många människor en tydlig *känslomässig* attraktionskraft, mycket tack vare sin identitet och sitt starka varumärke kopplade till landskapet, aktiviteter och besöksnäring.

För att komplettera denna typ av attraktionskraft behöver vi sträva mot att även stärka vår *funktionella* attraktionskraft på ett långsiktigt sätt. Detta innebär att planera för samhällsstrukturer som ger oss tillgång till effektiva transporter, arbeten, digital kommunikation, aktiviteter, boenden, bra utbildning och god service - både idag och i framtiden¹.

Definition av hållbarhet

Med *hållbara samhällsstrukturer* menar vi ett inkluderande och rättvist samhällsbyggande som bjuder in fler människor till att bo, leva och verka i vår kommun utan att vi överutnyttjar eller förstör miljön.

Grunden för långsiktigt hållbar utveckling är att vi respekterar gränserna för vad vår miljö tål. Utan en hållbar utveckling av miljön kan vi inte åstadkomma en social hållbarhet. Ekologisk och social hållbarhet är i sin tur premisser för att nå ekonomisk hållbarhet. Långsiktig ekonomisk utveckling kan alltså inte nås till priset av förstörd miljö eller ett segregat och ojämnt samhälle, eftersom naturresurser och folkhälsa är förutsättningar för långsiktig tillväxt².

Hållbarhet kan beskrivas utifrån två utgångspunkter¹:

- › **Ett systems förmåga att fungera.** Att miljön inte överutnyttjas eller förstörs, att nödvändig produktion av varor och tjänster kan upprätthållas och att människor har goda levnadsmiljöer och möjlighet att försörja sig
- › **Relationen mellan olika enheter.** En icke hållbar situation är när den enes framgång eller välfärd bygger på utnyttjande av andra, t.ex. att en stad eller nation utnyttjar naturresurser som undergräver andra områdens möjligheter att fungera.

¹ Sören Olsson, 2012

¹ Inspiration till begreppen *känslomässig* och *funktionell* attraktionskraft är hämtad ur Regeringskansliets skrift "Attraktionskraft för tillväxt och utveckling" (2014)

² Planetary boundaries: Johan Rockström, Stockholm Resilience Centre

ÖVERGRIPANDE PLANERINGSSTRATEGIER

Åre kommun har tagit fram sex övergripande planeringsstrategier som ligger till grund för våra ställningstaganden kring allmänna intressen och utvecklingsprinciper. Strategierna utgår från våra tre stora framtidsutmaningar och syftar till att nå målbilden om attraktiva och långsiktigt hållbara samhällsstrukturer.

A. Planera med fokus på hållbar tillgänglighet

God tillgänglighet är en viktig tillväxt- och attraktivitetsfaktor. En långsiktig planering för tillgänglighet innebär att vi i framtiden har möjlighet att röra oss inom, till och från kommunen på ett hållbart sätt och att vi maximerar möjligheterna att skapa en stark och fungerande kollektivtrafik. Detta gör oss mindre beroende av fossila bränslen, vilket minskar vår miljöpåverkan och gör att vi kan klara en klimatomställning på ett bra sätt. Vi stärker också vår basnäring, besöksnäringen, som är beroende av god tillgänglighet.

Att planera för ökad tillgänglighet utan bil är också positivt för jämlikhet, integration, samt för barn och ungdomar. Bilfria kommunikationer minskar kapacitetsproblem i trafiksystemet (t.ex. brist på utrymme och parkeringar) och bostäder och arbetsplatser som planeras med fokus på god tillgänglighet ger underlag för fortsatta förbättringar av hållbara transporter.

Metoder:

- › Hushålla med marken och skapa en effektiv markanvändning. **I stationsnära lägen bör vi bygga så tätt som möjligt.**
- › **Nya bostäder och större arbetsplatser** bör i första hand lokaliseras där det finns **god tillgång till kollektivtrafik.**
- › Genom att **kombinera permanentboendes och besöksnäringens behov av tillgänglighet och transporter** skapas tillräckliga underlag för att t ex öka kollektivtrafikens turtäthet, vilket i sin tur förbättrar tillgängligheten.
- › För att skapa en hållbar tillgänglighet är det viktigt att skapa **fungerande stråk för gång- och cykeltrafik** till och från stationer och busshållplatser.
- › **Nyckeltal för tillgänglighet** kan ge en tydligare bild av planerade exploaterings tillgänglighet.
- › God tillgänglighet kan också skapas genom satsningar på en **väl utbyggd digital infrastruktur.** Detta är ett särskilt viktigt komplement i de bygder som inte har ett tillräckligt befolkningsunderlag för att möjliggöra kollektivtrafik med god turtäthet.

Rutorna vid sidan av respektive strategi ger en kort sammanfattning av vilka konsekvenser och krav som strategierna kan föra med sig. En sammanvägd konsekvensbedömning återfinns i översiktsplanens sista kapitel.

Sammanfattning av strategins viktigaste konsekvenser

- + Minskad klimatpåverkan
- + Anpassning till klimatförändringars effekter på bränslepriser
- + Minskat transportbehov med förbättrad IT-infrastruktur
- + Underlag för hållbara transporter
- + God hushållning med mark
- + Ökad tillgänglighet med kollektivtrafik, gång och cykel är positivt för alla samhällsgrupper - särskilt nyanlända, kvinnor, barn och äldre. Det är även positivt för folkhälsan
- + Effektivare transportkedja ger minskade kommunala servicekostnader och gynnar även den enskilda individen i framtiden
- + Ger förutsättningar för en förstord arbetsmarknadsregion och ökad tillväxt
- + Stärker besöksnäringen
- Lokala problem med buller, luftkvalitet, vibrationer och risker kan uppstå
- Restriktioner för byggande
- Lanspråktagande av jordbruksmark i strategiska lägen
- Förtätningar i bykärnor kan påverka kulturmiljön
- Risk för höjda markpriser i centrala lägen
- ! Kräver satsningar på kollektivtrafik och gång- och cykelinfrastruktur
- ! Kräver konsekvent planering
- ! Krav på anpassningar gällande risker, buller och gestaltning
- ! Krav på vatten- och avloppskapacitet och välplanerad dagvattenhantering
- ! Högre krav på lösningar för parkering, lek, rekreation mm.

Sammanfattning av strategins viktigaste konsekvenser

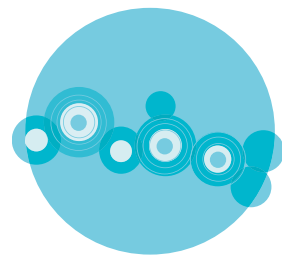
- + Byggnad i kärnor minskar exploateringsstryck på jordbruksmark totalt sett
- + Ändamålsenlig och hushållande samhällsstruktur som är lätt att försörja
- + Ökar möjligheterna att skapa attraktiva boendemiljöer för olika människor och behov
- + Kärnor med service och aktivitetsutbud är positivt för fysisk och psykosocial hälsa
- + Satsning på kärnor och noder ger förutsättningar för kvarvarande service även för ett omland
- På sikt finns risk för minskat serviceutbud i kommunens ytterområden, vilket ställer högre krav på individen
- ! Stora investeringar i effektiv kollektivtrafik krävs
- ! Höga krav på en aktiv mark - och bostadsförsörjning

Sammanfattning av strategins viktigaste konsekvenser

- + Fokus på kollektiva transporter - positivt ur ett klimat- och miljöhänsende
- + Regionalt samarbete underlättar satsningar på fossilfri mobilitet
- + Förstora arbetsmarknadsregioner möjliggör mer diversifierad arbetsmarknader med olika typer av arbeten vilket är positivt för jämlikhet och integration
- + Agglomerationsfördelar ger utveckling, ökade skatteintäkter och mer hållbar tillväxt
- Ökat totalt transportarbete ger en risk för större utsläpp (såvida inte inomregionala transporter ställs om till fossilfrihet)
- Risk för ökat buller utmed Mittbanan
- Ökad pendlingsstid ger minskad tid för rekreation och social samvaro. Detta är negativt ur ett hälsoperspektiv
- Eventuellt kan en konfliktsituation mellan olika orter i regionen uppstå
- ! Kräver gemensam syn på satsningar och service över kommun- och landsgränser
- ! Regionutvecklingen mot Tröndelag kan ge ökade behov av service i tex Storlien

B. Skapa en attraktiv flerkärnighet

Bostadsförsörjning och tillgång till ett attraktivt och ändamålsenligt boende är en viktig utvecklings- och tillväxtfråga för Åre kommun eftersom bristen på bostäder riskerar att bli en begränsning för tillväxt och utveckling.

Genom att aktivt arbeta för att sprida utvecklingen som sker i Åredalen till andra strategiska orter kan vi minska trängsel- och utträngningseffekterna i Åre och skapa tillväxt på fler platser i kommunen.

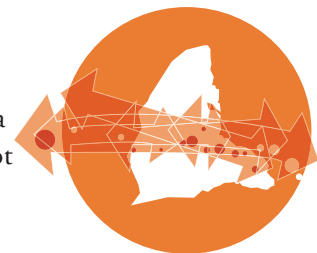
Vi kan också använda strategin kring flerkärnighet för att identifiera befintliga och framtida noder för besöksnäringen.

Metoder:

- › Aktiv planering med **satsningar på goda och attraktiva boendemiljöer** med service, aktiviteter och mötesplatser i strategiska lägen
- › **Aktiv bostadsförsörjning** för alla skeden i livet, vilket möjliggör flyttkedjor och möter människors olika bostadsbehov
- › Goda **kollektiva transportmöjligheter** som möjliggör arbetspendling mellan olika samhällen
- › Identifiering av **noder för besöksnäringen**

C. Se utvecklingsmöjligheterna i regionen

Åre kommun har förutsättningar för att skapa arbetsmarknads- och tillväxtregioner både mot Östersund och Trondheim.

Med ett tydligare regionalt planeringsfokus på att stärka och förstora arbetsmarknadsregionerna åstadkommer vi så kallade agglomerationsfördelar¹ - t.ex. större möjligheter till specialisering, klusterbildande och matchning på arbetsmarknaden - vilket i sin tur möjliggör en ökad tillväxt och robusthet. Genom att stärka regionens tillväxtmotorer ger vi också andra kärnor och områden kraft att växa.

Metoder:

- › Satsa på en god **inomregional tillgänglighet**
- › Skapa en **gemensam regional syn** på hur kollektivtrafik och infrastruktur ska utvecklas
- › Arbeta för att **stärka järnvägstrafiken** och pendlingsmöjligheterna på Mittbanan och Meråkerbanan
- › Ökade satsningar på regional samverkan kring **serviceutbyte**
- › Få regionens olika orter att **komplettera varandra - inte konkurrera**
- › Satsa på **högre utbildning** som en viktig regionförstörande tillväxtfaktor

¹ Fördelar som uppstår tack vare närhet mellan t.ex. företag i en region.

D. Stärka befintliga bygder

Strategin innebär att gemensamma resurser bör prioriteras till bygder som har förutsättningar för att utvecklas på ett hållbart sätt och syftar till att skapa hållbar utveckling i hela kommunen. Strategin innebär att vi hushåller med kommunens resurser och stärker förutsättningarna för kommunal service och kollektivtrafik. Det blir också lättare att satsa på gemensamma lösningar och investeringar som är mer ekonomiskt och miljömässigt hållbara på sikt. Bygder som har möjligheter att skapa en stark gemenskap har även förutsättningar att skapa en hållbar landsbygdsutveckling och få invånare som mår bättre.

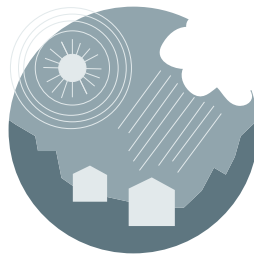

Metoder:

- › Istället för att sprida ut tillkommande bebyggelse bör nya bostäder framför allt lokaliseras **i anslutning till befintliga bebyggelsesamlingar**
- › Uppmuntra initiativ som syftar till att skapa **gemensamma lösningar**

E. Bygga robust

För att undvika naturolyckor och stora framtida kostnader behöver vi satsa på att redan idag skapa robusta samhällsstrukturer. Tidiga investeringar och anpassningar kommer att göra att vi slipper eller minskar stora utgifter för t.ex. ras, försämrad folkhälsa eller översvämningar i framtiden.

Metoder:

- › Planera för att möjliggöra ett så **energieffektivt byggande** som möjligt
- › **Klimatanpassa** byggnader och infrastruktur
- › Exploateringar och åtgärder som utförs i **känsliga eller riskutsatta områden** utförs med särskild försiktighet, speciellt riskutsatta eller skyddsvärda områden bör inte exploateras
- › Riskbedömningar och åtgärder ska göras med en **helhetssyn** - enskilda projekt måste sättas in i en helhet
- › Satsa på **naturnära och lokala lösningar** för dagvattenhantering
- › Integrera **biologisk mångfald och ekosystemtjänster**¹ i planering och byggande
- › Planera med **framförhållning**: gör prognoser för vad som kommer att behövas på sikt - inte bara för kraven i dagsläget

¹ Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystem som upprätthåller eller förbättrar människors livsvillkor. Bipollinering, vattenrening via våtmarker eller musslor, fotosyntesen och bildandet av bördig jord är exempel på ekosystemtjänster.

Sammanfattning av strategins viktigaste konsekvenser

- + Skapar förbättrade underlag för kommunal service och kollektivtrafik jämfört med utspridning av bebyggelse
- + Möjliggör gemensamma tekniska lösningar som är positiva för drift och miljö
- + Hushåller med mark och resurser, ger mindre påverkan på landskapet i sin helhet och kan ge färre konflikter med areella näringar
- + Skapar förbättrade förutsättningar för gemenskap och social kontroll, vilket är viktigt för hälsan
- + Förenklar gemensamma utvecklingsinitiativ
- Styr utveckling som kan upplevas som hinder för utveckling av enskilda fastigheter
- ! Kompletteringar till befintlig bebyggelse kräver medveten gestaltning och planering av exploateringar och åtgärder.

Sammanfattning av strategins viktigaste konsekvenser

- + Energieffektivt byggande ger minskad klimatpåverkan
- + Robusta system och säkra exploateringar är viktiga anpassningar till ett förändrat klimat
- + Positivt för vattenkvaliteten
- + Minskade totala energiförluster är god hushållning
- + Minskade risker för ras, skred, översvämningar och andra olyckor
- + Minskade eller uteblivna framtida utgifter
- Höga krav och restriktioner kan upplevas som hinder för utveckling
- Kan påverka möjligheterna att exploatera vissa riskbenägna områden
- Kan försvåra tätt byggande
- ! Förutsätter stora investeringar i gemensamma helhetslösningar av hög kvalitet
- ! Svaga incitament för långsiktiga investeringar pga "osynliga" framtida vinster

Sammanfattning av strategins viktigaste konsekvenser

- + Ökad lokal produktion ger minskat totalt transportbehov och robusthet vid förändrat globalt klimat
 - + Satsningar på ekosystemtjänster och aktivt bevarande av biologisk mångfald är bra klimatanpassningar
 - + Ökat fokus på vardagslandskapet och rekreation är viktigt för folkhälsan
 - + Utveckling av landskapet ger ökad attraktivitet för besöksnäring och inflyttning.
-
- Komplicerad ansvarsfördelning kring drift och skötsel
 - Kan innebära begränsningar för exploateringar och åtgärder
-
- ! Förutsätter tydliga och konsekventa prioriteringar för att undvika intressekonflikter

F. Se landskapets potential

Landskapet är viktigt för oss av kulturella, sociala och miljömässiga skäl. Det är också grunden för ekonomisk utveckling i form av till exempel produktion, besöksnäring och inflyttning. Landskapet är även betydelsefullt ur ett vardags- och folkhälsoperspektiv. Detta synsätt har en tydlig koppling till den europeiska landskapskonventionen¹.

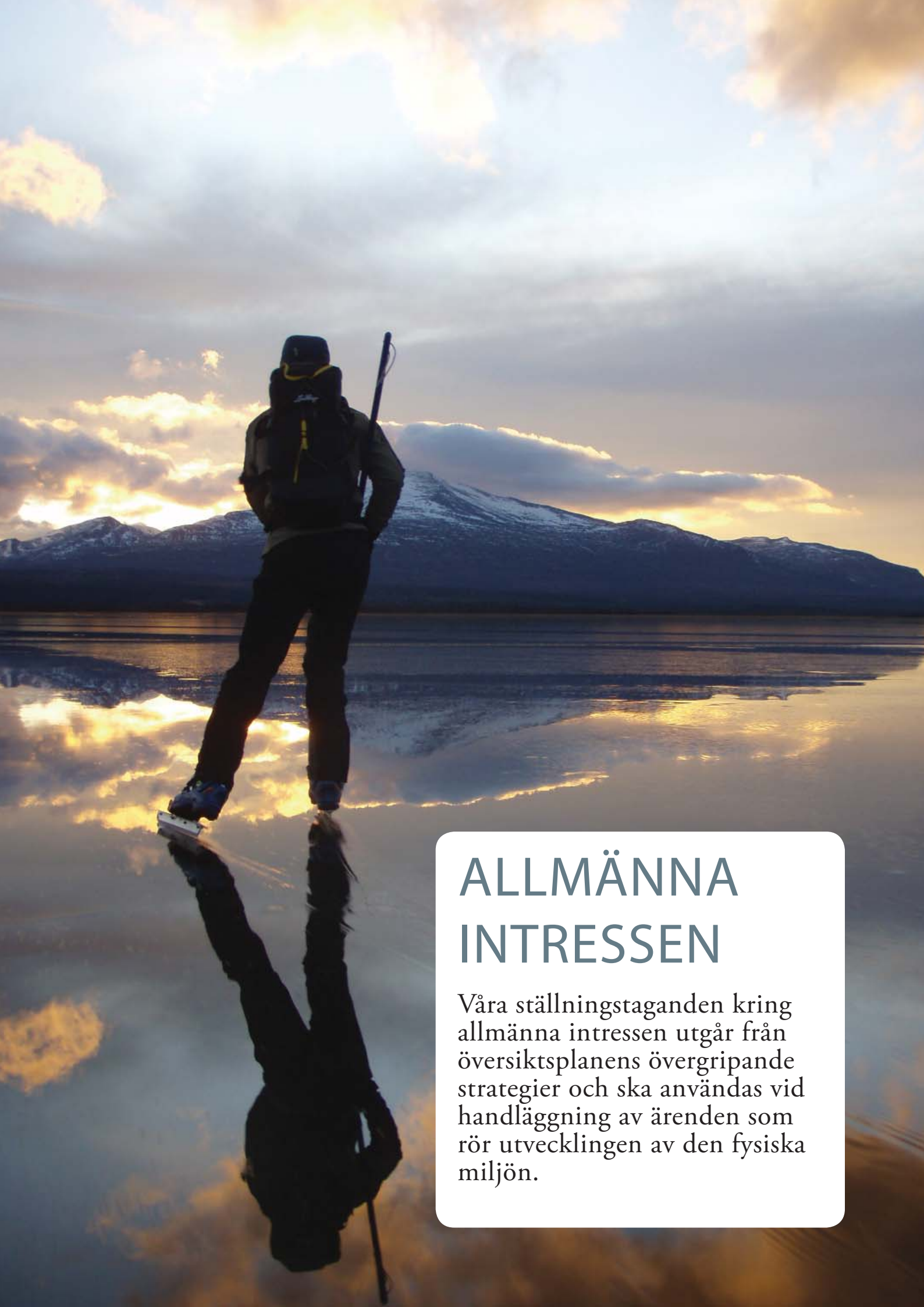

Vi vill kunna synliggöra, nyttja och utveckla landskapet samtidigt som vi också vill bevara viktiga värden. För att kunna göra detta måste vi arbeta med tydliga gränsdragningar, men också med funktioner. Går landskapet inte att använda och bruka riskerar många natur- och kulturvärden att gå förlorade.

Metoder:

- › **Väl underbyggda avvägningar** mellan olika intressen vid exploateringar som påverkar areella näringar
- › **Tydliga beskrivningar** av vilka allmänna värden i landskapet som är viktiga och vilka typer av verksamheter och åtgärder som är lämpliga och bör prioriteras inom respektive område
- › Mer aktivt arbete med att **synliggöra kulturlandskapet** och göra det till en attraktivitetsfaktor
- › Medvetet arbete kring **vardagslandskap och vardagsrekreation** i planeringen
- › Ökat fokus på att **anpassa exploateringar och åtgärder till landskapet**
- › Visad hänsyn till befintlig **bebyggelsetradition och bygdens identitet** vid byggnationer
- › Främjande av **lokal livsmedelsproduktion**

¹ Den europeiska landskapskonventionen syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av landskap i Europa. Den syftar också till att främja samarbetet kring landskapsfrågor inom Europa och till att stärka allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i det arbetet. Konventionen innefattar alla typer av landskap som människor möter i sin vardag och på sin fritid.

ALLMÄNNA INTRESSEN

Våra ställningstaganden kring allmänna intressen utgår från översiktsplanens övergripande strategier och ska användas vid handläggning av ärenden som rör utvecklingen av den fysiska miljön.

BOSTÄDER, KOMMUNIKATIONER OCH SERVICE

”Ny bebyggelse bör styras till befintliga tätorter och byar med grundläggande service och möjligheter till kollektivtrafik.”

(Regional utvecklingsstrategi för Jämtland)

Vid lokalisering av nya bostäder, infrastruktur och service har vi stora möjligheter att minska vår framtida miljöpåverkan, förbättra folkhälsan och skapa ett attraktivare och mer jämlikt samhälle med ökade chanser till tillväxt.

UTVECKLING AV NYA BOSTÄDER

Lokalisering av nya bostäder

- › **Bostadsbyggande för tillgänglighet i flerkärnig ortstruktur** Kommunen bör i sitt bostadsbyggande aktivt verka för att stärka en flerkärnig ortstruktur som kan avlasta den hårt ansträngda bostadsmarknaden i Åredalen. Kommunen bedömer att samhällena Duved, Undersåker, Järpen och Mörsil har särskilt goda förutsättningar för bostadsbyggande och möjligheter att skapa en hållbar tillgänglighet till målpunkter både i Åre och arbetstillfällena österut. Här bör framförallt områden inom 1 500 meter från respektive järnvägsstation förtätas med bostäder. I Åre by finns en stor efterfrågan på bostäder för permanentboende och säsongarbetare. Nya bostäder bör primärt byggas i form av förtätningar och kompletteringar i kollektivtrafiken nära lägen.
- › **Kompletterande bebyggelse i byar och på landsbygden** Bostadsbyggande på landsbygden och i kommunens mindre byar bör ske i anslutning till befintlig bebyggelse och i stråk där det är möjligt att samordna gemensamma lösningar kring t ex transporter och vatten och avlopp.
- › **Fokus på god tillgänglighet** Bostadsbyggande med god tillgänglighet till gång-, cykel och kollektivtrafik bör främjas och prioriteras (se matris).

Åre kommun har tagit fram en matris med nyckeltal för tillgänglighet för fotgängare/cyklister, bussresenärer och tågresenärer. Nyckeltalen ska fungera som stöd vid planering av bostäder och verksamheter.

Målbilden är att merparten av nya permanentbostäder tillkommer i lägen med god tillgänglighet, dvs höga nyckeltal.

Vid kommunala markförvärv och bostadsprojekt bör minst 7 poäng uppnås i matrisen.

Nyckeltal för tillgänglighet			
	5 poäng	3 poäng	1 poäng
	Vardagsservice inom 1 000 m gång- eller cykelväg	Vardagsservice inom 2 000 m gång- eller cykelväg	Vardagsservice inom 5 000 m gång- eller cykelväg
	600 m gångväg utan barriär till busstråk med täta avgångar	1 500 m gångväg utan barriär till busstråk med täta avgångar	3 000 m gångväg utan barriär till busstråk
	1 000 m gångväg utan barriär till station	2 000 m gångväg utan barriär till station	5 000 m gångväg utan barriär till station
Med vardagsservice menas förskola, skola och affär			

Bostäder för grupper med särskilda behov

- › **Lokalisering av särskilda typer av boenden** Nya LSS-boenden, servicebostäder och seniorboenden bör alltid lokaliseras till lägen med god tillgänglighet till kollektivtrafik och närservice. Bostädernas närmiljö bör vara lättframkomlig och ha närhet till lämplig närrecreation.

tion. Bostädernas placering och utformning (t ex huskroppars orientering och tillgång till skugga) bör göras med tanke på kommande klimatförändringar eftersom äldre och sjuka personer är särskilt känsliga vid värmeböljor.

- › **God tillgänglighet för social- och integrationsboenden** Bostäder kopplade till socialtjänst och integration ska lokaliseras med god tillgänglighet till kollektivtrafik mot Järpen och Östersund.
- › **Integrationsboenden i alla serviceorter** Kommunen bör sträva efter att möjliggöra en ökad integration genom att skapa bostäder för nyanlända i alla orter med god tillgång till service.

Framtida bostadsförsörjning

- › **Kommunalt markförvärv och bostadsbyggande** Kommunen bör rikta in sig på markförvärv och bostadsbyggande i lägen med god eller mycket god tillgänglighet kopplat till framtagna nyckeltal (minst 7 poäng i matrisen). För att garantera permanentboende bör kommunen föra en aktiv mark- och bostadspolitik samt avtala om permanentboende vid försäljning av kommunala tomter på orter där bostadsmarknaden har ett stort tryck på fritidsboenden.
- › **Bostadsförsörjningsprogram** Kommunen ska ta fram ett bostadsförsörjningsprogram som fördjupar översiktsplanens ställningstaganden kring bostadsförsörjning I väntan på ett heltäckande bostadsförsörjningsprogram har ett enklare bostadsförsörjningsprogram tagits fram för området mellan Duved och Järpen. programmet visar på att det i dagsläget behövs cirka 250 nya lägenheter i detta område.
- › **Mellankommunal bostadsförsörjning** På sikt finns det goda möjligheter att utveckla en gemensam regional bostadsmarknad där olika orter kan marknadsföras utifrån sina skilda kvaliteter i regionen. Detta skulle också kunna omfatta integrationsboenden och flyktingmottagning. En mellankommunal bostadsförsörjning kräver aktivt arbete och politiska överenskommelser i frågan.

Behov av bostadsbyggande

Åre kommun har som mål att växa med 50 personer per år, vilket följer gällande befolkningsprognos. Detta innebär att kommunens befolkning beräknas växa med cirka 1 000 personer till år 2035. Utvecklingen är förutom konjunkturläge etc avhängig tillgången på bostäder. Ska vi nå upp till vårt mål och prognos om befolkningstillväxt måste vi årligen skapa minst 50 bostäder per år i stråket Duved - Mörsil, där befolkningen som den nuvarande utvecklingen ser ut kan komma att växa med 2 000 personer till år 2035.

Fritidsbostäder

- › **Lokalisering av fritidsbostäder** Vid etableringar av aktiviteter och turistboenden bör tillgänglighet till kollektivtrafik och gång- och cykelstråk alltid studeras. Fritidsbostäder som är avsedda för alpin skidåkning bör lokaliseras med ski-in-ski-out¹ så att behovet av personbilar minimeras. Tillkommande större fritidshusområden utmed stråket mellan Undersåker och Duved bör alltid kunna försörjas med kollektivtrafik. Detta stärker i sin tur fjärrtrafik och möjligheterna till charter från flygplatserna i Vaernes och Åre-Östersunds flygplats.
- › **Uppgradering av befintliga fritidshusområden** Alternativet att renovera eller ersätta befintliga otidsenliga fritidsbostäder med ny bebyggelse istället för att exploatera orörd mark bör uppmuntras.

¹ Planering av backar, liftar och bostäder som möjliggör att skidgästen kan åka skidor direkt till och från boendet till skidområdet utan att transportera sig längre sträckor till fots eller med bil/buss.

UTVECKLING AV KOMMUNIKATIONER OCH TRANSPORTINFRASTRUKTUR

Åre kommun vill i sin planering stimulera gående, cyklande och kollektivtrafik som färd sätt. Detta förutsätter att avstånden mellan målpunkter som hem, skola, handel, hållplats och arbetsplats inte är för långa samt att vi skapar underlag för kollektivtrafik och byggnationer av gång- och cykelvägar.

Gång- och cykeltrafik

- › **Sammanhängande gång- och cykelstråk** Gång- och cykelvägar ska användas som ett strategiskt verktyg för att binda samman samhällen och stärka besöksnäringen. Den övergripande planeringen ska därför sträva efter att skapa sammanhängande stråk för gång- och cykeltrafik. Dessa stråk ska fungera för både arbetspendling, rekreation och besöksnäringens behov.
- › **Planering för framtida gång- och cykelmöjligheter** Alla planerings- och byggprocesser ska beakta och främja möjligheterna att tillskapa nya gång- och cykelvägar. Vid planeringen av vägar för oskyddade trafikanter ska fokus alltid läggas på stråkens målpunkter, genhet och kopplingar till andra gång- och cykelstråk. Särskilt viktigt är detta vid passager över eller under barriärer som Mittbanan, väg 321 och E14. Lokalisering och anläggning av vägar och bebyggelse ska helst inte medföra att barriärer skapas som tvingar fram omvägar för fotgängare eller cyklister. Gång- och cykelvägar ska placeras, underhållas och gestaltas så att de upplevs som trygga och säkra¹.
- › **Prioritering av investeringar i gång- och cykelvägar** Byggnationer av cykelvägar bör prioriteras där nyttan för trafiksäkerheten och transport till arbete, skola och fritidsaktiviteter är som störst.
- › **Stråkstudie för Åredalen** I samband med planprocessen för en ny fördjupning av översiktsplanen för Åredalen bör en mer detaljerad stråkstudie över gång- och cykelstråk i Åredalen tas fram.
- › **Trafikmiljöer i anslutning till skolor och förskolor** Med hänsyn till trafiksäkerheten, miljön och vår framtida folkhälsa är det mycket angeläget att så många barn som möjligt kan cykla eller gå till skolan istället för att bli skjutsade med bil. Kommunen ska därför sträva efter att utveckla välfungerande trafikmiljöer för oskyddade trafikanter i anslutning till skolor, fritidshem och förskolor. Skolor och förskolor bör också ha en god tillgänglighet till kollektivtrafik utan trafikfarliga barriärer.

Busstrafik

- › **Underlag busstrafik** Kommunen ska genom sin planering av bostäder och arbetsplatser verka för att underlaget för den kollektiva busstrafiken blir så stort som möjligt².
- › **Linjeförning av elevtransporter** Transporter av skolelever ska linje-

¹ En ökad trygghet och säkerhet kan bli uppnås genom väl utformad belysning och en lokalisering där trafikanterna har tydlig överblick över sin omgivning.

² Se även ställningstaganden under avsnitten "Utveckling av nya bostäder", "Samhällsplanering för en förstora arbetsmarknadsregion" och "Lokalisering av verksamheter och handel".

föras så långt det är möjligt; på så vis ökar tillgängligheten till kollektivtrafik även utanför det centrala stråket. Detta bygger på att elever som nyttjar skolskjuts bor tillräckligt tätt, varför det är viktigt att tillkommande bebyggelse lokaliseras som kompletteringar till befintliga strukturer.

- › **Samordna busstrafiken med besöksnäringen** Den lokala busstrafiken ska i så stor utsträckning som möjligt samordnas med besöksnäringens behov av transporter. T.ex. kan bussar och turer anpassas så att även skidgäster kan nyttja lokaltrafiken.
- › **Alternativa kollektiva transportlösningar** På sikt kan system med kollektiva fordonslösningar (till exempel olika typer av bilpooler) bli aktuella både i kommunens ytterområden och i Åredalen. Dessa kan komplettera och i viss mån ersätta den traditionella personbils- och busstrafiken.
- › **Utveckling av knutpunkt för kollektivtrafik** Området väster om Åre station bör på sikt utvecklas till ett nav för dalgångens kollektivtransfer- och taxitrafik.

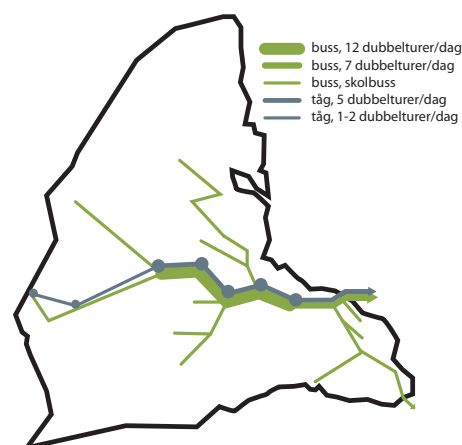
Tågtrafik

- › **Stationsnära lokaliseringar** Samhällsplaneringen som helhet bör gynna ett ökat tågresande genom stationsnära lokaliseringar av bostäder och arbetsplatser.
- › **Regionalt samordnad planering** Planering för tågtrafik och infrastruktursatsningar som påverkar tågtrafiken bör samordnas regionalt.
- › **Hållbar arbetspendling** Kommunen ska verka för att öka möjligheterna till hållbar pendling där flera trafikslag kan kombineras genom bussanslutningar, pendelparkeringar och möjligheten att ta med cyklar på tåg och buss.
- › **Nattåg** Kommunen ska verka för en fortsatt trafikering av nattåg mellan Västjämtland och södra Sverige.

Åre kommuns inriktningsmål för kollektivtrafik är "ett ökat resande i fungerande kollektivtrafik".

Effektivmål 2015-2018:

- › Antalet egenbetalda resor ska öka med 3 % jämfört med föregående år.
- › 13 % av medborgarna åker minst en gång i månaden med kollektivtrafiken inom kommunen.

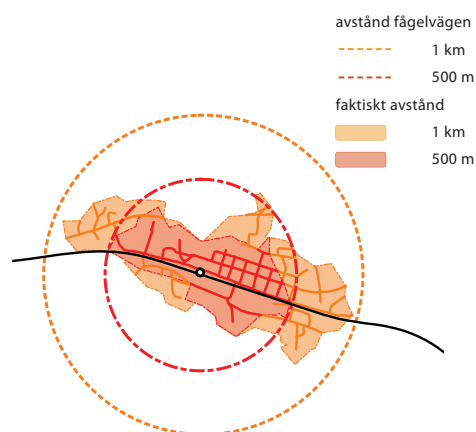

Kartan visar hur kommunens trafikering av kollektivtrafik ser ut 2014. Bäst förutsättningar för att skapa hög turtäthet finns i stråket Duved - Mörsil, där de flesta permanentboende i kommunen bor.

Varför behöver vi bygga stationsnära?

Tågresor går oftast snabbare än jämförbara resor med bil eller buss. Detta gör att resande med tåg är den bästa möjligheten att förbättra pendlingsmöjligheterna till Östersund och Trøndelag. Ett välplanerat stationsnära läge ger alltså fler invånare goda möjligheter att på ett miljövänligt sätt pendla inom ett större arbetsmarknadsområde och därmed nå fler arbetsplatser. En större arbetsmarknad leder till att fler kan hitta arbete som motsvarar deras kompetens. Eftersom det är tiden för hela resan - alltså från bostaden till arbetsplatsen och vice versa - som räknas är det viktigt att avstånden till och från stationen inte är för långa. Stationsnära byggande fokuserar därför på förtätningspotentialen hos markområden som ligger inom en kort faktisk gångväg från järnvägsstationer.

Kopplat till stationsnära byggande och förtätning av samhällen behöver vi arbeta mer aktivt med att skapa attraktiva och goda boendemiljöer i miljöer som kan ha restriktioner kopplade till buller, risker och trafik. Eventuella risker förknippade med stationsnära byggande måste vägas mot samhällsnyttan med minskade utsläpp, ökad tillgänglighet och större möjligheter till tillväxt.

Kartan visar faktiska avstånd för fotgängare i förhållande till Mörsils järnvägsstation. För att skapa korta faktiska avstånd behöver vi se till att planera för gena stråk för oskyddade trafikanter.

- › **Barriäreffekter** Bostadshus och viktigare målpunkter bör inte lokaliseras så att barriäreffekter från järnvägen uppstår. Placeras bebyggelse eller aktivitetsytor på ”fel” sida om järnvägen ska en genomarbetad strategi för säkra passager över/under järnvägen tas fram.
- › **Oövervakade järnvägsövergångar** Kommunen ska så långt det är möjligt underlätta Trafikverkets arbete med att säkra de många oövervakade järnvägsövergångar som finns i Åre kommun.
- › **Mötes- och uppställningsspår** Åre kommun ska i samverkan med Trafikverket verka för att framtida mötes- och uppställningsspår kan placeras på optimala platser utmed Mittbanan.

Bilvägnät

- › **Prioriterade åtgärder bilvägnät** Åre kommun bedömer att följande åtgärder på och utmed bilvägnätet är särskilt viktiga för att höja trafiksäkerheten och trafiksystemets funktion:
 - korsning Björnänge (Fröåvägen - E14)
 - oövervakade järnvägsövergångar
 - korsning Ullådalsvägen - E14
 - vägrummet och korsningar utmed E14 i centrala Åre
 - åtgärder på E14 mellan Järpen och Duved som gör det möjligt att höja hastigheten på E14
 - E14 säkerhetshöjande åtgärder vid Undersåkers västra infart och infarten till Continental Inn
 - väg 321 (breddning mm)
 - väg 659 (förstärkningsåtgärder, färdig vägplan 2017)
 - Husåvägen (förstärkningsåtgärder, färdig vägplan 2017)

Utanför kommungränsen bedöms följande åtgärder som särskilt viktiga för att skapa väl fungerande biltransporter till kommunen:

- E14 Lockne - Pilgrimstad
 - väg 321 Bergs kommun
 - förbifart Brunflo
 - Väg E45 Ytterhogdal - Rätan
- › **Utfarter mot E14 och väg 321** Kommunen bör genom planläggning och bygglovsprövningar verka för att förbättra trafiksäkerheten genom att minska antalet befintliga mindre utfarter mot E14 och väg 321 samt göra befintliga in- och utfarter säkrare.
 - › **Barriäreffekter** Kommunen ska i sin planering och i samband med exploateringar verka för att barriäreffekter utmed kommunens större vägar avhjälpas genom byggande av gång- och cykelvägar och över-/underfarter för oskyddade trafikanter.
 - › **Väghållaransvar** Större vägar som förbinder samhällen bör vara statliga och ha Trafikverket som väghållare. För genomfartsvägar och vägar mellan bostadsområden bör kommunen ha väghållaransvar. Mindre vägar inne i bostadsområden har oftast liten allmännyttan och bör därför ägas av vägsamfälligheter.
 - › **Strategi för väghållaransvar** En strategi för prioritering av väghållaransvar och vägförrättningar bör tas fram av kommunen.
 - › **Infrastruktur för fossilfria drivmedel** Kommunen ska främja utvecklingen av infrastrukturen för fossilfria drivmedel och bör på sikt ta fram en markstrategi för alternativa bränslestationer. Laddstationer

I Åre kommun finns totalt ca 325 mil bilväg. 260 mil är enskild, 62 mil är statlig och 3,5 mil är kommunal väg. Kommunen är alltså väghållare för 1% av kommunens vägar.

I den regionala klimatstrategin anges som mål att antalet laddbara bilar i länet ska öka till 5 000 stycken år 2020.

för elbilar bör placeras i centrala och logistiskt fördelaktiga lägen i samhällena.

Parkeringar

- › **Pendlingsparkeringar** Kommunen ska skapa möjligheter att erbjuda pendlingsparkeringar i samtliga stations samhällena.
- › **Parkeringsstrategi Åre by** Problematiken kring parkeringar är som störst i Åre by. Här bör större parkeringsanläggningar placeras i logistiskt fördelaktiga lägen. För att minska söktrafik och kanalisera trafikflöden bör enstaka allmänna parkeringsplatser undvikas i bykärnan. Kravet på att exploaterare alltid ska lösa parkeringsbehov inom egen fastighet kan på sikt omvandlas till en flexibla parkeringsnorm som möjliggör bättre gemensamma lösningar.
- › **Parkeringsnorm för fossilfria fordon** På sikt bör kommunens parkeringsnorm för fossilfria fordon ses över som ett led i att främja övergången till en fossilfri fordonsflotta.
- › **Parkeringsplatser för cyklar** Behovet av cykelställ bör alltid utredas i plan- och byggändan.

Varudistribution och godstransporter

- › **Främjande av godstransporter på tåg** Godstransporter på tåg bör främjas och på så vis avlasta och minska godstransporterna på vägarna genom kommunen. Viktigaste faktorn är att skapa en förbättrad framkomlighet på Mittbanan och Meråkerbanan, vilket är avhängigt prioriteringar av statliga infrastrukturmedel.
- › **Varudistribution** Varudistribution till centrala lägen i byarna bör huvudsakligen ske vid tider då transporterna riskerar att ge minst störningar (tidiga vardagsmorgnar).
- › **Transporter av farligt gods** Farligt gods bör så långt det är möjligt transporteras på järnväg samt på vägar som är rekommenderade för transporter av farligt gods¹.

Flygtrafik

- › **Kopplingar mot flygplatser** Åre kommun ser funktionerna hos Åre-Östersund flygplats på Frösön och Trondheims flygplats i Vaernes som viktiga för näringslivet och möjligheterna att nå en internationell marknad för besöksnäringen. Förutsättningarna att nyttja flygtrafiken är beroende av transferkopplingarna till och från flygplatserna. Åre kommun ser dessa förbindelser som en del av en övergripande kollektivtrafiklösning där tågkopplingen mot Trondheim är särskilt betydelsefull.

Skotertrafik

- › **Skotertrafiken ska regleras** Skotertrafiken är en del av besöksnäringen och en viktig inkomstkälla för näringsidkare i kommunen. Kommunen anser att all skotertrafik i kommunen på sikt bör kanaliseras och regleras till områden där trafiken inte stör eller förstör landskapsvärden och/eller areella näringar.

¹ Mer information om restriktioner kring leder för farligt godstransporter finns i avsnittet "Säker samhällsbyggnad"

Senast år 2020 ska 90 procent av alla hushåll i Sverige kunna få tillgång till 100 Mbit/s. Resterande cirka 10 procent ska ha tillgång till minst 10 Mbit/s år 2020 (Nationellt mål för bredbandsutbyggnad).

I dagsläget har Åre kommun en täckningsgrad på cirka 86%.

- › **Friåkningsområden** Kommunen ska studera möjligheterna att avsätta statlig eller privat mark för friåkningsområden.
- › **Nationell skoterled** Kommunen är positivt inställd till att på sikt undersöka förutsättningarna för tillskapandet av en nationell skoterled genom fjällkedjan, vilket kräver samordning på regionalt plan.

Digital infrastruktur

- › **Bredbandsstrategi** Kommunen ska ta fram en bredbandsstrategi som anger roll- och ansvarsfördelning, framtida utbyggnadsstrategier och tekniker samt en målsättning för utveckling av bredband i kommunen. Prioriteringen av bredbandsutbyggnad bör samspela med översiktsplanens strategier för utveckling.

KOMMUNAL SERVICE

- › **Serviceplan** Kommunen ska ta fram en aktiv serviceplan som visar vilken typ av service kommunen har möjlighet att erbjuda inom olika geografiska områden. Serviceplanen ska vara kopplad till översiktsplanens strategier och ställningstaganden, kommunens utvecklingsplan samt kommunens verksamheters servicedeklarationer.
- › **Förutsättningar för kommunal service** Kommunens grundinställning är att den kommunala servicenivån måste anpassas efter olika geografiska förutsättningar och den kommunala ekonomin. Kommunala serviceverksamheter ska ha hålla hög kvalitet och samtidigt klara god ekonomisk hushållning. I tätt befolkade områden kan kommunen därför erbjuda en högre tillgänglighet till service än vad som är möjligt att ge i områden med få invånare.
- › **Lokala initiativ** I områden där mängden invånare inte är tillräckligt stor för att utgöra underlag för kommunal service kan lokala initiativ och anpassningar komplettera serviceutbudet, förutsatt att den kommunala ekonomin i stort inte påverkas negativt.
- › **Service över gränser** För att kommunen i framtiden ska ha möjlighet erbjuda en god och effektiv service bör möjligheterna för serviceutbyte med våra grannkommuner Krokoms, Berg och Meråker utredas.

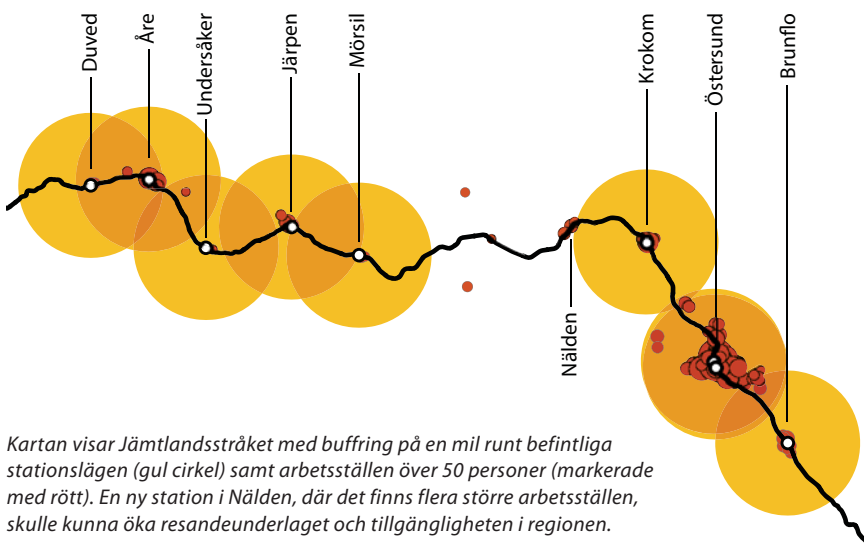
PLANERING FÖR UTVECKLING AV NÄRINGSLIVET

Kombinationen attraktiv miljö och goda möjligheter till företagande gör att Åre kommun präglas av ett stort antal egna företagare och en kultur av starkt entreprenörskap. Samhällsplanering för utveckling av näringslivet bör fokusera på att stärka vår attraktivitet för besökare och boende.

SAMHÄLLSPANERING FÖR EN FÖRSTORAD ARBETSMARKNADSREGION

Genom att förbättra möjligheterna till arbetspendling och på så vis göra det möjligt att bo och arbeta i ett större geografiskt område kan Östersunds och Trondheims arbetsmarknadsregioner växa och omfatta delar av Åre kommun. Med tillgång till ett stort befolkningsunderlag har företag och organisationer möjligheter att hitta rätt kompetens och det blir därmed lättare för dem att växa och utvecklas.

- › **Planera för kollektivtrafiknära lokalisering av bostäder och större arbetsplatser** Med förbättrade pendlingsmöjligheter i våra byar stärks hela arbetsmarknadsregionen. Förtätningar av bebyggelsen i stationsnära lägen är särskilt intressant eftersom tåg är ett snabbt och bekvämt transportmedel¹. Med ett större resandeunderlag ökar möjligheterna att förbättra kollektivtrafiken med t ex högre turtäthet.
- › **Arbeta för förkortade restider med tåg** Med rimliga satsningar på infrastruktur och trafikering bedöms sträckan Åre - Östersund kunna köras 20 minuter snabbare, sträckan Åre - Stockholm förkortas med 80 minuter och sträckan Åre - Trondheim förkortas med 25 minuter. Detta bygger på gemensam planering och prioriteringar med våra grannkommuner och Region Jämtland.

Kartan visar Jämtlandsstråket med buffring på en mil runt befintliga stationslägen (gul cirkel) samt arbetsställen över 50 personer (markerade med rött). En ny station i Nälden, där det finns flera större arbetsställen, skulle kunna öka resandeunderlaget och tillgängligheten i regionen.

¹ Läs mer om planering för ökad tågtrafik i avsnittet "Utveckling av kommunikationer och transportinfrastruktur - Tågtrafik"

Strategi för näringslivsutveckling

Åre kommuns inriktningsmål för näringslivsutveckling är **ett bra företagsklimat och hållbar tillväxt**.

Kommunens planering ska bidra till att uppnå detta mål. Följande sex områden har identifierats som betydelsefulla att prioritera för att stärka företagandet och skapa bättre förutsättningar för näringslivsutveckling i kommunen:

- › **infrastruktur, kommunikationer och bostäder** (tydlig koppling till ÖP)
- › skola, utbildning och kompetensförsörjning
- › entreprenörskap och lokal utveckling
- › samverkan och dialog
- › företagsservice och myndighetsutövning
- › **åretruntnära besöksnäring och ett diversifierat näringsliv** (tydlig koppling till ÖP)

Jämtlandsstråket

Nära 60 procent av länets befolkning bor utmed Jämtlandsstråket mellan Brunflo och Duved. Jämtlandsstråket har en stark attraktionskraft och unika förutsättningar att växa befolkningsmässigt. Detta är mycket viktigt om Jämtlandsregionen ska klara av att möta konkurrensen från andra regioner. Ett starkt pendlingsstråk kan generera utveckling som även gynnar orter utanför det identifierade stråket.

Åre, Krokoms och Östersunds kommuner deltar tillsammans med Regionförbundet och Länsstyrelsen i ett projekt kring samhällsplanering för hållbar näringslivsutveckling. Projektets syfte är att stärka den gemensamma arbetsmarknadsregionen genom att bland annat:

- › Underlätta effektiv och hållbar arbetspendling mellan orterna i Jämtlandsstråket
- › Utveckla former för gemensam bostadsförsörjning
- › Utveckla former för samverkan mellan kommunerna kring service och tjänster för boende efter stråket
- › Utveckla samsyn kring näringslivsutveckling efter stråket

BESÖKSNÄRING

Besöksnäringen är kommunens basnäring och den stora motorn i regionens tillväxt. En stor del av planeringen och byggandet som sker i kommunen har direkt eller indirekt koppling till turism.

Besöksnäringen skulle i många fall kunna beskrivas som en areell näring, eftersom den är platsbunden och använder geografiska resurser för att nå avkastning. Detta gör att besöksnäringens behov och utveckling ofta hamnar i konflikt med andra areella näringar och intressen.

Planeringsinsatser för en utvecklad besöksnäring

Kommunen bedömer att följande utvecklingsområden¹ för besöksnäringen är särskilt relevanta att arbeta med i den kommunala planeringen:

- › **Utvecklade kommunikationer och förbättrad tillgänglighet**
 - **Kommunikationer på nationell nivå** Kommunen bör verka för att skapa medel för utveckling av infrastruktur och tillgänglighet till och inom Jämtlandsregionen. För att skapa ett mer hållbart resande bör störst fokus ligga på att stärka tågförbindelser.
 - **Kommunikationer på lokal nivå** På lokal nivå ska kommunen arbeta med gestaltning, tillgänglighet till lokala kommunikationer och transportstrukturer, digital infrastruktur, styrning av trafikflöden samt kopplingar mellan målpunkter.
 - **Samverkan kring planering av kommunikationer** All planering för infrastruktur och tillgänglighet kopplat till besöksnäringen bör bygga på samverkan mellan olika aktörer (t.ex. kommunen, destinationsbolag, verksamhetsutövare, operatörer, medborgare, Trafikverket och Regionen).

Fler ställningstaganden kring infrastruktur och tillgänglighet finns i avsnittet "Utveckling av kommunikationer och infrastruktur".

- › **Utveckling av hållbar besöksnäring**
 - **Diversifiering med året-runtfokus** Med ett varierat innehåll blir turismen fortsatt utvecklingsbar och även mer attraktiv som produkt i ett förändrat klimat. Kommunen bör därför arbeta för att främja utvecklingen av verksamheter som breddar och diversifierar besöksnäringen på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt, gärna med ett året-runtfokus.
 - **Ta höjd för utveckling** Kommunen ska i sin planering ta höjd för behovet av framtida utveckling. I kommande fördjupningar av översiktsplanen och områdesplaner ska utvecklingsbara markområden reserveras för besöksnäringens behov. Till detta är det viktigt att tidigt och aktivt planera för hållbara lösningar för vatten och avlopp, avfallshantering och lokala resor inom kommunens destinationer.
- › **Värdesätta och utveckla landskapet genom besöksnäring**
 - **Levande landskap** Kommunen ska verka för att stärka lokala areella näringar som bidrar till att hålla landskapet hävdat och öppet, vilket är viktigt för en breddad turistisk verksamhet med året-runtfokus.

¹ Planeringsområdena är kopplade till den regionala strategin för besöksnäring som Jämtland-Härjedalens turism har tagit fram.

- **Turism kopplad till arella näringar** Kommunen ser positivt på åtgärder som verkar för att utveckla turistiska verksamheter som är kopplade till arella näringar. Detta kan t ex vara utveckling av hästnäring, gårdsförsäljning, boende på lantgård eller utveckling av samisk naturturism.

Noder för besöksnäring

Kommunen bedömer att följande områden har särskilt bra förutsättningar för att utveckla besöksnäringen i en större skala:

- **Området Storlien-Storvallen-Handöl** Området har stor tillväxtpotential i och med utvecklingen av gränsöverskridande besöksnäring och de kopplingar in mot den planerade Nationalparken som kan bildas i Handöl och Storlien/Rundhögen.
- **Åredalen** bedöms ha fortsatt stor utvecklingskapacitet inom såväl vinter- som sommarturism.
- **Södra Årefjällen** har stor potential i turismutveckling med inriktning mot friluftsliv, längdåkning och naturturism. Vålådalen kan bli en populär framtida port in i den planerade Nationalparken.
- **Storsjöbygden** har unika förutsättningar för att utveckla besöksnäringen med koppling till landskapet, Storsjön och fjällen.
- **Bydalsfjällen** Den planerade VA-lösningen för Bydalen öppnar upp för vidare utveckling av Bydalsfjällen som besöksdestination.

Stora arrangemang

- › **Planering av stora arrangemang** Stora arrangemang och event kopplade till besöksnäringen är mycket viktiga för näringslivets och kommunens tillväxt. Planering av större arrangemang bör utgå från hur stora flöden av människor, avfall, avloppsvatten, fordon med mera som kan hanteras utifrån lokal kapacitet hos infrastruktur och kommunikationer. Kommunens generella inställning är att arrangemang och event bör lokaliseras så att de utnyttjar och om möjligt stärker befintliga strukturer och system.
- › **Konflikter med markägare** Utvecklingen av destinationer, evenemang och friluftsupplevelser som produkt förutsätter att arrangörer, destinationsbolag och andra aktörer har möjlighet att nyttja mark för till exempel spår, leder och pister. Kommunen förordar att nyttjandavtal sluts mellan markägare och arrangör/ledansvarig.

§

Allemansrätten innebär att alla människor har rätt att färdas över privat mark i naturen och att tillfälligt uppehålla sig där. Enligt allemansrätten får aktiviteter på annans mark **inte störa** och **inte förstöra**. Den nuvarande lagen gör inte skillnad mellan privat och kommersiell verksamhet.

LOKALISERING AV VERKSAMHETER OCH HANDEL

- › **Närhet till kollektivtrafik** Nyetableringar eller omlokaliseringar av personal- och besöksintensiva verksamheter bör ske i lägen med god tillgång till kollektivtrafik.
- › **Lokalisering av verksamheter med omgivningspåverkan** Verksamheter med liknande påverkan på omgivande miljö bör om möjligt placeras nära varandra¹.
- › **Lokalisering av logistik- och företagsområden** Nya logistikanläggningar och företag med skrymmande verksamheter bör lokaliseras till transportmässigt gynnsamma lägen där de inte riskerar att störa omgivningen visuellt eller funktionsmässigt².

¹ Se ställningstaganden i avsnittet "Säker samhällsbyggnad"

² Se även kapitlet "Lokala utvecklingsprinciper"

Definitioner av olika typer av handel¹

- › **Detaljhandel:** handel där varor kan köpas enskilt (till skillnad från partihandel)
- › **Dagligvaruhandel:** butiker som främst säljer dagligvaror (t ex livsmedel och hygienartiklar)
- › **Sällanköpshandel:** Övrig handel kan delas in i fyra olika huvudbranscher; kläder, hemutrustning, fritidsvaror och byggvaror. Sällanköpshandel kan även delas in i shopping och volymhandel:
- › **Shopping:** Sällanköpshandel (inom främst kläder, skor och heminredning) med inslag av oplanerad handel kombinerat med upplevelser.
- › **Volymhandel:** Skrymmande sällanköpsvaror med stort ytkrav per försåld enhet, kräver hämtning med bil.

¹ Handelspolicy för Falkenbergs kommun, 2013

- › **Planläggning och VA-anslutningar** Tillkommande företagsområden bör detaljplanläggas och lokaliseras så att anslutning till verksamhetsområde för vatten och avlopp kan göras.
- › **Lokalisering av handel** Ny dagligvaruhandel och shopping bör i första hand placeras så att handeln stärker befintliga bykärnor och ökar attraktiviteten och servicenivån även för människor som inte har tillgång till bil.

HÖGRE UTBILDNING

- › **Fler studenter på Campus Åre** I Åre kommun och Åre destinations gemensamma målbild ska Campus Åre växa till 1 000 studenter år 2035. Ett ökat antal studenter i Åre ställer höga krav på att mängden hyresbostäder ökar. Kommunens bostadsförsörjningsprogram behöver därför förhålla sig till vårt framtida behov av bostäder för studenter.
- › **Distansutbildningar** Åre kommun ser en stor utvecklingspotential i att kunna erbjuda högre utbildning i en attraktiv livsmiljö. För att kunna utveckla kopplingarna mot distansutbildningar på andra orter krävs en väl utbyggd IT-infrastruktur samt stärkta kollektiva transportförbindelser mot Trondheim och Östersund.

Läs mer om regional planering i kapitlet "Utvecklingsprinciper, avsnittet regional strukturbild"

AREELLA NÄRINGAR

Ställningstaganden kring skogsbruk, jordbruk, fiskodling och utvinning av energi och material återfinns i avsnittet "Landskapet".

LANDSKAPET

Landskapet är ett resultat av växelverkan mellan människa och natur där natur- kultur- och friluftsvärden bildar en helhet. Åre kommun har därför valt att dela in översiktsplanens ställningstaganden i avsnitt ordnade efter olika landskapstyper. Vår planeringsinriktning är att utgå från landskapets funktion och användning istället för statistiska bevaranden.

Ställningstaganden kring specifika geografiska områden återfinns i avsnittet "riksintresseanspråk" samt i kapitlet "utvecklingsprinciper".

LANDSKAPET SOM HELHET

- › **Helhetssyn på landskapet** Vid samtliga exploateringar och åtgärder ska hänsyn tas till platsens samlade funktioner för biologisk mångfald, ekosystemtjänster, betydelse för rekreation och friluftsliv samt förståelsen för landskapets historiska utveckling. Området och den föreslagna åtgärden ska sättas in ett större perspektiv; även om själva platsen inte bedöms ha höga bevarandevärden i sig kan den vara betydelsefull för landskapet som helhet.
- › **Krav på utredningar** Vid projekt i känsliga områden ska inventeringar av natur-, kultur-, och friluftsvärden alltid göras.
- › **Kumulativa effekter** Vid planläggning, bygglovsprövning eller prövning av förhandsbesked ska en bedömning alltid göras av om respektive projekt riskerar att ge negativa kumulativa effekter på landskapets värden och funktioner.
- › **Bevara oexploaterade områden** Exploateringar och åtgärder bör generellt undvikas i områden som är oexploaterade. Vissa åtgärder är till sin natur sådana att de är beroende av att ligga inom ett oexploaterat område (t.ex. vissa former av naturturism). Dessa åtgärder kan accepteras trots att exploateringen sker i ett obebyggt område.
- › **Åtgärder i skyddade områden** Om den föreslagna åtgärden ligger inom eller riskerar att påverka ett område som är av riksintresse för kulturmiljövärden, naturvärden, friluftslivet eller Natura 2000 ska tillkommande exploatering ske med stor hänsyn till det skyddade områdets kvaliteter och de värden som är beskrivna i riksintressets värdebeskrivning alternativt Natura 2000-områdets bevarandeplan.

Åre kommuns definition av oexploaterade områden: Områden som ligger långt utanför samlad bebyggelse och inte har någon naturlig koppling till samhällsfunktioner som infrastruktur och kommunikationer.

FJÄLLANDSKAPET

Stora delar av Åre kommuns södra, västra och norra delar består av fjällområden. Dessa landskap är i de flesta fall lågpåverkade och präglade av rennäring och samisk kultur, men också av turistiska verksamheter som funnits i kommunen sedan 1800-talet. Intressekonflikter finns framförallt mellan rennäringen, det rörliga friluftslivet, exploateringsintressen, jakt, vindbruk, rådande evenemangsutveckling och intresset av att köra skoter.

- › **Hänsyn till rennäringens behov** Rennäringens anspråk ska alltid väga tungt i förhållande till andra intressen i fjällandskapet. Vid utbyggnad av infrastruktur som leder, vägar, vindkraft och ledningar bör hänsyn alltid tas till renskötselns behov. Områden av riksintresse för rennäringen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada rennäringens bedrivande.

Åre kommun är ett samiskt förvaltningsområde. I lagen om nationella minoriteter så står det att kommunen ska erbjuda barn- och äldreomsorga på samiska. Språket och kulturen ska synliggöras, samt att språket ska revitaliseras då det är ett hotat språk.

Samebyar i Åre kommun:

Njaarke i nordöstra kommundelen

Kall i nordvästra kommundelen

Handölsdalen i sydvästra kommundelen

Tossåsen i sydöstra kommundelen

Värdefulla större sammanhängande mark- och vattenområden som ägs av staten och som i princip är oförstörda får förklaras som **nationalparker**. Syftet är att bevara områdena så att även framtida generationer ska kunna få uppleva dem. Länsstyrelsen får meddela undantag från föreskrifter som meddelats för en nationalpark om det finns särskilda skäl.

§

”Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk” (MB4:4).

- › **Kanalisering, periodisering och zonerings av intressen** Med hänsyn till känsliga biotoper och/eller renarnas betesro bör tydliga kanaliserings-, periodiserings- och zonerings göras av verksamheter och intressen inom renkötselområden som är frekvent utnyttjade för rekreation och friluftsliv.
- › **Samråd kring planeringsfrågor i renkötselområden** Kommunen ska arbeta för en aktiv samverkan med berörda samebyar i strategiska planeringsfrågor. Inom eller i närheten av renkötselområden ska detaljplaner, bygglov, förhandsbesked och förfrågningar kring markanvändning som kan påverka rennäringen alltid samrådats med berörd sameby.
- › **Utveckling av samisk turism** Kommunen har en positiv inställning till turistiska anläggningar med samisk anknytning inom renbetesområden och ser det som en möjlighet att öka förståelsen för den sydsamiska kulturen och fjällens kulturlandskap.
- › **Nationalparksprocess Södra Årefjällen** En viktig utvecklingsfråga för Södra Årefjällen är den pågående utredningsprocessen av en framtida nationalpark i området. Kommunen ställer sig i grunden positiv till instiftandet av en ny nationalpark, eftersom den skulle öppna upp för en stor möjlighet till tillväxt för den friluftsbaserade besöksnäringen parallellt med förbättrade villkor för rennäringen. En förutsättning för nationalparken är dock att utredningsprocessen minskar rådande och potentiella intressekonflikter inom området. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen ansvarar för processen.
- › **Robusta leder** Ett ökat fokus på turism under sommarhalvåret kommer att leda till större risker för slitage. I områden med känsliga markförutsättningar ska välutnyttjade leder åtgärdas så att de tål en hög användandegrad utan att omgivande miljö påverkas negativt.

Se fler ställningstaganden som berör besöksnäring i fjällmiljön i avsnittet "Planering för utveckling av näringslivet" samt under avsnittet "Utvinning av energi och material". Ställningstagande kring skotertrafik finns under avsnittet "Utveckling av kommunikationer och transportinfrastruktur".

DET ÖPPNA ODLINGSLANDSKAPET

Öppet odlingslandskap finns runt om i kommunen; störst andel jordbruksmark finns i områdena runt Storsjön, Kallsjön och längs Indalsälven. Kommunens relativt småskaliga odlingslandskap är betydelsefulla för den biologiska mångfalden och dagens och framtida livsmedelsproduktion men också för besöksnäringen, som i viss mån lever på upplevelsen av det öppna landskapet.

Intressekonflikter finns framförallt mellan aktivt jordbruk/djurhållning, bostadsexploatering och de strukturella förändringar som gör att allt fler jordbruk läggs ner med minskad hävd och igenväxning som följd.

- › **Ianspråktagande av jordbruksmark** Åre kommun är generellt mycket restriktiv med att tillåta exploatering inom eller i anslutning till jordbruksmark (åkermark eller naturbete) eftersom den riskerar att påverka möjligheterna att bedriva ett fungerande jordbruk idag och i framtiden. Jordbruksmark bör därför endast tas i anspråk i lägen där exploatering går att motivera utifrån ett starkt allmänt samhällsintresse. Kommunen ser följande skäl till att ianspråkta eller bygga i direkt anslutning till jordbruksmark:

-

Länsstyrelsen i Jämtlands grundsyn på jordbruksmark:

"Ur ett framtida mat- och energiperspektiv är det problematiskt att jordbruksmarken bebyggs, försumpas eller växer igen, särskilt med hänsyn till miljö- och rättvisaspekter i ett globalt perspektiv. Problematisk är även byggnation i anslutning till jordbruksmark, också i mindre skala. Jordbruksmarken är en platsbunden naturresurs, som tar lång tid att skapa och har stor betydelse för landskapsbilden. Vår jordbruksmark är speciell då den har en naturligt hög produktionsmässig kvalitet och utsätts för relativt låg grad av slitage.

Betesmarker är, tack vare att de betas, ofta rika på biologisk mångfald, vilket i sig är en försäkring inför framtiden. Jordbruksmark levererar många livsviktiga ekosystemtjänster. Med ökad nederbörd och temperaturökning kan klimatet för odling i vår region komma att bli ännu bättre än i dag, samtidigt som förutsättningarna för andra platser kan bli sämre. Behovet av livsmedels- och energiproduktion kan öka i framtiden, även om ekonomiska intressen saknas i dag. Med hänsyn till försiktighetsprincipen är det därför viktigt att se på jordbruksmarken som en platsbunden naturresurs och därför bevara den."

- Åtgärd som gynnar en fortsatt djurhållning eller ett fortsatt brukande av jordbruksmarken.
 - Planläggning av bostäder eller personalintensiv verksamhet i lägen med mycket god tillgänglighet.
 - Byggnation som är av stort allmänt intresse för kommunens utveckling.
- › **Definition av jordbruksmark** Åre kommun anser att Länsstyrelsen bör ta fram en tydlig definition av jordbruksmark. Detta är viktigt för att kommunen ska kunna hävda lantbrukets intressen och skydda viktiga landskapsvärden.
- › **Närhet till djurhållning** Eftersom förutsättningarna vad gäller störningar och spridning av allergener och lukt från djur och gödsel skiljer sig åt mellan olika platser bör riktlinjer för ett minsta avstånd mellan bostäder och jordbruksmark/djurhållning bedömas av miljökontoret från fall till fall. Kommunens generella ställningstagande är att jordbrukets intressen bör prioriteras utanför planlagd bebyggelse och att nivån för vad som får anses vara acceptabla störningar från jordbruk och djurhållning måste vara högre i ett traditionellt jordbrukslandskap.

SKOGSLANDSKAPET

Ett skogslandskap i balans är viktigt för biologisk mångfald, sociala och kulturella värden, rennärigen, besöksnärigen och inte minst som producent av ekosystemtjänster - skogen fungerar till exempel som en kolsänka som binder in koldioxid från atmosfären.

Skogen är också viktig som källa för bland annat material och energi och är därmed betydelsefull för Sveriges sysselsättning och tillväxt. Omställningen av Sveriges energiförsörjning från fossila till förnybara bränslen ökar efterfrågan på biobränsle från skog. Detta är en stor potential för skogsnärigen, men kan också göra att konflikterna mellan landskapsvärden och skoglig produktion blir ännu större i framtiden.

- › **Kommunen som skogsägare** Åre kommun bör föregå med gott exempel och så långt som det är möjligt undvika traditionellt skogsbruk med trakthyggesavverkningar inom kommunal mark. Detta är särskilt viktigt i tätortsnära skogsområden med höga rekreativvärden. Ett sätt att utveckla ett mer hållbart skogsbruk är att kommunen sluter naturvårdsavtal för kommunala skogsfastigheter med Skogsstyrelsen.

Skogsvårdslagen uttrycker samhällets krav på skogsägaren vad gäller till exempel skogsavverkning, anläggning av skog, virkesproduktion och hänsynstagande till rennärigen och natur- och kulturmiljöer.

Miljöbalken skyddar områden med särskilt höga naturvärden. Med stöd av 7 kap MB kan nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden bildas. Enligt 3 kap. miljöbalken ska skogsmark som har betydelse för skogsnärigen så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk.

I ett **naturreservat** är djur, växter och naturtyper särskilt skyddade. Naturreservat finns också för att bevara områden för friluftslivet. Varje naturreservat är unikt och har därför egna föreskrifter för att bevara naturvärdena. Syftet med reservatet avgör vilka begränsningar som gäller. Kommunen eller länsstyrelsen kan bilda nya naturreservat.

Naturvårdsavtal är ett avtal mellan kommunen som skogsägare och skogsstyrelsen. Inom områden med naturvårdsavtal ska skogsbruket ske på ett varsamt sätt som värnar skogsområdets miljövärden. Avtalet ger 20 - 30% av virkesförrådets värde som engångsersättning och löper på 50 år.

DEN BYGGDA MILJÖN

Planeringen av bebyggelse har stor betydelse för hur vi kan minska vår miljöbelastning, förhöja samhällets attraktivitet, förbättra folkhälsan och skapa en långsiktigt hållbar samhällsekonomi och utveckling.

Utveckling av sammanhållen bebyggelse

Samlad bebyggelse Samlad bebyggelse var ett begrepp i Plan- och bygglagen (PBL) innan 2 maj 2011. Med samlad bebyggelse avsågs områden med tomter som gränsar till varandra eller som åtskiljs endast av vägar eller naturmark och som tillsammans har minst 10 - 20 hus.

Sammanhållen bebyggelse Bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark enligt gällande PBL (2010:900)

- › **Förtätningsbehov ska prioriteras högt** Behovet av att förtäta de centrala delarna av Duved, Åre, Undersåker, Järpen och Mörsil bör väga tungt i förhållande till bevarandet av befintlig bebyggelse utan betydande kulturhistoriska värden. Förtätningar bör dock alltid göras med hänsyn till landskapsbilden och ortens identitet och karaktär.
- › **Mångfunktionella ytor** Exploateringar inom sammanhållen bebyggelse bör alltid ta hänsyn till behovet av funktionella, icke hårdgjorda ytor. Dessa är viktiga för ekosystemtjänster¹, närrecreation, dagvattenhantering, biologisk mångfald och samhällets framtida robusthet.
(Se avsnittet om dagvatten)
- › **Blandade funktioner bykärnor** Ny bebyggelse i centrala delar av stationsområdena bör om möjligt tillåta blandade funktioner. Bebyggelsen bör vara så tät som möjligt för att ge ett bra underlag för handel, service och kollektivtrafik.

Mötesplatser och utemiljöer

- › **Närrecreation i anslutning till nya bostäder** Vid planering av nya bostäder ska en bedömning alltid göras av områdets närmiljö och hur den påverkar och uppmuntrar fysisk aktivitet: hur ansluter den planerade bebyggelsen till vägar/stigar där man kan gå och cykla och vilken närhet finns till lekplatser och närrecreation?
- › **Lokalisering av anläggningar för barn och unga** Anläggningar som i stor utsträckning kommer att användas av barn och ungdomar bör lokaliseras i gång- och cykelnära lägen och med tillgång till kollektivtrafik så att barnen kan ta sig dit på egen hand. Anläggningarna ska i möjligaste mån vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- › **Mötesplatser för alla** Kommunen ska verka för att utveckla mötesplatser som är tillgängliga för alla, oavsett funktionsnedsättning. Kommunens egna lokaler ska vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.
- › **Konst och kultur i det offentliga rummet** Kommunen är positiv till att använda konst och kultur som medel för att stärka och berika upplevelsen och nyttjandet av både byggda och obyggda landskap.
- › **Närrecreation nära skola och förskola** Vid nybyggnation av skolor eller förskolor ska verksamhetens behov och tillgång till närrecreation vara en viktig lokaliseringsfaktor. Befintliga skolors och förskolors behov och tillgång till närrecreation bör kartläggas och skyddas vid exploateringar. Detaljplaner eller bygglov som direkt eller indirekt

§

Vid planläggning ska hänsyn tas till behovet av att det inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse¹ finns gator och vägar, torg, parker och andra grönområden, lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse, samt möjligheter att anordna en rimlig samhällsservice och kommersiell service (PBL 2:7).

¹ Med sammanhållen bebyggelse menas bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark.

¹ Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystem som gynnar människor, det vill säga upprätthåller eller förbättrar människors välmående och livsvillkor. I detta fall innebär ekosystemtjänsten att grönytor renar och uppehåller vatten istället för ett tekniskt reningssystem.

påverkar en skolas eller förskolas verksamhet eller förutsättningar ska alltid samrådas med skolans personal i ett tidigt skede.

- › **Kompensationsåtgärder för närrecreation** Vid exploatering av områden med värden för närrecreation bör kompensationsåtgärder utföras i närområdet.

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och objekt

- › **Prioritera den byggda miljöns användning** Kulturhistoriskt intressanta bebyggelsemiljöer bör framförallt värderas utifrån sina funktioner och betydelser för att åskådliggöra samhällets och landskapets historia. Möjligheterna att aktivt använda byggda strukturer med kulturhistoriskt värde bör generellt överordnas ett statiskt bevarande.
- › **Skydd av värdefull bebyggelse** Bebyggelse som är särskilt viktig att bevara med hänsyn till antikvariska kvaliteter och/eller förståelsen av landskapets utveckling bör skyddas genom bestämmelser i detaljplan eller områdesbestämmelser.
- › **Framtida kulturreservat** Kommunen bör utreda möjligheterna att peka ut framtida kulturreservat. Exempel på miljöer som kan vara aktuella är Fröå gruva och Tossön.
- › **Fornlämningar** Såväl kända som okända fornlämningar är skyddade i Kulturmiljölagen. Är det möjligt bör fornlämningar lyftas fram och utnyttjas som en resurs för att förstå landskapets utveckling.

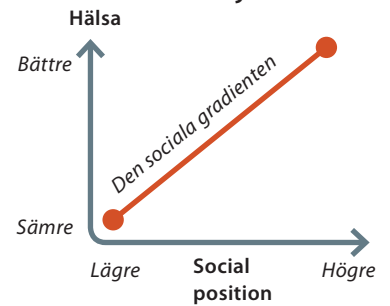
Generella gestaltungsprinciper

- › **Anpassningar till landskapet** All exploatering ska sträva efter en god terränganpassning. Schakter och utfyllnader ska minimeras vid byggnationer av infrastruktur och byggnader. I exponerade lägen där bebyggelse syns långa sträckor bör utformningen av tak och fönsterytor styras så att risken för reflektioner minimeras. I visuellt känsliga lägen som är viktiga för upplevelsen och förståelsen av landskapet bör exploateringar göras med stor hänsyn till landskapets värden. Tillkommande bebyggelse på landsbygden bör placeras så att den har stöd i landskapet och ansluter till befintliga gårds- och bybildningar.
- › **Flexibla kommunala byggnader** Byggnader för kommunala verksamheter bör göras flexibla så att de går att anpassa till olika verksamhetsbehov över tid. Kommunen bör också sträva efter att samordna olika verksamheters funktioner.

Energieffektivt byggande

- › **Energibehov bebyggelse** Åre kommun ska arbeta för att en så hög andel som möjligt av nybyggnationen i kommunen utgörs av bebyggelse med lågt energibehov.
- › **Energieffektivitet kommunalt byggnadsbestånd** Åre kommun kommer att under våren 2015 ta fram underlag och beslut kring vilken målsättning för energibesparingar som kan sättas för kommunens eget byggnadsbestånd. I samband med detta ska kommunen även undersöka möjligheterna att placera solcellsanläggningar på kommunala byggnader.

Folkhälsa och jämlikhet

Hälsan är ojämnt fördelad i befolkningen. Ju sämre social position, desto sämre hälsa och tvärtom (den sociala gradienten)¹. Ekonomisk utsatthet och risken för socialt utanförskap är faktorer som har stor betydelse för människors framtida hälsa. Detta är särskilt viktigt ur ett barnperspektiv eftersom barn som växer upp i socialt utsatta familjer har sämre möjligheter att klara sig bra i skolan och hålla sig friska.

Hur kan vi planera för jämlikhet?

Låt inte bilen vara norm vid planering Satsningar på gång- cykel- och kollektivtrafik gynnar kvinnor, barn, äldre, socialt utsatta och ny-anlända – det vill säga den absoluta merparten av befolkningen!

Skapa arenor i samhället som bjuder in alla Hur använder vi våra offentliga rum? Hur kan vi arbeta med kultur och planering för att höja identitet och status? Hur stärker vi aktivitets- och fritidsutbudet för dem som inte åker skidor eller cyklar?

¹ Göteborgs stad resursförvaltning

Kraven på energihushållning för ny bebyggelse styrs i Boverkets byggregler (BBR), som har stöd i Plan- och byggförordningen (PBF) och Plan- och bygglagen (PBL).

Kommunen har inte möjlighet att kräva att bebyggelse ska vara energieffektivare än vad som ställs som krav i BBR, däremot kan kommunen med energirådgivning och planläggning arbeta för mer energisnål bebyggelse.

Åre kommun avser att ta fram en ny avfallsplan till slutet av 2015. Avfallsplanen ska bl.a redogöra för dagens avfallshantering, nationella, regionala och lokala mål (inklusive aktiviteter för att nå dessa mål), relevant lagstiftning samt redovisa vilka befintliga och nedlagda deponier som finns i kommunen.

Avfallshantering

- › **Fastighetsnära insamling** Kommunens inställning vid nya exploateringar är att kommunen så långt det är möjligt ska planera för fastighetsnära insamling av hushållssopor och förpackningar, vilket förklarar renhållningsabonnenternas avfallssortering och ger ett minskat behov av återvinningsstationer. Vid planering av nya bostäder och bostadsområden ska alltid frågan om säker och effektiv avfallstransport och avfallssortering behandlas.
- › **Småskaliga lösningar för organiskt avfall** Åre kommuns glea struktur med långa avstånd och få bofasta gör att kommunen bedömer det som mycket svårt att på ett hållbart sätt bedriva en kommunövergripande storskalig utsortering av matavfall från övrigt hushållsavfall. Kommunen är däremot positivt inställd till småskaliga lösningar där biogas t ex skulle kunna utvinnas ur rötning av restaurangavfall samtidigt som rötslammet kan tas till vara som växtnäring i lokala jordbruk. Kommunen är också positiv till ökade satsningar på hemkompostering, vilket också är ett sätt att minska den totala avfallsproduktionen och föra näringsämnen tillbaka till kretsloppet.
- › **Nya områden för återvinningscentraler (ÅVC)** Behov finns av ersättningsområden för befintliga ÅVC:er i Järpen och Staa. ÅVC:erna bör ha tillgång till större ytor än de har idag samt lokaliseras till områden där de inte riskerar att störa omgivningen med trafik, buller, nedskräpning eller lukt. Nya ÅVC:er kan förslagvis lokaliseras till norra delen av Järpen samt västra delen av det planerade industriområdet i Brattland. Åre kommun ska äga den mark som ÅVC:erna lokalieras inom, vilket kan innebära behov av markköp. ÅVC:erna ska kopplas mot kommunalt VA.
- › **Lokalisering av återvinningsstationer (ÅVS)** Nya återvinningsstationer bör lokaliseras relativt centralt och tillgängligt i respektive by samtidigt som det inte är lämpligt att de placeras i direkt anslutning till störningskänslig markanvändning.
- › **Nya områden för mellanlagring och sortering av sopor** Kommunen bör ta fram lämpliga områden för mellanlagring av sopor och eventuellt också förpackningsinsamling förpackningsmaterial om kommunen framöver ska ta på sig ansvaret för insamling av förpackningar från FTI¹. Dessa områden ska lokalieras avskärmat och med tillräckligt avstånd från bebyggelse för att inga störningar ska uppstå.
- › **Nya områden för slamhantering** Ett nytt område för slamhantering behöver tas fram i kommunens östra delar. Ytan bör vara avskild och ligga långt från bebyggelse.

Fjärrvärme

- › **Orter med storskalig fjärrvärme** För att det ska vara ekonomiskt hållbart att bygga ut och förvalta fjärrvärmeanläggningar krävs det att bebyggelsen har en tillräckligt hög täthet och storlek. På lång sikt bedöms samhällena Järpen och Åre som fortsatt intressanta för fjärrvärme. I övriga samhällen med storskalig fjärrvärme kan en långsam avveckling av fjärrvärmenätet bli aktuell. Detta är Jämtkrafts ansvar; en nedläggning av fjärrvärmesystem förutsätter att alternativ till uppvärmning av fastighetsbeståndet finns.

¹ Förpacknings- och tidningsinsamlingen

- › **Lokala fjärrvärmeanläggningar** I planeringen av tätare bostadsområden (t ex större fritidshusområden) utanför storskaliga fjärrvärmenät bör utbyggnad av lokala fjärrvärmeanläggningar uppmuntras.
- › **Gemensamma lösningar nya bostadsområden** Vid exploatering av nya bostadsområden bör gemensamma uppvärmningslösningar prioriteras. Enskilda fastigheter bör undvika bergborrningar inom samlad bebyggelse.

Elnät

- › **Riktlinjer lokalisering och utformning kraftledningar** Tillkommande kraftledningar bör lokaliseras och utformas så att de ger minsta möjliga omgivningspåverkan.

VATTEN

Rent vatten och levande sjöar och vattendrag är bland annat viktigt för djur- och växtliv och tillgången till dricksvatten. Sjöar och vattendrag är också betydelsefulla för aktiviteter och besöksnäring och utgör en dragningskraft vid lokalisering av strandnära boenden.

Värdena kopplade till sjöar och vattendrag påverkas tydligt av hur vi nyttjar landskapet. Avloppshantering, exploatering och areella näringar påverkar både vattenkvaliteten och upplevelsen av våra vattenmiljöer.

Planeringen av ny bebyggelse och vatten ska samordnas tidigt i planeringsprocessen. Tillkommande bebyggelse bör framförallt koncentreras till stråk där vi har goda möjligheter att skapa hållbara lösningar för vatten och avlopp.

Vattenvård

- › **Åtgärder kopplade till ekologisk status**
 - **Morfologiska¹ förändringar** Fysiska förändringar av vattenmiljön uppträder framförallt i Indalsälven, Åresjön och Liten till följd av verksamheter inom avrinningsområdet (t.ex. skidbackar, jordbruk, exploatering av bebyggelse och infrastruktur). I dagsläget är miljöpåverkan kopplad till dagvatten särskilt uppmärksammas i Åredalen, där vattnet i Åreälven tidvis grumlas av dagvatten som går att härleda till exploaterade ytor. Höjda krav på dagvattenhantering och riskutredningar kan minska framtida exploaterings påverkan på vattenkvaliteten. *(se även avsnittet om dagvatten)*
 - **Förändrade flöden och vattenhinder** Förändrade flöden och vattenhinder till följd av vattenkraftsanläggningar och vägtrummor är de vanligaste orsakerna till att vattendrag i kommunen bedöms ha dålig eller otillfredsställande ekologisk status. För att förbättra och återställa vattenmiljöerna krävs restaureringsprojekt.
 - **Främmande arter** I ett antal sjöar och vattendrag (bl.a. Ånsjön, Juvuln, Kallsjön, Storsjön och Liten) i Åre kommun finns inplanterade främmande fiskarter. För att minska arternas utbredning krävs decimeringsåtgärder.

Miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomster

Miljö kvalitetsnormer är föreskrifter om lägsta godtagbara miljö kvaliteten inom ett geografiskt område. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet (status) vid en viss tidpunkt.

I Åre kommun finns 677 ytvattenförekomster. För varje ytvattenförekomst finns en miljö kvalitetsnorm för den ekologiska statusen och en miljö kvalitetsnorm för den kemiska statusen.

Sjöar och vattendrag som används för vattenkraft är så fysiskt påverkade att deras karaktär väsentligt förändrats till följd av regleringar. För dessa vattenförekomster gäller att de ska uppnå kvalitetskraven god eller måttlig ekologisk potential.

Ytvattnen i Åre kommun domineras av näringsfattiga vattendrag, något mer näringsrika ytvatten förekommer lokalt. I en nationell jämförelse har Åre kommun god vattenkvalitet. Sett till möjligheterna att nå upp till vattendirektivets miljö kvalitetsnormer har vattenkraftsregleringar, infrastruktur och äldre markföroreningar störst påverkan på vattenkvaliteten.

Miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Dammån, Storsjön och Indalsälven mellan Storsjön och Dammån omfattas av miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Detta innebär att fiskevattnen ska skyddas så att fisk- och musselbeståndet kan upprätthållas.

¹ Morfologiska förändringar betyder att vattnets mönster har förändrats genom t.ex. rätningar av vattendrag, utdikningar eller förändringar av botten.

Vattenkvalitet i Åre kommun

Enligt VISS (vatteninformationssystem Sverige) preliminära statusklassningar för år 2015 har följande sjöar och vattendrag i Åre kommun problem med att nå upp till miljökvalitetsnormerna:

Sjöar med dålig ekologisk status: Stor-Rensjön, Liten, Kvarnsjön (relaterat till vattenreglering)

Sjöar med otillfredsställande ekologisk status: Åresjön (främst relaterat till avverkningar och exploateringsverksamheter inom avrinningsområdet)

Sjöar med otillfredsställande ekologisk potential: Anjan, Torrön, Juvuln, Kallsjön, Såssjön - Helgesjön - Norsjön, Greningen, Håckren, Sylsjön (relaterat till vattenkraftsutbyggnader)

Sjöar som inte uppnår god kemisk status: Liten, Indalsälven Mörsil - Ockesjön, Storsjön (främst relaterat till industriområden i Järpen och Äggfors)

Vattendrag med dålig ekologisk status: Handölan, Staån, bäck vid Saxvallen, Anjeströmmen/Rensjöån, bäck mellan Sulsjön och Kallsjön, bäck vid Berge Kallsjön, Vikbäcken, Tvårån, Storån, Sägbäcken (framförallt relaterat till flödes- och vandringshinder för fisk)

Vattendrag med otillfredsställande ekologisk status: Dammån, Garveribäcken, Indalsälven öster om Ocke, Kvarnån, Österån, Bäck väster om Brännvinsvallen, Mörviksån, Mångån, Kvarnbäcken (framförallt relaterat till flödes- och vandringshinder)

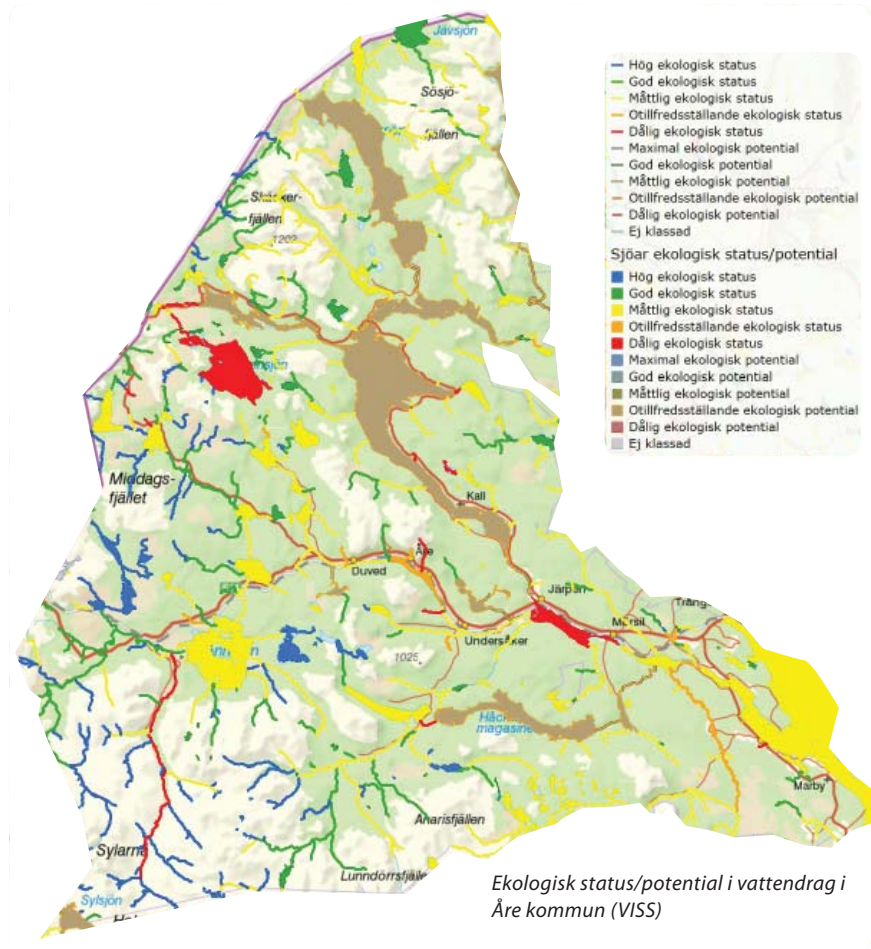
För varje grundvattenförekomst finns en miljökvalitetsnorm för den kemiska statusen och en för den kvantitativa statusen. I Åre kommun finns 26 grundvattenförekomster. Samtliga är av god kemisk och kvantitativ status.

Åre kommun har som mål att vattnet i Indalsälven ska hålla en så hög kvalitet att det ska gå att dricka.

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som **vattenskyddsområde** till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

› **Åtgärder kopplade till kemisk status**

- **Försurning** Försurningsproblematik finns framförallt i vattendragen i kommunens norra del. Anledningen är nedsläpp av försurande ämnen i luften. För att minska försurningen krävs kalkning samt minskade utsläpp av försurande ämnen på internationell nivå.
- **Miljögifter i vattendrag** Miljögifter finns främst i vattenförekomsterna mellan Liten och Storsjön. För att åtgärda problemen med miljögifter i vattenförekomsterna krävs fortsatta provtagningar och sanering av föroreningar i Järpens gamla industriområden och Äggfors industriområde i Mörsil.

Planering av dricksvatten och avlopp

- › **Vatten och avlopp är grundförutsättningar vid exploatering** Avloppslösningar ska vara ekologiskt och ekonomiskt hållbara sedda ur ett helhetsperspektiv och VA-frågan ska ses som en grundförutsättning vid varje planbesked, förhandsbesked och bygglov.
- › **Skydd av dricksvattenförsörjning**
 - **Skydd av vattentäkter** Kommunen bedömer det som mycket angeläget att bibehålla en hög kvalitet på dricksvattnet. Intresset av att skydda vattentäkter ska väga mycket tungt vid prövning av ärenden som gäller nyttjande av mark och vatten. Planläggning för exploatering ska undvikas inom primärt skyddsområde för vattentäkt samt i närområdet till större vattentäkter utan vattenskydds-

område. Kommunen bör i vissa lägen överväga att investera i mark för att skydda viktiga vattentäkter från negativ påverkan från t ex avverkningar.

- **Skydd av reservvattentäkter** I Staa och Rundhögen finns grundvattenförekomster som kan vara potentiella reservvattentäkter för Åredalen och Storlien/Storvallen. Inom dessa områden är det viktigt att all planläggning föregås av utredningar av de tilltänkta grundvattentäkternas utbredning och behov av skydd¹. På sikt behöver utredningar av möjliga reservvattentäkter även göras för flera andra kommunala vattentäkter. Dessa områden bedöms dock inte vara lika sårbara som Staa och Rundhögen.
- **Prioritera grundvatten som dricksvatten** Kommunens mål är att öka andelen grundvattentäkter i kommunen. Vissa områden måste dock nyttja ytvatten på grund av berggrundens påverkan på grundvattnet.²
- **Mikrobiell påverkan på vatten** Utsläpp av mikrobiellt påverkat vatten är ett allvarligt hot mot dricksvattentäkter. Åre kommun ska arbeta för att minska utsläppen av förorenat vatten genom förbättringar av kommunala reningsverk samt aktivt arbete med tillsyn och åtgärder av mindre och enskilda avloppsanläggningar. Kommunen bör även arbeta för att minska antalet enskilda avloppsanläggningar.
- › **Kumulativa effekter** Vid bedömningen av en föreslagen exploateringsförutsättningar för VA-lösning måste också risker för eventuella kumulativa effekter bedömas. Detta gäller också vid inkoppling på kommunalt avlopp, eftersom negativa ekologiska konsekvenser kan uppstå om reningsverk har bristande kapacitet.
- › **Samlad bebyggelse bör ha en gemensam vatten- eller avloppslösning** Kommunen ska arbeta för att all samlad bebyggelse i kommunen ska ha gemensam vatten och/eller avloppslösning (beroende på vad som är enklast att lösa).
- › **Planering kopplad till verksamhetsområde**
 - Ny samlad bostadsbebyggelse ska så långt det är möjligt placeras så att den kan anslutas till verksamhetsområde. Detsamma gäller även verksamheter (t ex industrifastigheter).
 - Samlad bebyggelse som ligger i närheten av allmänt VA-nät ska på sikt infogas i verksamhetsområde.
 - Verksamhetsområdet ska på sikt anpassas så att det omfattar enstaka befintlig eller tillkommande bostadsbebyggelse som ligger i närheten av det allmänna nätet, förutsatt att detta är rimligt att lösa.
 - Gemensamhetsanläggningar som är kopplade till det allmänna nätet ska inordnas i verksamhetsområdet och på sikt få kommunalt huvudmannaskap.
- › **Hantering av ålderdomliga VA-lösningar och planer**
 - Äldre områden med samlad bebyggelse och otidsenliga VA-lösningar ska på sikt inordnas i gemensamma lösningar.
 - Äldre detalj- eller byggnadsplaner med bestämmelser som begränsar bebyggelsens VA-standard ska på sikt ersättas av detaljplaner som tillåter en högre VA-standard.

¹ Rundhögen är utredd för avloppsinfiltration. Utredning av områdets möjligheter för vattenuttag påbörjas troligen 2015.

² Detta gäller framförallt Kallsjöns bäcken och områdena kring Storsjön, vilka har radonförande berggrunder.

§

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) anger att kommunen är skyldig att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang om det behövs för skyddet av människors hälsa eller miljön. Enligt LAV kan 20-30 fastigheter anses vara samlad bebyggelse/större sammanhang, det finns dock rättsfall där risk för negativ påverkan på känslig miljöer föranlett kommunalt ordnande av allmän avloppsanläggning för endast åtta fastigheter.

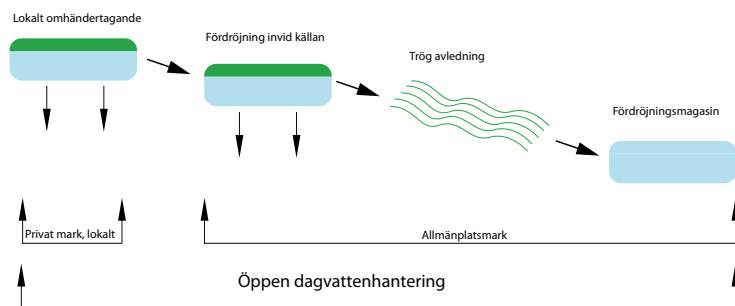
Ett verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp är ett avgränsat område inom vilket vatten- och avloppsförsörjningen ska ske genom kommunala VA-anläggningar.

- › VA-huvudmannen är skyldig att förse samtliga fastigheter inom ett verksamhetsområde med vatten- och avloppsförsörjning om fastigheten har behov av detta.
- › Inom verksamhetsområde gäller Lag om allmänna vattentjänster som reglerar förhållandet mellan VA-huvudman och fastighetsägare.
- › Nyetablering av enskilda VA-anläggningar godkänns inte inom verksamhetsområdet. Försörjningen ska ske via den kommunala VA-anläggningen. Endast i undantagsfall kan befintliga enskilda VA-anläggningar godkännas.
- › Kommunen har ingen skyldighet att förse fastigheter utanför ett verksamhetsområde med vatten och avlopp. Det innebär att fastigheter utanför ett verksamhetsområde för VA måste anlägga enskilda (egna) VA-anläggningar för vatten- och avloppsförsörjning enligt gällande lagstiftning.
- › Inom ett verksamhetsområde för VA är fastighetsägaren skyldig att betala avgifter för vatten- och avloppsförsörjningen.

Som dagvatten räknas ytavrinnande regn-, spol- och smältvatten som rinner på/från hårdgjorda ytor, eller på/från genomsläpplig mark via diken eller ledningar till recipienter eller reningsverk.

Planering av dagvatten

- › **Planering för en hållbar dagvattenhantering** Öppen avledning av dagvatten ska tillämpas i de flesta fall (se inforuta). Ytor för dagvattenhantering ska avsättas i detaljplaner. I fördjupningar av översiktsplanen bör lämpliga områden för mångfunktionella ytor och sedimentationsdammar identifieras.
- › **Dagvattenhantering under byggskedet** Kommunen ska sträva efter att styra exploateringsåtgärder så att påverkan på recipienter för dagvatten minimeras.
- › **Framtagande av dagvattenstrategi** Åre kommun ska ta fram en dagvattenstrategi som bör hantera frågor som ansvarsförhållanden, taxor, åtgärder och metoder samt klassificering av dagvatten och recipienter.

Principer för öppen dagvattenavledning (enligt Stahre 2004)

Öppen dagvattenavledning går ut på att förändra vattnets naturliga avrinning så lite som möjligt. Systemet är mindre sårbart än traditionella dagvattenledningar under marken, vilka kan sätta igen och skapa stora risker för slamströmmar och skred.

Vid öppen dagvattenavledning är målet att infiltrera och fördroja dagvatten lokalt genom ytlig avledning i tröga system. Detta bygger på att lämplig mark avsätts för t ex översilningsytor och svackdiken.

Illustration: Länsstyrelsen i Skåne län

Huvudsyftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga människors tillgång till strandområden genom allemansrätten. Strandskyddet ska också bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Strandskyddet är ett generellt skydd och gäller på samma sätt i hela landet. Strandskyddet omfattar normalt 100 meter från strandkanten både på land och i vattenområdet. Länsstyrelsen får i enskilda fall besluta om att upphäva strandskyddet för sjöar mindre än ett hektar samt vattendrag smalare än två meter.

Hantering av strandskydd

- › **Strandskydd för små sjöar och vattendrag** Kommunen bör använda sig av möjligheten att häva det generella strandskyddet för små sjöar och vattendrag som ligger inom befintlig bebyggelse eller utvecklingsområden, förutsatt att förutsättningar för lättnader i strandskyddet finns med hänsyn till dricksvattenförsörjning, miljöfaktorer och friluftslivets intressen. Detta kan göras i direkt samband med planering/bygglov eller inom ramen för framtida fördjupningar av översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kommuner har möjlighet att återropa *landsbygdsutveckling i strandnära lägen* (LIS) som skäl för att ge dispens från eller upphäva strandskyddet. LIS-åtgärder delas in i två kategorier:

- › **Åberopa LIS för verksamhetsanknutna åtgärder** För att kunna återropa LIS för verksamhetsanknutna åtgärder ska den föreslagna åtgärden eller exploateringen bidra till en långsiktig utveckling av landsbygden. Detta kan t.ex. vara skapandet av turistanläggningar, stugbyar eller liknande verksamheter som kräver kontinuerlig arbetskraft och ger ett ökat serviceunderlag i form av besökare. Det kan också vara åtgärder som ger ökad attraktivitet i bygden och därmed

kan locka till en ökad inflyttning/ett ökat kvarboende - t.ex. byggande av bastubyggnader eller möteslokaler. LIS för verksamhetsanknutna åtgärder ska gå att pröva i hela kommunen, undantaget Åredalen. Prövningen är generell och görs från fall till fall.

- › **Åberopa LIS för tillskapande av nya en- eller tvåbostadshus**
Syftet med LIS för nya en- eller tvåbostadshus är att ny bostadsbebyggelse ska stärka serviceunderlaget på ett effektivt sätt och på så vis bidra till att skapa mervärden även för omgivande landsbygd. För att kunna åberopa LIS för nybyggnation av bostadshus inom strandskyddat område ska tillkommande byggnader ligga högst 200 meter från befintligt bostadshus¹. Med tanke på detta krav samt våra övergripande planeringsstrategier har Åre kommun valt att peka ut mindre LIS-områden för tillskapandet av en- eller tvåbostadshus i Hallen och Järpen. (se Utvecklingsprinciper)

Föreslaget LIS-område i Hallen

Föreslaget LIS-område i Järpen

Kartan till vänster visar det område mellan Staa och Sää som inte omfattas av möjligheterna att åberopa LIS.

Fiskodling

- › **Restriktivitet kring fiskodlingar** Kommunen är restriktivt inställd till etableringar av större fiskodlingar i kommunens sjöar och vattendrag.
- › **Miljöpåverkan och dricksvatten** Fiskodling får inte påverka miljön eller möjligheterna att använda ytvatten eller grundvatten som dricksvatten.

Mellankommunal vattenplanering

- › **Gemensamma ställningstaganden kring Storsjöns användning** Åre kommun är positivt inställd till att genomföra gemensam vattenplanering tillsammans med kommunerna runt Storsjön. Inom ramen för projektet Vattenplan för Storsjön ska gemensamma planeringsunderlag och ställningstaganden tas fram. Ställningstagandena kommer att arbetas in i den färdiga översiktsplanen.

Vattenplan för Storsjön

Länsstyrelsen driver under åren 2014 och 2015 projektet Vattenanvändningsplan för Storsjöns vattensystem. Målet för projektet är att väga samman olika intressen för att trygga Storsjöns vattenkvalitet och värden, samtidigt som utvecklingsmöjligheterna tillvaratas.

¹ Praxis. Enligt Naturvårdsverkets handbok för strandskydd (2009) är det endast i enstaka undantagsfall som ett hus kan anses ligga i anslutning till ett befintligt bostadshus om avståndet är 200 meter.

UTVINNING AV ENERGI OCH MATERIAL

Vindbruk

- › **Gällande ställningstaganden vindbruk** De ställningstaganden som gjorts i kommunens översiktsplan för vindbruk från 2010 ska prövas i en ny revidering av vindbruksplanen.
- › **Vindkraftsparker utanför kommungränsen** Viktiga intressen inom Åre kommun kan komma att påverkas av vindkraftsparker som byggs i grannkommunerna. Åre kommun är generellt negativ till större vindkraftsparker som riskerar att påverka betydelsefulla skyddade områden inom Åre kommun.

Provboringar för malmer och mineraliseringar har gjorts runt om i kommunen, främst för koppar och zink.

I området runt Handöl finns olivin och täljsten.

Uranhaltiga mineral finns i Kallsjöns bäcken och sydvästra Storsjöbygden.

Vattenkraft

- › **Ingen ny vattenkraft** Inom Åre kommun ska ingen ny reglering av vattendrag tillåtas.
- › **Återställande av älvfåror** Åre kommun ska verka för ett framtida återställande av idag torrlagda älvfåror¹. Högst prioritet har Håckrenströmmen och Järpströmmen.

Täkter och gruvor

- › **Ingen brytning av alunskiffer** Intresset för uranbrytning i form av alunskiffer har varit stort i framförallt de södra delarna av kommunen. Åre kommun motsätter sig all prospektering av uranhaltiga mineraler och kommer att använda sig av det kommunala vetot om det skulle bli aktuellt att etablera en urangruva.
- › **Kommunen är i grunden restriktivt inställd till övrig gruvdrift.** Bedömning av projekt ska göras från fall till fall utifrån utifrån förutsättningarna på platsen. Framtida gruvdrift får inte innebära ingrepp som riskerar att ge stora konsekvenser för miljön eller besöksnäringen. Befintlig (vilande) brytning av täljsten i Handöl bedöms vara godtagbar.

¹ Många vattendomar från 1930-40-talet omfattas av en omförhandlingsklausul som innebär att 5% av vattnet ska kunna användas för att genom minimitappning återställa torrlagda älvfåror.

SÄKER SAMHÄLLSBYGGNAD

NATUROLYCKOR

Åre kommun har betydande risker för ras, skred, slamströmmar och erosion i framförallt Åredalen och Bydalen. Detta är naturliga processer som påskyndas av till exempel exploateringar och avverkningar.

Ras, skred, slamströmmar och erosion

- › **Krav på utredningar** Vid planläggning av ny bebyggelse eller verksamheter ska utredningar av mark- och vattenförhållanden inom och i anslutning till det aktuella planområdet alltid tas fram, såvida det inte bedöms vara helt onödigt¹. En analys ska också göras av omgivningspåverkan:
 - finns det risker för påverkan från omgivande områden?
 - hur ska den föreslagna exploateringen utformas och utföras för att inte påverka omgivningens geotekniska och hydrologiska förhållanden negativt?
- › **Krav på dimensionering** Vid planering, nyanläggning och förvaltning av anläggningar och vägar ska höjd alltid tas för hur extrema vattenflöden kan påverka anläggningen (erosion, dämningseffekter och andra skador) i framtiden².
- › **Ansvar** Kommunen ska arbeta fram rutiner för att klargöra ansvars- och rollfördelning för hela byggprocessen med fokus på kvalitet och naturolyckor. Denna insats bör kopplas till arbetet med dagvattenstrategi.
- › **Avvägning vid behov av förstärkningsåtgärder** Exploateringsprojekt som förutsätter mycket omfattande förstärkningsåtgärder bör endast tillåtas då projektets genomförande innebär stor samhällsnytta.

Höga vattenflöden och översvämningar

- › **Anpassningar till översvämningsrisker** Översvämningsrisker ska alltid vägas in vid planläggning och behandling av förhandsbesked och bygglov. Åre kommun ska använda sig av samma ställningstaganden kring byggnationer i förhållande till höga flöden som Östersunds kommun:
 - Samhällsviktiga verksamheter³ ska lokaliseras till plats över flödesnivån Q_{max} . De befintliga samhällsviktiga verksamheter som ligger under Q_{max} ska säkerställas.
 - Övrig bebyggelse ska lokaliseras till plats över flödesnivån $Q 1000$.
 - Verksamheter som behöver ligga vid vatten samt kompletteringsbebyggelse till befintlig huvudbyggnad kan ligga på plats under flödesnivån $Q 1000$.
 - Lägsta golvnivå (FG) i golv med brunn ska vara minst en halv meter över flödesnivån.

¹ Beroende på t ex lokalisering och omfattning.

² Beräkningar visar att vi kommer att få fler extrema vattenflöden i framtiden. (SMHI)

³ Exempel på samhällsviktiga verksamheter är sjukhus, akuttjänstgörande polis och räddningstjänst, omsorg om utsatta grupper, vatten- och avloppsanläggningar, avfallsanläggningar, miljöfarlig verksamhet klass A, B och C, livsmedelsgrossister, anläggningar för radio och TV, anläggningar för elförsörjning och elektroniska kommunikationer.

Ras, skred och slamströmmar

Ras är en massa av sand, grus, sten eller block eller en del av en bergslänt som kommer i rörelse. Jordras är vanliga där åar och älvar skurit ned sig i sandlager. Bergras inträffar i branta bergslänter med uppsprucket eller vittrat berg.

Skred uppstår ofta i branta moräns-länter när jorden är vattenmättad efter en nederbördsrik period eller i samband med snösmältning. Oftast i lutningar som överstiger 17 grader.

Slamströmmar är vattenmättade jordmassor från ett högt beläget moränskred som strömmar nerför långa och branta slänter (ofta bäckraviner). Slamströmmar *eroderar* marken de passerar.

Risikfaktorer för ras, skred, slamströmmar och erosion:

- › *Ökat vattentryck och nederbörd*: minskar jordens hållfasthet. Ökad nederbörd ger också ökad risk för skred, ras och slamströmmar.
- › *Kraftig lutning*: över 17 grader finns förutsättningar för jordskred, över 10 grader finns förutsättningar för framkallande av framåtgripande skred av jordmassor från skred ovanför.
- › *Erosionskänsliga jordarter* (känsligast är finkorniga jordar som lera, silt och älvsediment)
- › *Barlagd/exploaterad mark*
- › *Hårdgjorda ytor*
- › *Avskurna vattenvägar* (ofta vid anläggandet av nya vägar)
- › *Dikning och omledning av vatten*
- › *Trumläggning, igensatta dagvattenrummor*
- › *Skogsavverkning*
- › *Körning med tunga fordon*

PBL möjliggör att kommunen i detaljplan kan ställa krav på att en skydds- eller säkerhetsåtgärd som säkerställer platsens lämplighet ur ett klimatperspektiv ska vara genomförd innan bygglov ges.

TRAFIKRELATERADE RISKER

Kommunens vilja att förtäta våra stationssamhällen kommer att ställa högre krav på hur vi planerar för ny bebyggelse i förhållande till buller, vibrationer och olycksrisker. Vår generella inställning är att all tillkommande bebyggelse ska klara gällande riktvärden. Detta kan innebära att vi planlägger utifrån standardiserade skyddsavstånd, men också att vi istället skapar anpassade lösningar som gör att vi kan bygga närmare vägar och järnväg.

Riktvärden för trafikbuller i anslutning till bostäder¹

Den nya förordningen om riktvärden för trafikbuller är ännu inte beslutad, men föreslår följande riktvärden:

- › **60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad**
- › **50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats**

Dessa värden får överskridas om det:

- › Finns en sida där ekvivalent ljudnivå uppgår till högst 55 dBA vid fasad och max ljudnivå mellan kl 22 och 06 är högst 70 dBA vid fasad.
- › Minst hälften av bostadsrummen i en bostad är vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasad och 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22 och 06 vid fasad.

¹ förordningen om riktvärden för trafikbuller skulle ha trätt i kraft februari 2015.

Riktvärden för vibrationer: 0,4 mm/s (RMS 1-80 Hz) bör inte överskridas vid nybyggnation av permanentbostäder, fritidsbostäder och vårdlokaler.

Trafikbuller

- › **Tillämpning av riktvärden för buller** Vid planering och byggande ska de nationella riktvärdena för maximalt och ekvivalent buller tillämpas.
- › **Krav på bulleranalys** I samband med planering eller bygglovsgivning för bostäder bör en analys av framtida bullervärden i förhållande till planerad bebyggelse tas fram om det inte kan anses onödigt med hänsyn till bullersituationen¹. Bulleranalysen bör vid behov även utreda lämpliga bulleråtgärder. Prognosticerade siffror för trafikering år 2030 ska användas.

Vibrationer

- › **Tillämpning av riktvärden för vibrationer** Ny bebyggelse ska planeras så att gällande riktvärden för vibrationer uppnås².
- › **Krav på analys av vibrationsnivåer** Vid planering eller byggande i närheten av Mittbanan bör en analys av framtida vibrationsnivåer alltid göras, såvida det inte bedöms helt onödigt. Prognosticerade siffror för trafikering år 2030 ska användas.

Risk för olyckor med farligt gods

- › **Leder för transport av farligt gods** Transporter av farliga ämnen bör förläggas till transportleder som är utpekade för transporter av farligt gods.
- › **Skyddsåtgärder och anpassningar istället för fasta skyddsavstånd** Åre kommun vill inte tillämpa generella fasta skyddsavstånd mellan planerad bebyggelse och väg/järnväg. Istället bör respektive planprocess utreda platsens lokala förutsättningar och studera vilka möjligheter som finns att skapa skyddsåtgärder och anpassningar.
- › **Krav på riskanalys** En enkel riskanalys bör göras vid planläggning eller bygglovsprövning inom 150 meter från leder som är utpekade för transporter av farligt gods. Inom 50 meter från farligt godsled bör en mer detaljerad riskanalys tas fram för bebyggelse där människor uppehåller sig längre tid³. Prognosticerade siffror för trafikering år 2030 ska användas.

¹ Från och med den 2 januari 2015 ska bullervärden vid behov anges i planbeskrivning till detaljplan eller i bygglov. Bullervärdena ska alltså inte alltid anges, utan bara när det är nödvändigt. Om bullerberäkningen är korrekt utförd kan en tillsynsmyndighet inte påverka de fastställda bullervärdena vid en senare prövning. (4 kap 33 a § PBL för detaljplan och 9 kap 40 § PBL för bygglov)

² Vibrationer från t ex spårbunden trafik påverkas både av lokalisering och byggnadssätt/material.

³ Till exempel bostäder, förskolor och skolor.

STÖRNINGAR OCH FÖRORENINGAR

Förorenade områden

› Områden med prioriterad sanering

- **Järpens industriområde¹** håller på att saneras parallellt med detaljplaneläggning. Målet för projektet är att området ska kunna användas för industriändamål utan hälsorisk för människor som vistas där, att Järpströmmens stränder ska vara tillgängliga för allmänheten, att åtgärderna inte får försvåra en framtida återställning av Järpströmmen samt att utläckaget av föroreningar från området ska minska i förhållande till dagens situation.
- **Äggfors industriområde²** En ansvarsutredning i Länsstyrelsens regi pågår för Äggforsområdet utanför Mörsil.

Miljöfarliga eller störande verksamheter

- › **Lokalisering av verksamheter med omgivningspåverkan³** Verksamheter med liknande påverkan på omgivande miljö bör om möjligt placeras nära varandra.
- › **Lokalisering av ny bostadsbebyggelse** Ny bostadsbebyggelse bör inte lokaliseras till områden där störningar från befintliga verksamheter riskerar att uppstå. Vid bedömning av lämpliga skyddsavstånd bör höjd tas för respektive verksamhets behov av framtida expansion.
- › **Riktlinjer för skyddsavstånd** Åre kommun tillämpar inte fasta skyddsavstånd för miljöfarliga eller störande verksamheter utan gör bedömningar av lokala förutsättningar från fall till fall. Ny bostadsbebyggelse bör undvikas i områden nära verksamheter som kan avge emissioner, buller, störande trafik eller lukt.

Luftkvalitet

- › **Miljökvalitetsnormer för utomhusluft (5 kap MB)** Åre kommun ska arbeta för att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft ska nås i alla delar av kommunen. För att kunna göra detta måste resurser läggas på övervakning av luftkvaliteten i utsatta lägen.
- › **Åtgärder för att förbättra luftkvaliteten**
 - **Trafikplanering** Genom att stänga av centrala Åre och västra delen av Årevägen från allmän biltrafik kan luftkvaliteten i lokala problempunkter i Åre förbättras. För att förbättra luftkvaliteten på ett mer generellt plan ska Åre kommun genom sin planering arbeta för att öka andelen gång- cykel och kollektivtrafik samt förenkla omställningen till fossilfria fordon.
 - **Minskad vedeldning** Vedeldning kan ge stor lokal påverkan på luftkvaliteten i samlad bebyggelse. Åre kommun behöver genomföra mätningar av luftkvaliteten i utvalda samhällen för att kunna avgöra om vedeldning innebär hot mot målet att uppnå miljökvalitetsnormerna för utomhusluft.
- › **Radonhalter i inomhusluft** Åre kommun ska vid bygglovsprövning och tillsyn verka för att radonhalter i inomhusluft inte överskrider gällande riktvärden (200 Bq/m³).

¹ Järpens industriområde är förorenat av kisaska.

² Äggfors industriområde är förorenat av kvicksilver, koppar, bly, PCB m.fl.

³ Till exempel skjutbanor, motorbanor och verksamhetsområden

Förorenade områden i Åre kommun

Enligt Länsstyrelsens sammanställning finns det 380 tänkbara förorenade objekt/områden i kommunen. 107 stycken är inventerade och indelade i riskklasser 1-4 där 1 är den allvarligaste. I kommunen finns 70 st i riskklass 4, 28 st i riskklass 3, 7 st i riskklass 2 och 2 objekt i riskklass 1 (Järpens och äggfors industriområde).

Under åren 2009-14 har ett 20-tal nedlagda bensinstationer inventerats och sanerats. Saneringarna är nu i sitt slutskede och undersökningar och saneringar kvarstår för ett fåtal områden.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Som skydd för människors hälsa finns gränsvärdesnormer (som ska följas) för NO₂, SO₂, CO, bensen, partiklar och bly samt målsättningsnormer (som ska eftersträvas) för bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och ozon.

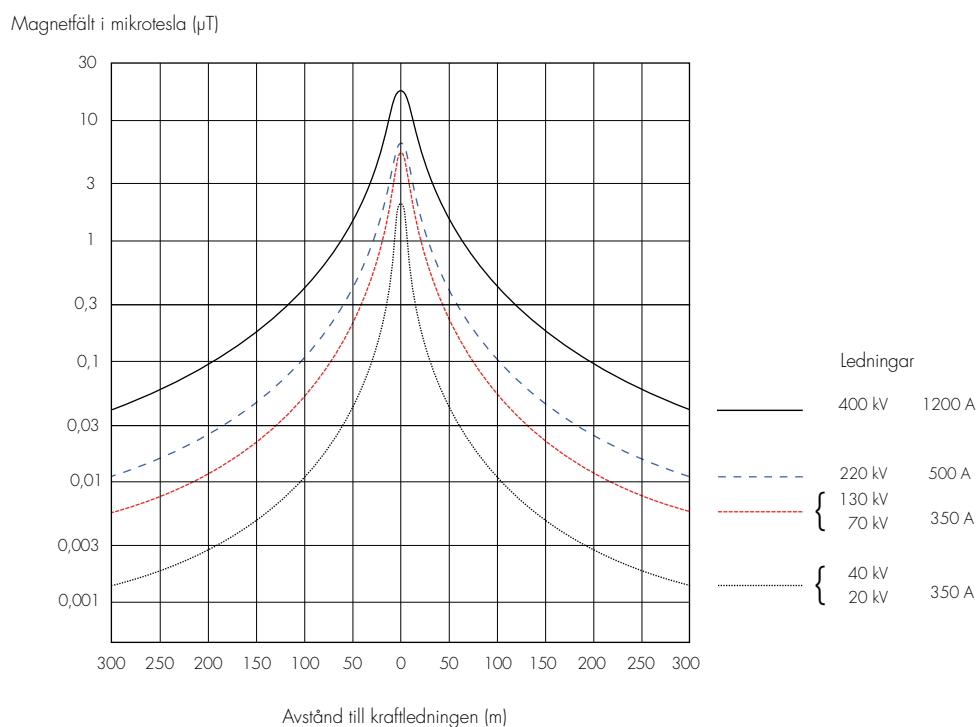
För skydd av växtlighet finns gränsvärden för NO_x och SO₂ samt målsättningsnorm för ozon.

Radon är en osynlig och luktfri gas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller och bildar radioaktiva metallatomer. Metallatomerna fastnar på damm som vi andas in och kan orsaka lungcancer. Radon finns i mark, luft och vatten. I Åre kommun uppträder höga radonhalter framförallt i stråket Kallsjön – Storsjön.

Radonhalten mäts i Becquerel per kubikmeter inomhusluft (Bq/m³). 1 Bq/m³ innebär att en atom sönderfaller per sekund i varje kubikmeter luft. Riktvärdet för radon i inomhusluften är 200 Bq/m³.

Elektromagnetiska fält

- › **Placering och utformning av elanläggningar/bebyggelse** Nya kraftledningar eller elanläggningar bör placeras och utformas så att exponering för magnetfält minimeras. Nya bostäder, skolor och förskolor bör inte placeras nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält. Bedömningen av skyddsavstånd görs från fall till fall då det i dagsläget inte finns några nationella riktvärden att utgå ifrån.

Diagrammet är hämtat ur skriften "Magnetfält och hälsorisker" som givits ut av Arbetsmiljöverket, Socialstyrelsen, Boverket, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten.

RIKSINTRESSEANSPRÅK

Riksintresseområdena har sin bakgrund i den fysiska riksplaneringen och syftar till att skydda ett område, plats eller enstaka objekt som anses vara av stort nationellt intresse. Riksintressesystemet tillämpas huvudsakligen av tre olika aktörer: ansvariga statliga myndigheter pekar ut områden av riksintressen, kommunen ska visa hur man tänker tillgodose riksintressena i den översiktliga planeringen och detta bevakas i sin tur av länsstyrelsen. Riksintressen skyddas enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlen i miljöbalken.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE ENLIGT 3 KAP MB

Riksintresseområden för kommunikationer

E14: Sundsvall - Riksgränsen: Väg E14 ingår i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. Väg E14 går mellan Sundsvall och norska gränsen.

Mittbanan och de aktiva järnvägsstationerna mellan Mörsil och Storlien Mittbanan ingår också i det av EU utpekade Trans European Transport Network, TEN-T.

321 Svenstavik - Mattmar Väg 321 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik.

Kommunens syn på riksintresseanspråken

En viss konfliktsituation råder mellan intressena av E14 och Mittbanan som godskorridorer och behoven av lokal utveckling, förtätning och trafiksäkerhet.

- › Åre kommuns inställning är att riksintresseanspråken ska skyddas så långt det är möjligt. Dock vill kommunen särskilt framhålla intresset av att utveckla områdena utmed E14 mellan Björnänge och Ullån; med koppling till riksintresset för friluftsliv, den lokala och regionala utvecklingen samt trafiksäkerheten bör detta område på sikt omgestaltas med ett större fokus på bymiljön och tillgängligheten till områdets turismanläggningar.

Riksintresseområden för naturvården 3 kap MB

Beskrivningar hämtade från Länsstyrelsens värdetexter:

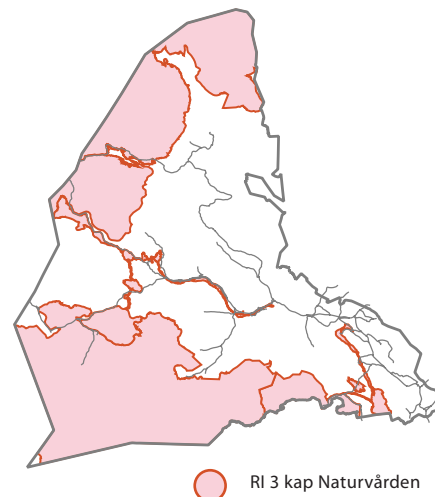
Sösjöfjällen Fjällandskap, Skogslandskap, Odlingslandskap, Myrkomplex, Sjö, Vattendrag

Skäckerfjällen Fjällandskap, Skogslandskap, Våtmarkscomplex, Myrkomplex

Kodalshöjden Fjällandskap, Skogslandskap, Våtmarkslandskap

Åreälven – Medstugan Älvdal, Odlingslandskap

Jämtlandsfjällen Fjällandskap, Skogslandskap, Våtmarkslandskap

Oviksfjällen Fjällandskap, Skogslandskap, Våtmarkslandskap, Odlingslandskap

Dammån – Kvitslet Vattendrag, Myrkomplex

Vävsångsflon Myrkomplex

Kommunens syn på riksintresseanspråket

- › Kommunen har inte några avvikande anspråk kring något område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap MB. Samtliga ärenden ska hanteras med hänsyn till riksintresseområdenas värden och innehåll.

Riksintresseområden för kulturmiljövården 3 kap MB

Motiveringar och uttryck hämtade från Länsstyrelsens värdetexter:

Storsjöbygden Z25 *Centralbygd och sockencentrum:* öppet jordbrukslandskap, radbyar, äldre gårdar, utblickar, kyrkor

Björkede Z26 *Småbruk:* ensligt belägna fjälljordbruk.

Kallbygden Z28 *Odlingslandskap och sockencentrum:* odlingslandskap i branta sluttningar, timmerbebyggelse, Kalls kyrka.

Skalstugevägen Z29 *Kommunikationsmiljö i fjällbygd:* koppling handels- och pilgrisfärder, stenvalvsbroar, minnesstenar, gränsrösen, källa och platser för härbärgen. *Jaktvillor och uttryck för tidig turism:* Bodsjöeddet, medstugan, Tännforsen, enstaka gårdar för jordbruksnäring.

Ånnsjön Z30 *Fångstmiljö med hållbildsmiljöer och fjällbygd:* fångstboplatser med över 300 fångstgropar, hållristningar, gravhögar, fjälljordbruk i Bunnerviken, Handöl och Landverk, täljstensindustri.

Undersåker Z31 *Älvdalsbygd i fjällnära miljö:* gravhögar, kyrkoruin, ödesbölen med odlingsterrasser, äldre gårdsbebyggelse

Åredalen Z32 a) *Älvdalsbygd:* öppet odlingslandskap väster och sydost om Åre, 1800-talsbebyggelse b) *turistorten Åre:* den tidiga turismens byggnader, stråk järnvägsstation - park - bergbanan - Fjällgården och parken - klockstapeln och Åre kyrka. Tottens by.

Forsa - Duved Z33 *Odlingslandskap:* 1800-talsbebyggelse, öppet jordbrukslandskap på Indalsälvens norra sida, Duveds skansanläggning med Karolinermonument.

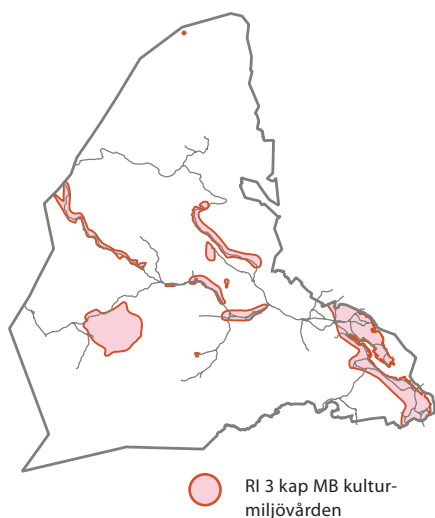
Huså Z34 *Bruksmiljö:* Hyttområde kring Husån, bruksherrgården, bebyggelsestruktur Huså by, gruvdammar, vattenränna, gruvschakt och slagghögar på Åreskutans nordvästra sida.

Fröå Z35 *Gruvmiljö:* Gruvschakt, slagghögar, gruvdamm, vattenkonst, gruvrelaterad bebyggelse och anläggningar.

Ottsjö Z36 *Fjällbygd:* Fossil åkermark och öppna odlingsmarker i sydsluttningen ned mot Ottsjön med äldre bebyggelse.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

Nästan alla områden som är utpekade som riksintressen för kulturmiljövården berör det öppna odlingslandskapet. Denna typ av landskap är satt under stort hot av strukturomvandlingar i jordbruket som bidrar till minskad hävd med påföljande igenväxning. Riksintresseområdena i framförallt Åredalen, Forsa - Duved och i viss mån Undersåker och Storsjöbygden är också hotade av exploateringar, vilket ger kumulativa förändringar som på sikt riskerar att påverka riksintressena påtagligt.

- › Kommunen har inte några avvikande anspråk vad gäller något område av riksintresse för kulturmiljövården, men vill betona att riksintresseområdenas innehåll och värdetexter bör ses över för att bättre kunna användas vid avvägningar mellan olika intressen. Särskilt viktigt är detta för områdena Z25, Z 31, Z32 och Z 33.

Riksintresseområden för friluftslivet 3 kap MB

Värdeomdömen hämtade från Länsstyrelsens registerblad:

Skäckarfjällen FZ5 Naturskönt och variationsrikt område med goda möjligheter till friluftsliv i form av fjällvandring både på och vid sidan av lederna.

Åreskutan FZ6 Lättåtkomligt naturområde med utmärkta förutsättningar för skidsport och vandring.

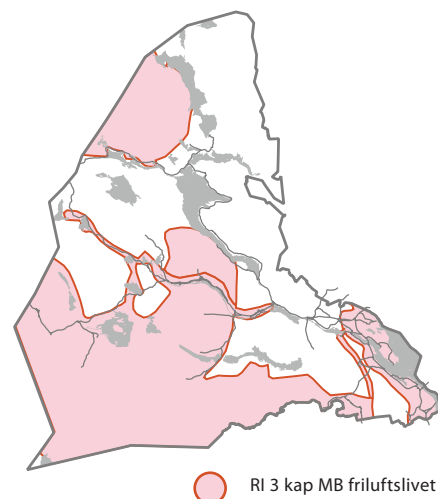
Sylarna FZ7 Klassiskt turist- och friluftsområde med utmärkta förutsättningar för friluftsliv som nyttjas av ett stort antal människor såväl vinter som sommar i form av många olika friluftaktiviteter.

Storsjöbygden FZ8 Naturskönt och variationsrikt område. Den nära kontakten mellan kalvfjäll och rik odlingsbygd är unik för landet.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

Områdena av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap miljöbalken är under revidering.

- › Åre kommun anser att riksintresseområdena bör delas in i bättre avgränsade områden med tydliga fokus på vilka värden och värdekärnor som riksintresset avser att skydda. Det är också önskvärt med en vägledande beskrivning för att underlätta vägningen mot andra riksintressen och övrigt som gör anspråk på markanvändning inom området.
- › Generellt anser Åre kommun att värdetexterna för riksintresseanspråket för Åreskutan och Sylarna bör betona områdenas höga tillgänglighet. Detta bör också få genomslag i avvägningar mot andra allmänna intressen, t ex riksintresseområdena för kommunikationer. För riksintresseanspråket för Storsjöbygden bör en gemensam syn skapas mellan Bergs, Krokoms, Östersunds och Åre kommun. I Skäckarfjällen bör friluftslivet utvecklas försiktigt.

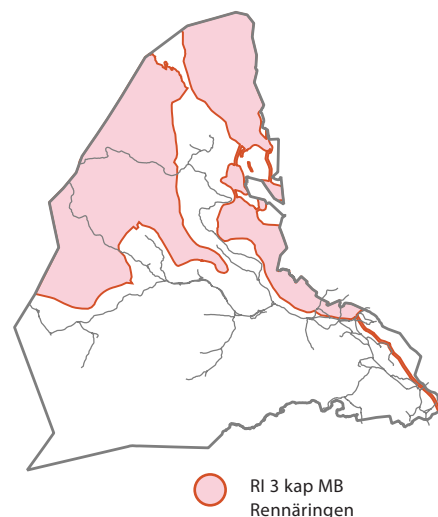
Riksintresseområden för rennäringsen 3 kap MB

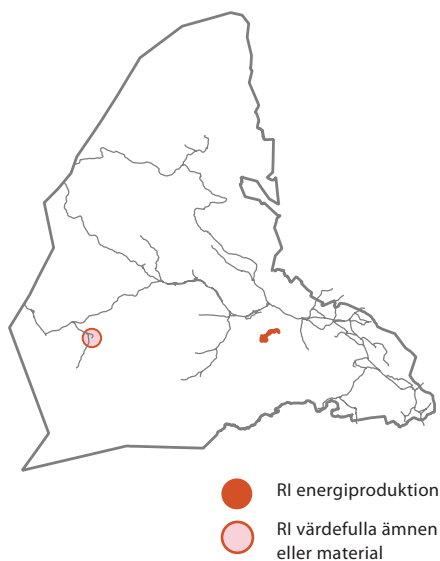
Områden av riksintresse för rennäringsen är strategiska platser som flyttleder, svåra passager, uppsamlingsplatser och kalvningsområden samt betesområden. Riksintressen redovisas som kärnområde, strategiska platser och funktionella samband. Framtagna riksintresseanspråk finns för Kall och Njaarke sambyar. För Tossåsens och Handölsdalens samebyar finns utpekade strategiska områden.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

- › Åre kommun anser att RI-anspråken för rennäringsen är rimliga.
- › Kommunen ska i exploateringsärenden tillse att områden av riksintresse skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada rennäringsens bedrivande.

Se även ställningstaganden under "allmänna intressen - Fjällandskapet".

Riksintresseområden för värdefulla ämnen eller material

Handöl De utpekade områdena innehåller fyndigheter av *täljsten*, som används framförallt för talkproduktion samt *olivin* som används som tillsats i järn och stålindustrin.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

- › Kommunen har inte några avvikande anspråk kring det utpekade riksintresseanspråket för täljsten.
- › Kommunen ställer sig tveksam till utbredningen av riksintresseanspråket för olivin, eftersom framtida gruvdrift i det utpekade området riskerar att hamna i konflikt med Ånnsjöns Natura 2000-område och den planerade nationalparken söder om Ånnsjön.

Riksintresseområden för energiproduktion 3 kap MB

Moskogen Ett område söder om Mörsil har av Energimyndigheten pekats ut som riksintressant för energiproduktion.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

- › Kommunen ställer sig tveksam till det utpekade riksintresseområdet och förordar vidare utredning av områdets lämplighet för vindkrafts-etableringar.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE ENLIGT 4 KAP MB

I miljöbalkens fjärde kapitel har särskilda geografiska områden pekats ut som riksintressen. Inom dessa områden får exploateringar och åtgärder endast ske om de inte möter något hinder enligt anspråkens beskrivningar och det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

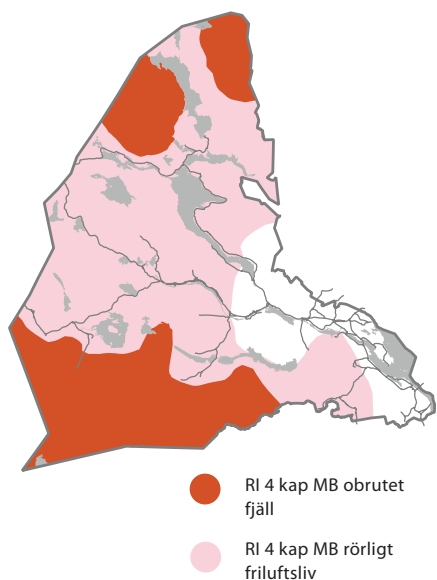
Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvinning av vissa fyndigheter av ämnen eller material.

Riksintresseområden för det rörliga friluftslivet 4kap 2§ MB

Stora delar av Åre kommun är utpekade som riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap 2 § MB. Här ska turismens och friluftslivets (främst det rörliga friluftslivet) intressen särskilt beaktas vid exploateringar.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

- › Kommunen har inte några avvikande anspråk kring något område av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap MB. Samtliga ärenden ska hanteras med hänsyn till riksintresseområdenas värden och innehåll.

Riksintresseområden för obrutet fjäll 4 kap 5§MB

I Åre kommun är områdena **Sylarna-Helags** och **Skäckerfjällen** utpekade som obrutet fjäll. Enligt miljöbalken får bebyggelse och anläggningar endast komma till stånd om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet. Andra åtgärder inom områdena får vidtas om det kan ske utan att områdenas karaktär påverkas.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

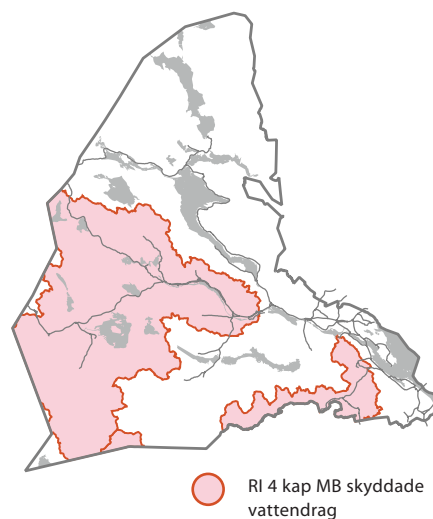
- › Kommunen har inte några avvikande anspråk kring något område av riksintresse för obrutet fjäll enligt 4 kap MB. Samtliga ärenden ska hanteras med hänsyn till riksintresseområdenas värden och innehåll.

Riksintresseområden för skyddade vattendrag 4 kap 6§ MB

I Åreälven och Dammån/Storån (inklusive tillhörande käll- och biflöden) får inte vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål utföras.

Kommunens syn på riksintresseanspråket

- › Åre kommun motsätter sig utbyggnad av vattenkraft i Åreälven och Dammån/Storån och har därmed inte några avvikande anspråk kring något område av riksintresse för skyddade vattendrag enligt 4 kap MB.

NATURA 2000-OMRÅDEN ENLIGT 7 KAP 27§ MB

Natura 2000 är ett nätverk inom EU som syftar till att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Områden vars natur är värdefull ur ett EU-perspektiv ska ingå i Natura 2000, vilket innebär att de klassas som områden med särskilda skydds- eller bevarandevärden. Områdena kan vara utpekade utifrån fågeldirektivet (SPA) eller habitatdirektivet (SCI). Åtgärder som riskerar att påverka ett Natura 2000-område kan kräva tillstånd från länsstyrelsen.

Värdeomdömen hämtade från Länsstyrelsens bevarandeplaner:

Styggdalen-Vargån: Skog med höga naturvärden (SCI).

Åreälven: Vattendrag med höga naturvärden (SCI).

Dammån: Vattendrag med höga naturvärden (SCI).

Skroggäsen: Skog med höga naturvärden (SCI).

Fiskhusberget: Naturskog med höga naturvärden (SCI).

Ånnsjön: Värdefulla myrområden och deltan (SPA/SCI).

Järvdalen: Naturskog med höga naturvärden (SCI).

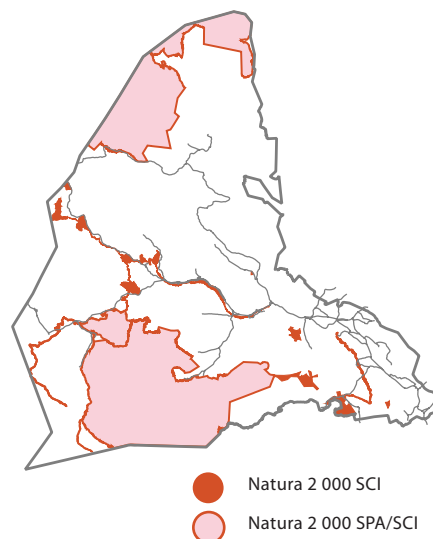
Bastudalen: Naturskog med höga naturvärden (SCI).

Haugröningen: Kalkpåverkad naturskog med höga naturvärden (SCI).

Vålådalen: Kulturpåverkat fjällandskap med värdefull skog, våtmarksområden och fjällområden (SPA/SCI).

Skäckerfjällen: Vildmarksområde med värdefull naturskog, våtmarksområden och fjällområden (SPA/SCI).

Svenskådalen: Vildmarksområde med värdefull naturskog, våtmarksområden och lågfjällområden. (SPA/SCI)

Kommunens syn på Natura 2000-områdena

Åre kommun bedömer att de största riskerna för betydande påverkan på Natura 2000-områdenas värden finns inom Natura 2000-områdena Åreälven och Dammån.

- › **Åreälvens Natura 2000-område** undergår under 2015 en tillståndsprovning för den planerade exploateringen av Rödkulleområdet i Åre. Åre kommun vill betona vikten av att väga in inte bara exploateringsars påverkan på vattenkvaliteten, utan även om att utreda vilka effekter skogsbruk och naturliga sedimentationsprocesser ger på Åreälven. Problembilden kring Åreälvens vattenkvalitet är mycket komplex och så omfattande att Åre kommun behöver stöd för att kunna ta fram och bedöma relevant underlagsmaterial. Utredningen av kumulativ påverkan på Åreälven är en angelägen framtidsfråga för Åre kommun. En stor del av kommunens utveckling sker i Åredalen och det är viktigt att skyddet av Åreälvens miljö går att förena med en fortsatt tillväxt i dalgången. Samma sak gäller områdena kring Storlien och Storvallen.
- › **Dammåns Natura 2000-område** hotas framförallt av avloppsutsläpp från mindre välfungerande VA-anläggningar i Bydalen. Kommunen planerar att bygga en ny samlad VA-anläggning för hela dalgången, vilket kommer att minska riskerna för negativ påverkan på Dammåns vattenmiljöer.

UTVECKLINGS- PRINCIPER

Här beskriver vi vår syn på vilka lokala utvecklingsprinciper som bör gälla för olika områden i kommunen. Utvecklingsprinciperna ska tillämpas vid bland annat planläggning och hantering av förhandsbesked och bygglov

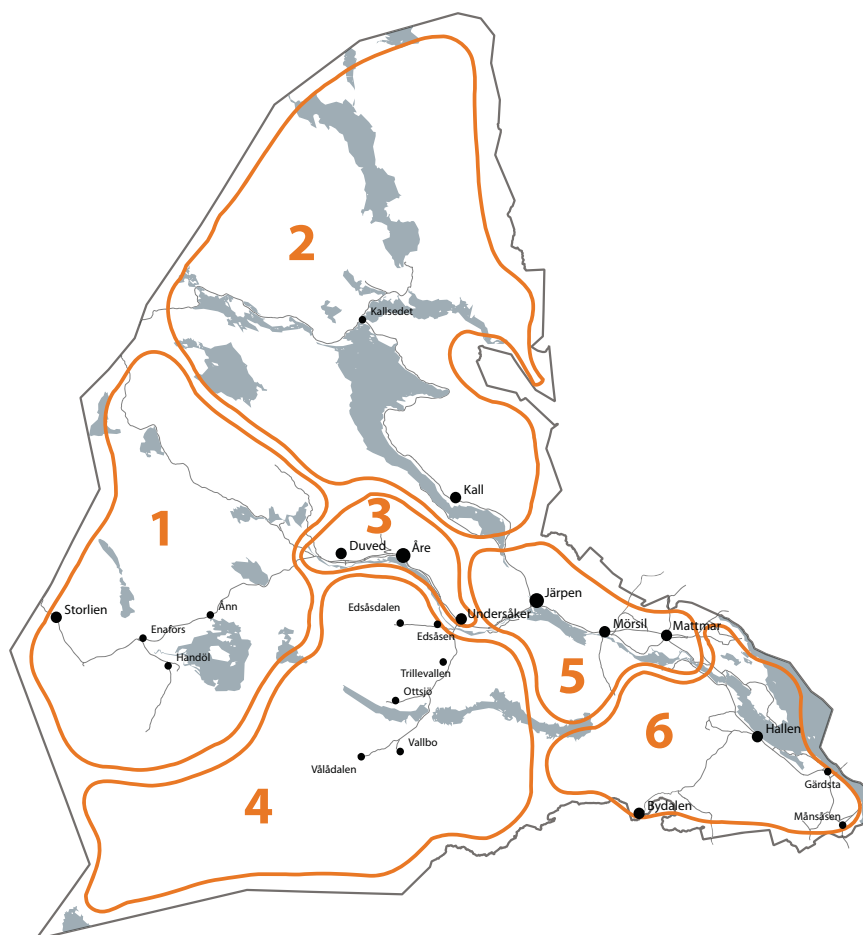
LOKALA UTVECKLINGSPRINCIPER

Våra lokala utvecklingsprinciper anger inriktning för utveckling, planering och bygglovshantering ur ett geografiskt perspektiv, vilket kompletterar de tematiska ställningstagandena kring allmänna intressen i kapitel 4.

Utvecklingsprinciperna är indelade i sex olika geografiska områden. Gränsdragningarna har gjorts utifrån naturliga avgränsningar, nyckelkodsområden samt bedömningar av likartade planeringsförutsättningar.

För respektive område redovisas kort områdets aktuella planeringsförutsättningar, vilka riktlinjer som bör gälla för planering och byggande, riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden¹ samt hur kommunen ser på gällande översiktsplaner och områdesplaner.

De lokala utvecklingsprinciperna behöver detaljeras och utvecklas i fördjupningar av översiktsplanen framför allt i områdena Bydalen, Åredalen/Åre samhälle och Storlien/Storvallen.

1. Västra bygden
2. Norra bygden-Kallbygden
3. Åredalen-Undersåker
4. Södra Årefjällen
5. Järpen-Mörsil-Mattmar
6. Storsjöbygden-Bydalen

¹ De redovisade särskilt skyddsvärda områdena är områden som kommunen anser är värdekärnor i landskapet eller särskilt betydelsefulla ur ett samhällsperspektiv. Områdena motsvarar inte nationellt eller regionalt utpekade skyddade områden som tex riksintressen, även om värdekärnorna oftast sammanfaller med områdesskydd.

VÄSTRA BYGDEN

Aktuella planeringsförutsättningar

Den västra bygden omfattar byarna Storlien, Storvallen, Handöl, Enafors och Ånn samt de fjällområden som ligger norr om Storlien och strax söder om Handöl/Storulvån.

Kopplingen mot Norge är tydlig; merparten av fritidshusen ägs numera av norska medborgare och på senare tid har gränshandeln i Storlien och Storvallen blivit en viktig utvecklingsfaktor för kommundelen. Området har en lång tradition av friluftsturism och har goda förutsättningar att utvecklas som turistdestination. Västra bygden kan i framtiden också få en stärkt position i och med förbättrade förbindelser mot Trondheim via Meråkerbanan.

Riktlinjer för planering och byggande

- › **Bebyggelse** Den huvudsakliga bebyggelseutvecklingen i Västra bygden bör ske som komplettering och förtätning av byar och fritidshusområden där förutsättningar finns för gemensamma vatten- och avloppslösningar. Spridd bebyggelse bör undvikas.
- › **Fördjupning av översiktsplanen för Storlien-Storvallen** En ny fördjupning av översiktsplanen bör tas fram för området Storlien-Storvallen. FÖP:en bör föregå ny planläggning och utbyggnad av fritidshusområdena sydost om Storlien.
- › **Planläggning** All tillkommande bebyggelse i området mellan Storlien och Rundhögen bör planläggas alternativt lokaliseras inom gällande planer. I övriga områden ska planläggning alltid övervägas vid hantering av bygglov och förhandsbesked, sett till områdenas utveckling och den föreslagna åtgärdens omfattning, lokalisering och egenskaper.
- › **Utveckling av Meråkerbanan** Meråkersbanan kommer enligt rådande plan vara elektrifierad till år 2019. Detta innebär avsevärda förbättringar av Storliens kommunikationer både mot Trondheimsområdet och Åre/Östersund. En förutsättning för denna utveckling är att Trafikverket åtgärdar/bygger om järnvägsbanken Stora Helvetet strax väster om Storlien.
- › **Vatten och avlopp** Ett nytt reningsverk som ska betjäna Storlien och Storvallen-Rundhögen ska uppföras i Storvallen. I väntan på detta bör kommunen inte påbörja nya planarbeten eller anta några detaljplaner som tillåter nya byggrätter för fritidshus. Vid vidare bebyggelseutveckling av Handöl måste en gemensam hållbar avloppslösning skapas för byn.
- › **Handel** Storskalig handel och service kopplad till handel bör samlas till befintliga/planerade handelsområden i Storlien och Storvallen.
- › **Utveckling över riksgränsen** Kommunen är mycket positivt inställd till en framtida utveckling av besöksnäring över riksgränsen. Utvecklingen skulle gagnas genom tillskapandet av gränsöverskridande lift- och skidområden, ledssystem för skoter, turåkning och vandring samt cykelstråk.

Kommunen ser också möjligheter i serviceutbyte över landsgränsen, framförallt vad gäller barnomsorg och skola.

Befolkning

Totalt	455
Storlien	76
Storvallen	43
Ånn	76
Handöl	43
Övriga områden	217

(Statistik hämtad i november 2014)

Befolkningsprognos: minskande befolkningstal

Nuvarande exploateringstryck: högt i Storlien/Storvallen, lågt i övriga delar

- › **Pågående nationalparksprocess** Om planerna på en ny nationalpark i Södra Årefjällen realiseras kommer parken sannolikt att leda till ökad sysselsättning och utveckling i Västra bygden. Kommunen ser också den pågående nationalparksprocessen som en möjlighet att identifiera och lösa olika intressens anspråk på mark och vatten. Själva processen med att ta fram nationalparken är i huvudsak statens ansvar, kommunen bör dock utnyttja sina möjligheter att påverka områdets förutsättningar för utveckling.

I framtiden kan områdena Handöl-Enafors och Rundhögen-Storvallen bli strategiska utvecklingsnoder och portar in i Nationalparken. Detta förutsätter att områdena planläggs och att områdenas VA-situation löses.

- › **Kommunal markförsörjning** Kommunen ska vara aktiv i sin markförsörjning i centrala lägen i Storlien. Detta ger beredskap för utveckling av framtida service och bostäder

- › **Reglering av skotertrafik** Reglering av skotertrafiken i Västra Bygden är en mycket viktig fråga för områdets fastboende, turism och rennäring. Frågan om reglering bör särskilt prioriteras i områdena kring Ånn.

Riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden

- › **Vindkraftsetableringars påverkan på landskapsbilden** Med hänsyn till områdets landskapsvärden bör vindkraftsetableringar undvikas i exponerade fjällområden där vindkraftverken riskerar att påverka upplevelsen av de obrutna fjällen. Detta gäller även vindkraftsetableringar på norska sidan om gränsen. Åre kommun motsäger sig också nya kraftledningar dragna i luften förbi Storlien.
- › **Fjällområden Sylarna-Helags** Med hänsyn till rennäringen och områdets stora landskapsvärden bör etablering av ny bebyggelse generellt undvikas. Anläggningar för naturturism kan tillåtas förutsatt att en mycket noggrann prövning görs. Nationalparksprocessen är viktig för att i framtiden kunna kanalisera och zonera området utifrån användande och intressen.
- › **Områden kring Storlien** Områden norr (Blomsterstigen, Kodalshöjden), söder (orört fjällområde, Brudslöjan) och öster (fågelskyddsområde) om samhället bör undantas exploatering.
- › **Ånnsjön** Området kring Ånnsjön har stora utvecklingsmöjligheter för besöksnäring. Områdets höga landskapsvärden ställer dock betydande krav på eventuella åtgärder och exploatering. En försiktig utveckling av besöksnäring och bebyggelse med koppling till Ånnsjön skulle kunna prövas i anslutning till Ånn och Handöl.
- › **Byarna Klocka, Landverk, Bunnerviken, Tångböle, Häggsjöskans och Enaforsholm samt Pilgrimsvägen/Skalstugevägen med Bodsjöbränna, Bodsjöedet, Stalltjärnsstugan, Skalstugan, Saxvallen, Medstugan samt intressanta stenvalvsbroar** Byar och strukturer med stora kulturhistoriska värden. Stor hänsyn till dessa värden ska tas vid ny-, om- och tillbyggnader av bebyggelse. Ny bebyggelse bör komplettera och förstärka befintlig bebyggelse.
- › **Åreälven med tillflöden** Området undantas från framtida vattenkraftsutbyggnad.
- › **Tännforsen** Ingen tillkommande bebyggelse eller anläggningar bör tillåtas i anslutning till Tännforsen. Naturreservatet bör utvidgas så att det även omfattar norra sidan av Tännforsen.
- › **Vattenskyddsområden i Storvallen, Handöl och Ånn** Ny planläggning för exploatering ska undvikas inom primära skyddsområden för vattentäkt. Detta gäller delar av centrala/östra Storvallen, nedre delen av Handölan och ett mindre område i centrala Ånn.

Förutsättningarna för grundvattenuttag alternativt vattenrening bör utredas för området vid Rundhögen. Utveckling av bebyggelse i området bör invänta denna utredning. Visar sig området inte vara lämpligt för dricksvattenuttag kan det avsättas för avloppsvattenrening.

Hantering av gällande översiktsplaner/ områdesplaner

- › Områdesplanen för Storlienområdet ersätts av kommuntäckande översiktsplan. Områdesplanen kan med fördel användas som planeringsunderlag i framtida planprocesser.

Befolkning

Totalt **486 inv**

Kall 127 inv

Huså 69 inv

Övriga områden 290 inv

(Statistik hämtad i november 2014)

Befolkningsprognos: minskande
befolkningstal

Nuvarande exploateringstryck: lågt

NORRA BYGDEN - KALLBYGDEN

Aktuella planeringsförutsättningar

Kallsjöns östra kant är en vacker jordbruksbygd med södervända lägdor som sluttar ner mot sjön. På Kallsjöns västra sida ligger Huså, en historisk gruvort och Fävikens, en egendom som blivit känd på grund av en årlig jaktmässa och en världskänd restaurang. I norra delen av Kallbygden breder stora orörda fjällområden ut sig.

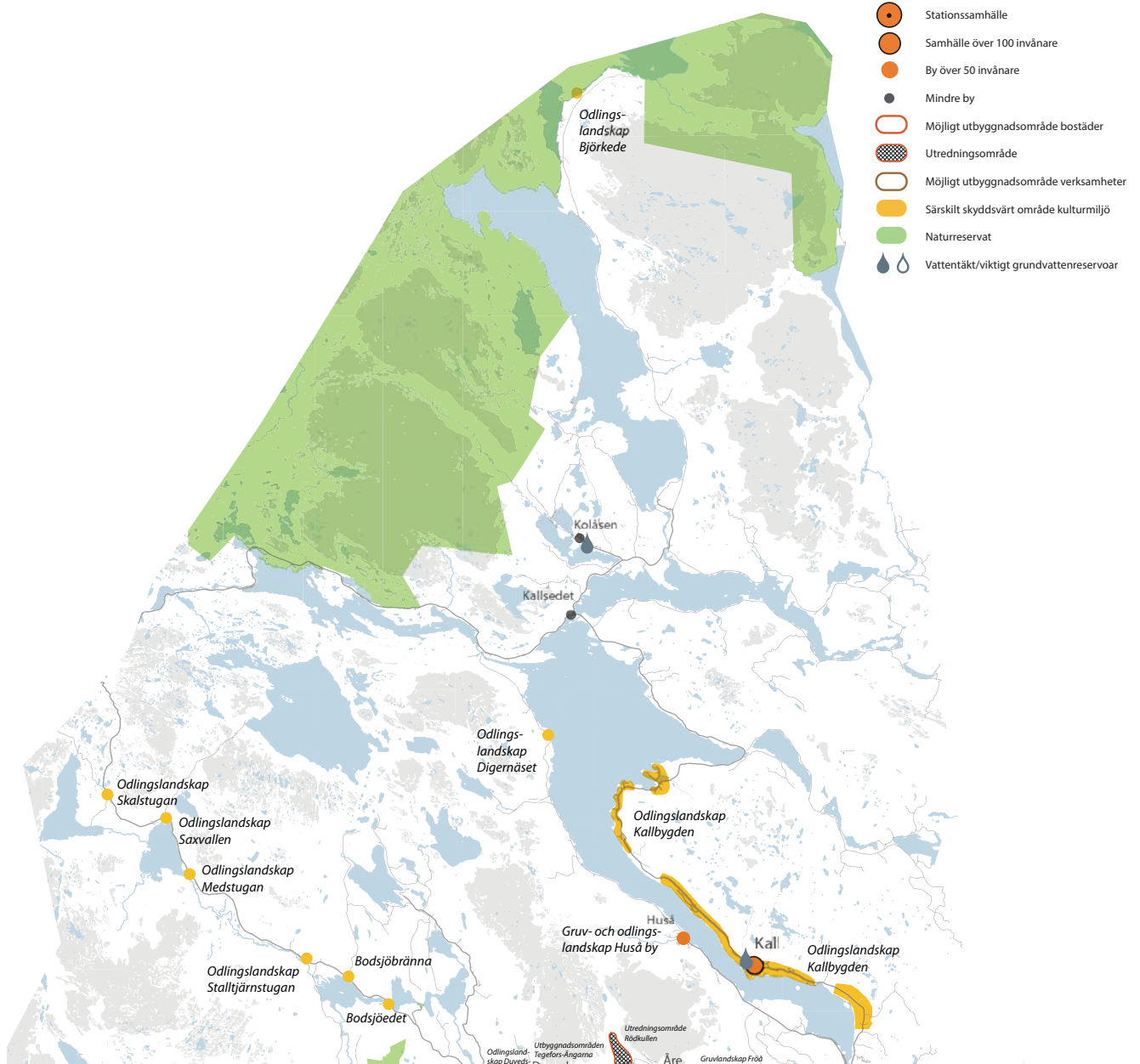
Kallbygden och de norra delarna av Åre kommun är glest bebodda och en utmaning för området är att befolkningen och därmed serviceunderlaget minskar.

Riktlinjer för planering och byggande

- › **Bebyggelse** Huvudsakligen bör ny bebyggelse tillkomma som förtätningar av byarna Kall och Huså. Övrig ny bebyggelse bör lokaliseras i befintliga bebyggelsegrupper och öppen odlingsmark bör inte bebyggas.
- › **Planläggning** Tillkommande bebyggelse i Kall och Huså bör planläggas alternativt lokaliseras inom gällande planer. Gällande byggnadsplan för Kall kan behöva ändras vid förtätningar. I övriga områden ska planläggning alltid övervägas vid hantering av bygglov och förhandsbesked, sett till områdenas utveckling och den föreslagna åtgärdens omfattning, lokalisering och egenskaper.
- › **Vatten och avlopp** Vid byggnationer i Huså och Bratteggen bör gemensamma VA-lösningar ordnas. Ny bebyggelse i Kall och Kolåsen bör anslutas till kommunalt vatten och avlopp.
- › **Kommunal markförsörjning** Kommunen bör vara försiktig med att avyttra centralt belägen mark i Kall då den kan komma att behövas för framtida servicefunktioner.
- › **Vägförbindelser mot Huså** För utvecklingen av Huså är det viktigt att standarden på vägarna 662 Bonäshamn - Huså och den samfälliga vägen Huså - Björnänge förbättras. Förbättringsåtgärder för väg 662 är inlagda i länstransportplanen, en vägplan för åtgärderna ska tas fram till år 2017.

Riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden

- › **Digernäset och Björkedet** Byar med stora kulturhistoriska värden. Stor hänsyn till dessa värden ska tas vid ny-, om- och tillbyggnader av bebyggelse. Ny bebyggelse bör komplettera och förstärka befintlig bebyggelse.

- › **Området öster om Kallsjön** Nya exploateringar och åtgärder ska ske som kompletteringar. Stor hänsyn ska tas till landskapsbilden och områdets bebyggelsekaraktär med bebyggelse samlad i höjdlägen ovanför odlingslandskapet.
- › **Skäckerfjällen och Sösjöfjällen** Viss naturturistisk utveckling kan ske i området, mycket stor hänsyn ska dock tas till rennäringsen och områdenas landskapsvärden.
- › **Huså** Nya exploateringar och åtgärder ska ske med stor hänsyn till landskapsbilden och områdets bebyggelsekaraktär vad gäller placering, utformning och färgsättning. Detta är särskilt viktigt i bykärnan.
- › **Vattenskyddsområden** Ny planläggning för exploatering ska undvikas inom primära skyddsområden för vattentäkt. Detta gäller västra delen av Kollåsen och nordvästra delen av Kall.

Möjligheter finns för att skapa en reservvattentäkt för Kall strax väster om befintlig täkt. Kolåsens grundvattentäkt och ytvattentäkt kompletterar varandra som reservvattentäkter. Huså har en större samfäll vattentäkt som i dagsläget inte har något vattenskydd. Planläggning för exploatering bör undvikas i vattentäktens närområde.

Hantering av gällande översiktsplaner/områdesplaner

- › Områdesplaner för Huså och Kall ersätts av kommuntäckande översiktsplan. Områdesplanerna kan med fördel användas som planeringsunderlag i framtida planprocesser.

Befolkning

Totalt 4 073 inv

Åre by 1 707 inv

Duved 704 inv

Vik-Björnänge-Såå 624 inv

Undersåker 552 inv

Ångarna 201 inv

Övriga områden 285 inv

(Statistik hämtad i november 2014)

Befolkningsprognos: ökande befolkningstal

Nuvarande exploateringstryck: högt

ÅREDALEN - UNDERSÅKER

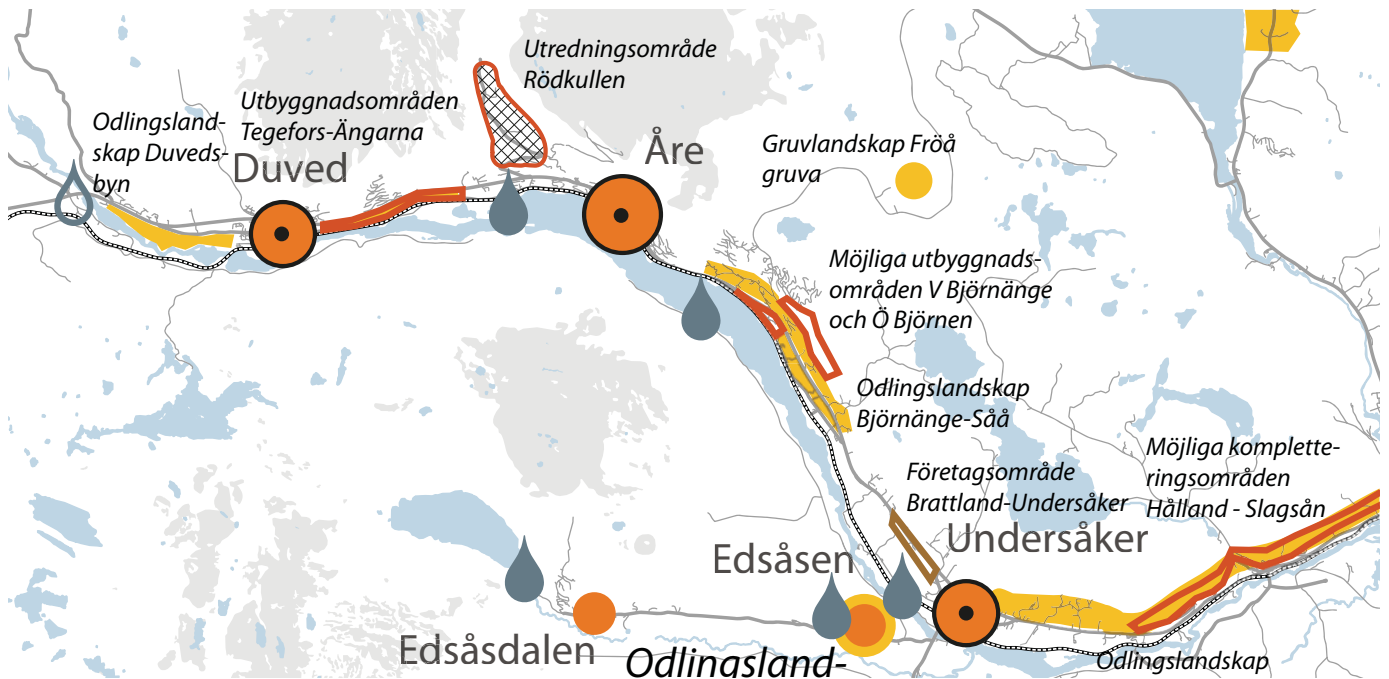
Åredalen är en gammal jordbruksbygd som är kraftigt präglad av den stora turistiska utveckling som skett i anslutning till Åreskutan sedan järnvägen kom till dalgången i mitten av 1800-talet.

Åredalen har under en längre tid haft en kraftig befolkningsökning och en ännu större tillväxt vad gäller turistisk utveckling. Även Undersåker har på senare år börjat växa befolkningsmässigt.

Områdets starka utveckling ställer höga krav på bostadsförsörjning, service, kommunikationer och infrastruktur. Samtidigt måste planeringen säkerställa att utvecklingen sker på ett långsiktigt hållbart sätt.

Riktlinjer för planering och byggande

- › **Förtätningar av bykärnor** Kommunen är mycket positiv till förtätningar av befintliga bykärnor. Planeringen bör sträva efter att forma attraktiva allmänna platser och tydliga gaturum. Möjligheterna att skapa blandad bebyggelse med bostäder och handel/icke störande verksamheter i bottenvåning bör alltid studeras i centrala lägen. Centrala Åre ska planeras och gestaltas så att bykärnan får en stadslänkande karaktär. På vissa platser i Åre by kan högre bebyggelse prövas.
- › **Bebyggelse med inriktning mot permanentboende** Förtättningsområden i centrala Duved, Åre och Undersåker samt utbyggnader i Tegefors/Ångarna och Undersåker bör prioriteras för bostadsbyggande. Viss förtätning/komplettering med bostäder kan också ske i västra delen av Björnänge samt i anslutning till Continental Inn. Utveckling av trygghets-/serviceboenden är aktuellt i framförallt Åre och Undersåker. Etablering av nya bostadshus i Brattland bör prövas restriktivt.
- › **Bebyggelse med turistisk inriktning** Boenden med huvudsakligen turistisk inriktning kan utvecklas i norra Duved, Tegefjäll, Björnen och centrala Åre. Områdena norr och söder om Rödkullen utreds i dagsläget genom detaljpanelläggning. På sikt kan också området mellan Björnen och Continental Inn utvecklas med liftanslutning och bebyggelse. Detta förutsätter att området planeras med helhetslösningar för flöden och infrastruktur.

- › **Utveckling av gång- och cykelstråk** Fokuset på gång- och cykeltrafik kanter ska stärkas och stråk för fotgängare och cyklister bör utvecklas både i bykärnor och mellan samhällena i Åredalen. Detta bör studeras vidare i en FÖP för Åre/Åredalen.

Vägplaner för nya gång- och cykelvägar mellan Vik och Frönäset respektive Ullån och Duved ska enligt Trafikverkets planering fastställas 2017. På sikt bör detta stråk utvidgas till att stäcka sig ända till Morsil via Undersåker och Järpen.

På sikt bör även gång- och cykelstråk med en mer rekreativ/turistisk inriktning tillskapas. Exempelvis kan stråk skapas på ömse sidor om Indalsälven, vilket skulle binda samman dalgången och skapa en högre tillgänglighet till vattnet. Pilgrimsleden har också en stor turistisk utvecklingspotential.

- › **Utveckling av knutpunkt för kollektivtrafik** Området väster om Åre station bör på sikt utvecklas till ett nav för dalgångens kollektivtransfer- och taxitrafik.
- › **Lösningar för biltrafik** Åre bykärna (området mellan Åre torg och korsningen St Olavs väg-Årevägen) ska göras fri från allmän biltrafik. Större parkeringsanläggningar bör placeras i strategiska punkter strax utanför centrum.

I samband med planering av östra Björnen bör en ny trafiklösning mellan E14 (vid Continental Inn) och Björnen tillskapas, vilket skulle kunna möjliggöra effektivare kollektivtrafik och avlastning av korsningen Fröåvägen - E14.

Åtgärder för att förbättra trafikflöden och trafiksäkerheten krävs i följande punkter:

- korsning i Björnänge (Fröåvägen - E14)
- oövervakade järnvägsövergångar
- korsning Ullådalsvägen - E14
- vägrummet och korsningar utmed E14 i centrala Åre
- säkerhetshöjande åtgärder västra infarten Undersåker och infarten mot Continental Inn

Vägplan för förbättringsåtgärder för Björnängevägen (väg 659) kommer enligt gällande tidplan att fastställas under 2017.

- › **Skidområden och liftar** Det är viktigt att vid framtida planering se till att tillgängligheten till skidområdena är god för kollektivtrafik och personbilar i accesspunkterna Duved, Tegefjäll, Nationalarenan, Rödkullen/Ullådalen, Kabinbaneområdet och Åre Björnen. Möjligheten att nå skidområdet via en större parkering och liftangöring i Vik bör kunna studeras vidare i framtiden. För att garantera att tillräckliga parkeringsytor säkerställs i förhållande till skidområdets funktion och utveckling bör en parkeringsnorm tas fram kopplad till liftanläggningar.

Nya pister och/eller liftar bör inte utvecklas i områden med särskilt stora risker för ras, skred och slamströmmar. Detta gäller framförallt ravinområdena kring Mörviksån/Susarbäcken.

På sikt bör en liftanslutning mellan Tegefjäll och Rödkulleområdet skapas. Detta skulle möjliggöra mer balanserade flöden av skidgäster och ett bättre utnyttjande av skidområdet som helhet.

- › **Fördjupning av översiktsplanen** Nya fördjupningar av översiktsplanen bör tas fram för Åre by och Åredalen. Dessa planer bör särskilt utreda frågor kring förtätningar, trafikflöden och stråk, närrecreation, risker, miljöpåverkan och dagvatten.
- › **Planläggning¹** All etablering av ny bebyggelse mellan Staa och Undersåker bör planläggas alternativt lokaliseras inom gällande planer, såvida det inte bedöms som helt onödigt. Förtätningar av Duved, Åre och Undersåker kommer i många fall att kräva ändringar av gällande detaljplaner/byggplaner/stadsplaner.
- › **Alpina VM 2019** Åre står som värd för alpina skid-VM år 2019. Detta kommer med all sannolikhet att ge ett ökat intresse av investeringar och byggnationer i dalgången. Det är viktigt att de exploateringsprojekt som utförs stärker Åredalen och kommunen på lång sikt och att de ligger i linje med kommunens viljeinriktning för utveckling.
- › **Kommunal markförsörjning** Kommunen ska vara aktiv i markförvärv och bostadsutveckling i strategiska lägen med god tillgänglighet i Duved, Åre, Undersåker och i området mellan väg 638 och E14.
- › **Företagsområden** Området mellan Brattland och Undersåkers västra infart (söder om E14) kan på sikt utvecklas ytterligare för verksamheter som är ytkrävande och kräver god logistik. En del av området kan också vara intressant för lokalisering av ny återvinningscentral. Området bör planläggas som en helhet med hänsyn till störningspåverkan, vatten, avlopp och kommunikationer.
- › **Vatten och avlopp** Verksamhetsområdet för VA bör på sikt utökas så att det omfattar all bebyggelse i Åredalen och Undersåker, såvida det inte bedöms som orimligt av tekniska, miljömässiga eller ekonomiska skäl.

¹ Vid större förändringar av mark- och vattenanvändning ska detaljplanläggning alltid krävas innan kommunen kan bevilja bygglov.

Riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden

- › **Åreälven/Åresjön** undergår under 2015 en tillståndsprovning för den planerade exploateringen av Rödkulleområdet i Åre. Åre kommun vill betona vikten av att väga in inte bara exploaterings påverkan på vattenkvaliteten, utan även utreda vilka effekter skogsbruk och naturliga sedimentationsprocesser ger på Åreälven. Problembilden kring Åreälvens vattenkvalitet är mycket komplex och så omfattande att Åre kommun behöver stöd för att kunna ta fram och bedöma relevant underlagsmaterial. Utredningen av kumulativ påverkan på Åreälven är en angelägen framtidsfråga för Åre kommun. En stor del av kommunens utveckling sker i Åredalen och det är viktigt att skyddet av Åreälvens miljö går att förena med en fortsatt tillväxt i dalgången.
- › **Södra sidan om Åresjön** Södra sidan av Åresjön bör inte exploateras med bostadsbebyggelse eller turistisk infrastruktur under planperioden.
- › **Områden med höga risker för ras, skred, erosion och slamströmmar** Ett grundläggande underlag för att kunna bedöma olika områdens risker för skred är den skredriskrapport som togs fram 2013¹. Alla åtgärder, byggnationer och detaljplaner bör kunna visa mer detaljerade geotekniska och hydrologiska förutsättningar samt vilka skred- och sedimentationsförebyggande åtgärder som ska utföras i exploateringskedet, såvida det inte bedöms helt onödigt. Alla plan- och byggprojekt ska också kunna redovisa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering. På sikt bör en dagvattenstrategi tas fram som visar hur samhällenas övergripande hantering av dagvatten ska se ut.
- › **Ullådalen** Ingen ny etablering av bostadsbebyggelse bör tillåtas inom friluftsområdet Ullådalen (dalgången väster och norr om Ullådalsvägen). Möjligheterna att exploatera området norr och söder om Rödkullen utreds i pågående detaljplaneprocesser.
- › **Området kring Fröå gruva och Fröätjärn** Området bör inte exploateras, utan endast utvecklas utifrån friluft-, naturvårds- och kulturhistoriska intressen. Gruvområdet i Fröå bör på sikt ombildas till kulturresevat.
- › **Björnänge** Ny kompletterande bostadsbebyggelse kan prövas utmed väg 659 i västra delen av Björnänge samt i anslutning till Jämtgårdsområdet. I övrigt bör etableringar av ny bebyggelse i det öppna odlingslandskapet undvikas.
- › **Duvedsbyn, Sää, Högen och västra delen av Undersåkersdalen** Mindre kompletteringar av befintliga gårdsbildningar/husgrupper kan tillåtas. Stor hänsyn till landskapsbilden ska tas vid ny-, till och ombyggnader. Ny bebyggelse bör ej tillåtas på jordbruksmark. Exploateringar i anslutning till Åre Björnen får inte placeras nedanför det skogsbryn som bildar fond till det öppna landskapsrummet norr om E14.
- › **Kläppen/Ullån och Hembygdsgårdsområdet** Ny planläggning bör undvikas med hänsyn till landskapsbild och primärt vattenskyddsområde.

¹ Skredrisk i Åredalen, SWECO, 2013-02-01

- › **Kulturhistoriskt intressanta delar av Åre by** Särskilt intressanta byggnader, strukturer och landskapselement bör lyftas fram och utnyttjas som historieberättare och karaktärselement. Framförallt gäller detta områdena kring Åre kyrka, axlarna bergbanan - stationen och parken - kyrkan, Tottens by med Tottlägdan, Vakthögen samt de äldre hotellbyggnader som finns i centrala Åre.
- › **Fornlämningsområden Frönäset och Hållgården** Fornlämningsområdet vid Frönäset bör ej exploateras. Hållgårdsområdet i Undersåker är intressant att förtäta, det är dock viktigt att tidigt i processen undersöka områdets arkeologiska förutsättningar.
- › **Vattenskyddsområden** Nya planläggning för exploatering ska undvikas inom primära skyddsområden för vattentäkt. Detta gäller Ullån/Kläppen/Hembygdsgården, området kring Långnäset på södra sidan av Åresjön samt området sydväst om järnvägen i Undersåker.
Ny bebyggelse bör prövas mycket restriktivt i Staa med hänsyn till den potentiella reservvattentäkt som finns i området. För Undersåker finns reservvattentäkt med vattenskyddsområde.

Hantering av gällande översiktsplaner/områdesplaner

- › Den fördjupande översiktsplanen för Åredalen och Duved samt gällande områdesplan för Undersåkersdalen ersätts av föreliggande översiktsplan. Planerna kan med fördel användas som planeringsunderlag i framtida planprocesser.
- › Den fördjupade översiktsplanen för Åre samhälle ska gälla i väntan på ny fördjupning av översiktsplanen. De ställningstaganden som görs kring Åre by i föreliggande planförslag ska komplettera den gällande FÖP:en.
- › Den fördjupande översiktsplanen för Fröå gruva ska gälla.

Befolkning

Totalt	392 inv
Edsåsen	101 inv
Ottsjö	74 inv
Edsåsdalen	66 inv
Trillevallen	55 inv
Övriga områden	96 inv

(Statistik hämtad i november 2014)

Befolkningsprognos: minskande befolkningstal

Nuvarande exploateringstryck: måttligt

SÖDRA ÅREFJÄLLEN

Södra Årefjällen är ett glest bebyggt område som till stora delar omfattas av renbetesfjäll och skyddade områden. Bebyggelsen är samlad till områdena runt Vålådalsvägen samt dalarna vid Ottsjön och Edsåsdalen.

Södra Årefjällen kan upplevas som en småskaligare kontrast till den livliga miljön i Åredalen. I Södra Årefjällen har besöksnäringen en tydlig profilering mot friluftsliv, naturturism och längdåkning. Alpina anläggningar finns i Trillevallen och Edsåsdalen (samt en lift i Vålådalen). Området gynnas av samarbete och gemensam destinationsutveckling där en framtida Nationalpark kan ge ökade utvecklingsmöjligheter.

Riktlinjer för planering och byggande

- › **Bebyggelse** Den huvudsakliga bebyggelseutvecklingen i Södra Årefjällen bör ske som komplettering och förtätning av byar och fritidshusområden där förutsättningar finns för gemensamma vatten- och avloppslösningar. Spridd bebyggelse bör undvikas.
- › **Planläggning** Nya detaljplaner bör upprättas för områdena kring Trillevallen och tillkommande bebyggelse i området bör ha plankrav. I övriga områden ska planläggning alltid övervägas vid hantering av bygglov och förhandsbesked, sett till områdenas utveckling och den föreslagna åtgärdens omfattning, lokalisering och egenskaper.
- › **Vatten och avlopp** Gemensamma VA-lösningar bör krävas för bebyggelse i Edsådalen, Edsåsen, Ottsjö, Trillevallen och Vålådalen. VA-situationen i Trillevallen måste klarläggas innan ny planläggning/exploatering tillåts.
- › **Kommunal markförsörjning** Kommunen behöver inte vara aktiv vad gäller markförvärv eller bostadsförsörjning i området.
- › **Nationalparksprocessen** Realiserar planerna på en ny nationalpark i Södra Årefjällen kommer den sannolikt att leda till ökad sysselsättning och utveckling i Södra Årefjällen. Kommunen ser också den pågående nationalparksprocessen som en möjlighet att identifiera och lösa olika intressens anspråk på mark och vatten. Själva processen med att ta fram nationalparken är i huvudsak statens ansvar, kommunen bör dock utnyttja sina möjligheter att påverka områdets förutsättningar för utveckling.

Välådalen har förutsättningar för att utvecklas till en port in i den planerade Nationalparken, vilket vore positivt för utvecklingen i hela Södra Årefjällen.

- › **Forskning i Edsåsdalen** Kommunen är positivt inställd till den försöksverksamhet kring utveckling av biobränslen som pågår i Edsåsdalen.

Riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden

- › **Fjällområdet söder och väster om Välådalen/Ottsjön:** Med hänsyn till rennärningen och områdets stora landskapsvärden bör etablering av ny bebyggelse generellt undvikas. Anläggningar för naturturism kan tillåtas, förutsatt att en mycket noggrann prövning görs. Den pågående nationalparksprocessen är viktig för att i framtiden kunna kanalisera och zonera området utifrån användande och intressen.
- › **Fångåmon** Ny bebyggelse bör undvikas med hänsyn till den rika förekomsten av fornlämningar.
- › **Vallbo** Kopplingen mellan Lappkapellet och sågmiljön i Vallbo bör bevaras och förstärkas. Nya etableringar av bebyggelse bör inte tillåtas i anslutning till dessa miljöer.
- › **Edsåsen och Ottsjö by** Nya exploateringar och åtgärder ska ske med stor hänsyn till landskapsbilden och områdenas bebyggelsekaraktär.
- › **Vattenskyddsområden** Ny planläggning för exploatering ska så långt det är möjligt undvikas inom primära skyddsområden för vattentäkt. Detta gäller östra Edsåsen och Ottsjöns strandområden samt områdena närmast de bäckar som rinner genom Ottsjö by. Utredningar krävs kring reservvattentäkter för Edsåsen, Ottsjö och Edsåsdalen. För Edsåsdalen behövs också vattenskyddsområden tas fram.

Hantering av gällande översiktsplaner/områdesplaner

- › Gällande områdesplaner för Undersåkersdalen, Ottsjö by och Välådalen-Vallbo ersätts av föreliggande översiktsplan. Områdesplanerna kan med fördel användas som planeringsunderlag i framtida planprocesser.

JÄRPEN - MÖRSIL - MATTMAR

Området mellan Hållande och Mattmar ligger i ett logistiskt fördelaktigt stråk utmed E14 och Mittbanan. Området har historiskt sett präglats av jord- och skogsbruk samt industriverksamheter.

Järpen är Åre kommuns historiska centralort med kommunhus och gymnasieskola. Mörsil har en tydlig präglning av tidigare sanatorie- och luftgästsverksamheter. Mattmartrakten utmärker sig för sitt högt belägna odlingslandskap med vackra vyer över Bydalsfjällen.

Riktlinjer för planering och byggande

- Hitta attraktiva förtätningsslägen i byarna** I Järpen bör framtida bostadsbyggande framförallt fokuseras till attraktiva förtätningsslägen i lägen med god närhet till järnvägsstationen. Ett nytt område för strandnära boende är utvecklingsbart utmed Liten i samhällets sydöstra del.¹ Denna bostadsetablering bygger på att passager under/över Mittbanan och E14 ordnas. Nya bostäder är också möjliga att ordna i samband med sanering och detaljplaneläggning av Järpens gamla industriområde. Inom ramen för detta projekt bör även en ny bro och strandpromenad över och utmed Järpströmmen tillskapas, vilket skulle tillföra stora rekreations- och attraktionsvärden för samhället.

Mörsil har stor potential att utvecklas som bostadsort; här finns attraktiva miljöer med koppling till trädgårds- och sanatorieverksamhet,

Befolkning

Totalt	3 446 inv
Järpen	1 596 inv
Mörsil	750 inv
Mattmar	267 inv
Romo-Hålland-Helgesjön	103 inv
Övriga områden	749 inv

(Statistik hämtad i november 2014)

Befolkningsprognos: relativt oförändrade befolkningstal

Nuvarande exploateringstryck: lågt

¹ Se "Åberopa LIS för en- eller tvåbostadshus" på sid 47.

vattenkontakt och god service. Mörsil har också bra förutsättningar att fungera som pendlingsort med koppling till arbetsmarknaden både i Åre och Östersund. Dessa kvaliteter bör utnyttjas vid förtätningar av samhället.

Ny bostadsbebyggelse i Mattmar bör tillkomma som förtätningar av den befintliga bystrukturen eller som etableringar i områden strax öster om bykärnan. I Mattmar bör det vara möjligt att pröva bebyggelse med större tomter än i centrala Mörsil och Järpen.

- › **Gång- och cykelstråk som förutsättning för utveckling** Området Hålland - Svensta kan på sikt utvecklas genom förtätningar och kompletteringar av befintliga bebyggelsestrukturer, förutsatt att en ny gång- och cykelväg byggs mellan Järpen och Undersåker. Gång- och cykelvägen bör placeras norr om E14. Stor hänsyn till landskapsbildningen och fornlämningar ska tas vid ny-, till och ombyggnader och ny bebyggelse bör ej tillåtas på jordbruksmark. Även området mellan Järpen och Mörsil har potential att utvecklas, förutsatt att en gång- och cykelväg tillskapas mellan samhällena. Även här bör gång- och cykelvägen placeras norr om E14.
- › **Planläggning** Detaljplaner bör krävas för exploateringar i eller i anslutning till samlad bebyggelse i Järpen, Mörsil och Mattmar. I övriga områden ska planläggning alltid övervägas vid hantering av bygglov och förhandsbesked, sett till områdenas utveckling och den föreslagna åtgärdens omfattning, lokalisering och egenskaper.
- › **Vatten och avlopp** Krav på kommunalt vatten och avlopp bör ställas i Järpen, Mörsil, Ocke och Mattmar. På sikt är det möjligt att skapa överledningar mellan dricksvattentäkterna i samhällena för att säkerställa reservvatten.
- › **Utveckling av företagsområden** Kommunen bedömer att lämpliga områden för utveckling av yrkrävande verksamheter finns inom Järpens gamla industriområde (där detaljplaneläggning pågår parallellt med marksanering), Österuppland vid Järpens östra infart samt öster om Mörsils östra infart. Inom området vid Järpens östra infart bör störande verksamheter undvikas, eftersom områdets stationsnära läge gör att det kan vara intressant att utveckla för bostadsbebyggelse i framtiden.
- › **Molanda flygfält** Området är lämpligt att använda för motoraktiviteter och landning av mindre flygplan och helikoptrar. För att undvika restriktioner för dessa verksamheter bör ny bebyggelse inte tillåtas i anslutning till flygfältet. Flygplatsens landningsbana bör inte byggas ut för en mer omfattande flygverksamhet.
- › **Kommunal markförsörjning** Behovet av kommunal markförsörjning för bostäder eller service är relativt litet i området. Investering i mark för en ny återvinningscentral behövs i Järpen, områden för återvinningsstationer kan komma att krävas i framtiden och mark för en ny slamhanteringsanläggning behövs i närheten av Mattmar.

Riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden

- › **Kvitsleströmmarna** Med hänsyn till vattenmiljöns höga naturvärden bör ny bebyggelse prövas ytterst restriktivt i anslutning till Kvitsleströmmarna.

- › **Området kring Mattmars kyrka** Prövningen av byggnationer i det öppna odlingslandskapet bör ske mycket restriktivt och etablering av ny bebyggelse bör i huvudsak endast tillåtas om den har betydelse för jordbruket. Mycket stor hänsyn till landskapsbilden och fornlämningar ska tas vid ny-, till och ombyggnader. I området kring Mattmars kyrka kan mycket väl anpassad komplettering av befintlig bebyggelse vara möjlig. Campingområdet öster om kyrkan har stor potential att utvecklas.
- › **Äldre träbebyggelse i Mörsil** Den äldre träbebyggelsen med koppling till sanatorieverksamhet och luftgäster är ett viktigt karaktärsbildande element i samhället. Bebyggelsen bör inventeras och skyddas vid framtida planläggning. Förtätningar av Mörsil bör förhålla sig till rutnätsstrukturen i den äldre stadsplan som finns för samhället.
- › **Holmar i Indalsälven vid Mörsil, Mattmartjärnen** Fågelskyddsområden som ej får påverkas negativt av exploateringar.
- › **Tossön** Området söder om E14 bör inte exploateras, utan endast utvecklas utifrån friluft-, naturvårds- och kulturhistoriska intressen. Området kan på sikt ombildas till kulturresevat.
- › **Romohöjden** Området kan kompletteras med enstaka bostadstomter utanför jordbruksmark, förutsatt att områdets VA-situation hanteras på ett långsiktigt hållbart sätt. Stor hänsyn till landskapsbilden och fornlämningar ska tas vid ny-, till- och ombyggnader.
- › **Vattenskyddsområden** Ny planläggning för exploatering ska undvikas inom primära skyddsområden för vattentäkt. Detta gäller Tossön, sydöstra Mörsil, Ocke och nordvästra Mattmar. På sikt kan det bli aktuellt att förbinda dricksvattentäkterna i samhällena med överledningar och på så vis skapa reservvattentäkter.

Hantering av gällande översiktsplaner/ områdesplaner

- › Fördjupning av översiktsplan för del av Järpen samhälle samt områdesplaner för Undersåkersdalen, Mörsil och Mattmar ersätts av kommundäckande översiktsplan. Planerna kan med fördel användas som planeringsunderlag i framtida planprocesser.

Befolkning

Totalt	1 148 inv
Hallen	305 inv
Övriga områden	843 inv

(Statistik hämtad i november 2014)

Befolkningsprognos: minskande befolkningstal

Nuvarande exploateringstryck: högt i Bydalsfjällen, lågt i övriga delar av området

STORSJÖBYGDEN - BYDALEN

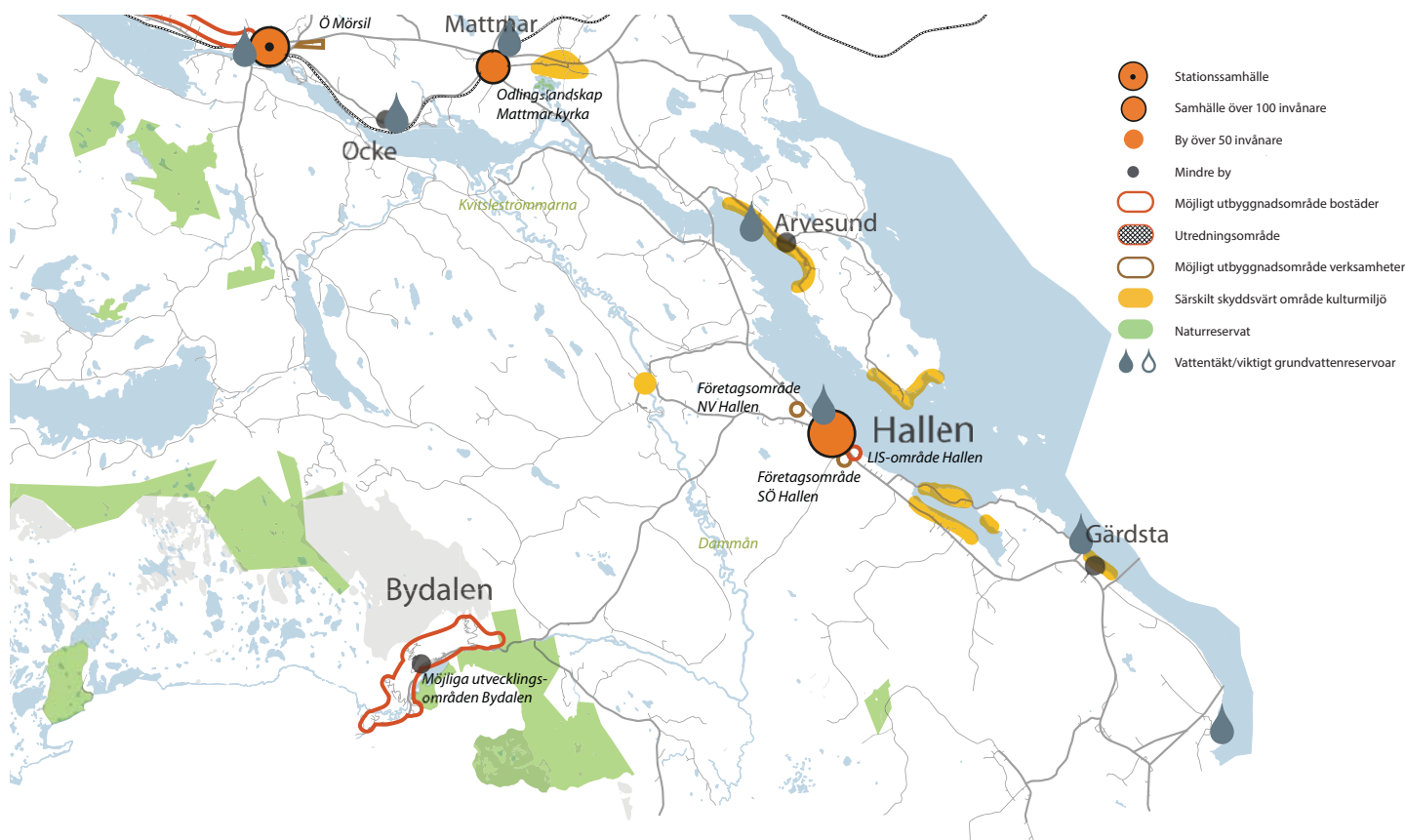
De östra delarna av området består av en gammal odlingsbygd med bördig jord i nära anslutning till Storsjön. I sydvästra delen av området ligger Bydalsfjällen med liftar och skidbackar på ömse sidor om Dammåns dalgång. Byn Hallen ligger centralt i området och är en naturlig servicepunkt utmed väg 321. Åres Storsjöbygd har naturliga anslutningar mot stråket E14/Mittbanan i norr, mot Myrviken och Svenstavik i söder och mot Östersund via färje-/isvägsförbindelser över Storsjön.

Storsjöbygden - Bydalen bedöms ha stora potentialer inom besöksnäringen; området erbjuder ett mycket vackert landskap med unika och utvecklingsbara kopplingar mellan fjäll och sjö.

Riktlinjer för planering och byggande

- › **Bebyggelse** Storsjöbygden har ett mycket skyddsvärt landskap som är tydligt präglad av jordbruket och det öppna odlingslandskapet med fri sikt och utblickar både mot Storsjön och fjällen i nordväst och väster. Tillkommande bebyggelse ska anpassas till landskapet och bör inordnas i befintlig bebyggelsegruppering utan att miljön i närheten av kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller anläggningar påverkas. Bebyggelse bör inte placeras inom jordbruksmark.

I Bydalsfjällen och Mårdsundsbodarna är bebyggelseutvecklingen avhängig utvecklingen av en gemensam vatten- och avloppslösning. Vid prövning av ny bebyggelse ska särskilda hänsyn tas till terränganpassning, naturvärden och rennäringens behov.

Ett nytt område för strandnära boende är utvecklingsbart i östra delen av Hallen.¹

- › **Planläggning** Detaljplaner bör krävas för exploateringar i eller i anslutning till samlad bebyggelse i Bydalen, Mårdsundsbodarna och Hallen. I övriga områden ska planläggning alltid övervägas vid hantering av bygglov och förhandsbesked, sett till områdenas utveckling och den föreslagna åtgärdens omfattning, lokalisering och egenskaper. Kommunen bör ta fram en ny fördjupning av översiktsplanen för Bydalsfjällen.
- › **Vatten och avlopp** En ny helhetslösning för vatten och avlopp är en förutsättning för ny planläggning och utveckling i Bydalen. Även VA-situationen i Mårdsundsbodarna bör klargöras innan området utvecklas vidare.
Mårdsundsbodarna kan på sikt kopplas mot ny vattentäkt i Bydalen.
- › **Kommunal markförsörjning** Kommunen behöver i dagsläget inte bedriva aktiv bostadsförsörjning i området.
- › **Gruvdrift Oviksfjällen** Kommunen motsätter sig all form av brytning av alunskiffer i Oviksfjällen.
- › **Sjöstråk i centrala Hallen** Genom att utveckla allmänhetens tillgänglighet till stråket mellan hamnarna i Hallen kan samhällets koppling till Storsjöns friluftsvärden och attraktivitet stärkas.
- › **Förbättringsåtgärder på väg 321** Väg 321 är en viktig transportled till och från Åre kommun. För att förbättra vägens framkomlighet och säkerhet krävs åtgärder vad gäller bärighet, breddningar och uträtningar.
- › **Utveckling av gång- och cykelstråk** På sikt bör ett gång- och cykelstråk utvecklas utmed Storsjön hela sträckan mellan E14 och Svenstavik. Detta skulle stärka områdets friluftsvärden och rekreativvärden och skapa en bättre tillgänglighet mellan byarna utmed Storsjön. I många lägen kan äldre befintliga stråk och stigar utmed sjön utnyttjas för att utveckla stråket. Nybyggnationer av gång- och cykelvägar bör prioriteras i lägen i bykärnor där trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter behöver höjas.
- › **Ny bro mot öster** En framtida broförbindelse österut skulle skapa en förbättrad koppling mellan Östersund och Bydalen och också möjliggöra ett förbättrad arbetspendling mellan Östersund och Storsjöbygden. Broförbindelsen bör lokaliseras till det nuvarande färjestråket mellan Håkansta och Norderön.
- › **Servicesamarbete över kommungräns** Kommunen är mycket positiv till framtida serviceutbyte med framförallt Myrviken och Svenstavik.
- › **Servicepunkt i Hallen** Samhällsservice bör inte spridas ut utan samlas i centrala Hallen.

¹ Se "Åberopa LIS för en- eller tvåbostadshus" på sid 47.

- › **Företagsområden** Företagsområden för t ex småindustri kan utvecklas i anslutning till befintlig verksamhet nordväst om Hallen samt inom kommunal mark strax sydöst om samhället. NordLock är en mycket viktig arbetsgivare inom kommunen. Expansion av den befintliga verksamheten bör möjliggöras, helt nya verksamheter bör dock inte tillåtas i anslutning till NordLock.

Riktlinjer för särskilt skyddsvärda områden

- › **Dammån/Storån** Byggnationer och åtgärder intill ån ska ske restriktivt. Området undantas från framtida vattenkraftsutbyggnad. Nytt avloppsreningsverk sak byggas för Bydalen.
- › **Offne, Kluk, Hållbacken, Tossberg, Hammarnäs, Mon, Arvesund, Gåje, Heljesund, Brasta, Mårdsund, Backen, Våge, Överhallen, Åhn, Böle, Höla, Låsböle, Bäck, Trägsta, Trappnäs, Kläppe, Järsta, Månsåsen** Byar med kulturhistoriskt värdefulla miljöer som kan kompletteras med ny bebyggelse i lämpliga lägen inom eller intill befintliga husgrupper.
- › **Iffelnäs** Kulturhistoriskt värdefull miljö där stor hänsyn ska tas till områdets landskapsvärden vid ny-, om- och tillbyggnad. Ny bebyggelse bör prövas mycket restriktivt och ska komplettera och förstärka befintlig bebyggelse.
- › **Vattentäkter** Nya verksamheter/exploateringar ska så långt det är möjligt undvikas inom primära skyddsområden för vattentäkter i Arvesund, Hallen, Gärdsta och Vällviken.

Istället för reservvattentäkter till ytvattentäkterna i Storsjön bör kommunen satsa på att skapa högre säkerhet i befintliga täkter med fler barriärer och säkerhet vid beredning av vatten.

Hantering av gällande översiktsplaner/områdesplaner

- › Områdesplanen för Hallen ersätts av kommuntäckande översiktsplan. Områdesplanen kan med fördel användas som planeringsunderlag i framtida planprocesser.

KONSEKVENSBEDÖMNING

Konsekvensbedömningen är en samlad analys av hur översiktsplanen påverkar miljömässiga, sociala och samhällsekonomiska faktorer.

BAKGRUND

En översiktsplan är ett strategiskt dokument som visar hur vi vill utveckla vår kommun ur ett långsiktigt perspektiv. Översiktsplanen är en viktig del i kommunens hållbarhetsarbete; de samhällsstrukturer vi bygger idag kommer att få stor betydelse för vilka förutsättningar vi som kommun och medborgare har att må bra och utvecklas i framtiden.

För att avgöra om planförslaget stödjer en hållbar utveckling har vi gjort en konsekvensbedömning som i stora drag beskriver vilka konsekvenser planen får för de tre dimensionerna miljö, sociala faktorer och samhällsekonomi. Konsekvensbedömningen är ett beslutsunderlag inför antagandet av översiktsplanen och underlättar också vårt fortsatta arbete med planhandlingens genomförandedel: vilka delar i planen är viktiga att följa upp i vårt kommunala arbete och vilka delar riskerar att bli svåra att genomföra?

Eftersom planförslaget är strategiskt uppbyggt och alltså handlar mer om förhållningssätt än exakt markanvändning är det svårt att bedöma precisa konsekvenser av planens genomförande. Vi har istället satt in planens inriktning i ett större sammanhang och försökt att beskriva hur den samhällsstruktur vi planerar för kan komma att påverka landskapet, folkhälsan och vår framtida samhällsutveckling.

Metod

Konsekvensbedömningen har gjorts löpande under framtagandet av planförslaget och kommer att utvecklas vidare till utställning och antagande.

Bedömningen av planförslagets påverkan på miljön har utgått från de nationella miljökvalitetsmålen och den miljömålsbedömning som gjordes för Jämtlands län 2014.

Bedömningen av påverkan på sociala faktorer har från början utgått från de nationella folkhälsomålen som vi sedan har definierat och delat upp så att vi kunnat bedöma dem ur ett översiktsplaneperspektiv.

Vår bedömning av planförslagets påverkan på utveckling och samhällsekonomi är indelad i hur planen bedöms ge förutsättningar för tillväxt och utveckling, vilka investeringsbehov som finns för att kunna genomföra planens strategier samt en mycket översiktlig bedömning av framtida löpande kostnader för drift och underhåll.

Jämförelse mellan planförslag och nollalternativ

En konsekvensbeskrivning ska innehålla alternativ till planförslaget. De konsekvenser som bedöms uppstå om det föreliggande planförslaget genomförs jämförs med alternativets bedömda konsekvenser.

Åre kommun har valt att jämföra planförslaget med ett slags nollalternativ, vilket motsvarar en framtida utveckling utan styrning via översiktlig planering på kommuntäckande nivå. Nollalternativets bedömda konsekvenser redovisas i marginalen bredvid bedömningarna av planförslagets påverkan på de olika hållbarhetsfaktorerna.

Här beskrivs kortfattat huvuddragen i det föreliggande planförslaget och nollalternativet:

Sammanfattning av föreliggande förslag till översiktsplan

Planförslaget innebär att den översiktliga planeringen blir mer betydelsefull för hur vi styr kommunens utveckling och att kraven på detaljplaneläggning innan bygglovgivning ökar i utvecklingsområden.

Planförslaget utgår från sex planeringsstrategier vilka bildar grund för planens ställningstaganden kring allmänna intressen och lokala utvecklingsprinciper:

Planera med fokus på hållbar tillgänglighet Planförslaget ser tillgängligheten till kollektivtrafik och gång- och cykelvägar som strukturbildande vid etablering av nya bostäder och verksamheter.

Planera för flerkärnighet Planförslaget innebär en aktivare planering för bostadsförsörjning, kollektivtrafik och attraktiva boendemiljöer.

Planera för regionförstoring Planförslaget syftar till att stärka järnvägstrafiken och fokusera på stationsnära planering.

Stärk befintliga bygder Planförslaget anger att befintliga byar bör kompletteras och förtätas istället för att ny bebyggelse sprids ut i landskapet.

Bygg robust Planförslaget ställer bland annat högre krav på riskutredningar och dagvattenhantering vid exploateringar.

Se landskapets potential Planförslaget motverkar etablering av ny bebyggelse i odlingslandskapet, betonar behovet av tydligare kanaliseringar och zonerings i fjälllandskapet och ställer ökat fokus på landskapsanpassning i särskilt skyddsvärda områden.

Sammanfattning av nollalternativet

Händelsestyrd utveckling Alternativet utgår från att rådande utveckling fortsätter opåverkad av översiktlig kommuntäckande planering. Gällande översiktsplaner används i vissa fall, men har till stor del spelat ut sin roll.

Centralisering och utspridning Äganderätten, det vill säga respektive fastighetsägares rätt att utveckla sin fastighet, betraktas i nollalternativet som mycket stark i förhållande till allmänna intressen. Utvecklingen regleras i mycket hög grad av marknaden och respektive fastighetsägares exploateringsvilja. Samhällsstrukturen styrs på så vis indirekt mot en allt större täthet i centrala Åre och relativt utspridd bebyggelse i resten av kommunen. Nästan allt kapital för utveckling hamnar i Åre/Åredalen där stora privata investeringar görs. Få större och samlade investeringar görs i andra samhällen eller ytterområden. Samtidigt går en stor del av kommunens budget till att upprätthålla strukturer i andra samhällen i kommunen, där befolkningsunderlaget blir allt mindre.

Liten kommunal reglering Kommunen ställer få krav på gemensamma lösningar utan låter respektive projekt/fastighetsägare lösa frågor kring VA, transportinfrastruktur och gestaltning.

Prioriterade miljömål

Länsstyrelsen i Jämtland har i det regionala miljömålsprogrammet identifierat sju prioriterade mål där länets aktörer kan kraftsamla för att uppnå störst möjliga miljönytta genom riktade åtgärder. Till dessa prioriterade miljö kvalitetsmål har utmaningar tagits fram i ett regionalt åtgärdsprogram.

Begränsad klimatpåverkan

God bebyggd miljö

Levande sjöar och vattendratg

Giftfri miljö

Levande skogar

Storslagen fjällmiljö

Rikt odlingslandskap

I konsekvensbedömningens miljödel har vi i marginalen bedömt hur planförslaget möter dessa utpekade utmaningar. Bedömningen är översiktligt gjord och utgår från en tregradig skala:

+ = planförslaget möter aktivt utmaningen

0 = planförslaget möter inte aktivt utmaningen, alternativt kommunen kan inte genom översiktsplanering aktivt påverka utmaningen

- = planförslaget riskerar att motverka miljö kvalitetsmålet

KONSEKVENSBEDÖMNING

HUR PÅVERKAR PLANFÖRSLAGET MILJÖN?

Bedömningsgrunderna utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen och länets miljömålsbedömning från 2014.

Hur påverkar nollalternativet miljön?

Klimatpåverkan och klimatanpassningar

- Ökat bilberoende och transportbehov ger stor klimatpåverkan.
- Höga krav på klimatanpassningar i Åre by.
- + Generellt sett mindre behov av klimatanpassningar med utspridd bebyggelse.

Påverkan på luftkvaliteten

- Ett högt bilberoende ger stora totala utsläpp per person.
- + Fortsatt hög luftkvalitet i merparten av kommunen.
- Risk för lokala problem med luftkvaliteten inne i Åre samhälle och utmed E14.

Påverkan på vattenkvalitet och vattenmiljöer

- En hög andel enskilda avloppsanläggningar och gemensamhetsanläggningar med oklara ansvarsförhållanden ger risker för stora problem med vattenkvaliteten.
- Risk för stor påverkan på Åreälvens Natura 2000-område. Höga krav på kapacitetshöjningar i Vikverket.
- Begränsade krav på utredningar av stabilitet, hydrologi och dagvatten riskerar att ge försämrade vattenkvalitet.

Påverkan på skogsmiljöer

- + Begränsad påverkan i stort.
- Kommuntal skogsinnehav riskerar att trakthyggesavverkas även i känsliga områden.

Påverkan på odlingslandskap

- Oreglerad lokalisering av bostadsbebyggelse riskerar att ta jordbruksmark i anspråk och på så vis påverka odlingslandskapet negativt samt försvåra för jordbruket. Jordbruksmarken i Åredalen och Undersåkersdalen bedöms bli särskilt svårt att bruka och bevara pga närhet till bebyggelse.

Klimatpåverkan och klimatanpassningar

Nuläge

De största utsläppen, och därmed den största påverkan på klimatet, sker på en global nivå som är svår att påverka genom kommunal samhällsplanering i Åre kommun. Vi har dock som kommun ett stort ansvar att genom en god samhällsplanering göra vad vi kan för att minska vår totala klimatpåverkan.

Sett till Åre kommuns utsläpp av växthusgaser är persontransporter en betydande faktor, mycket beroende på långa avstånd, en förhållandevis gles befolkningsstruktur och den stora mängd transporter som genereras av besöksnäringen.

I dagsläget är klimathotet mot Åre kommun påtagligt: ett förändrat klimat kommer att påverka redan höga risker för ras, skred och slamströmmar negativt och samhällsstrukturen riskerar att bli mycket sårbar vid en framtida förminskad tillgång på fossila bränslen. Därtill riskerar ett förändrat klimat att påverka turismen negativt och därmed hota en stor del av kommunens arbetstillfällen.

Planförslagets inverkan på vår klimatpåverkan

Regional arbetspendling Målsättningen om att förstora arbetsmarknadsregionerna mot Östersund och Trondheim kommer förmodligen att leda till att behovet av persontransporter ökar. Planförslaget strävar mot att dessa transporter till största del ska ske per tåg eller buss. Sker inte denna omställning riskerar de sammanlagda utsläppen av klimatgaser till följd av arbetsresor i kommunen att öka.

Bredbandssatsningar och distansutbildningar Ökade satsningar på bredband kan minska behoven av persontransporter även i kommunens ytterområden. Planförslaget utgår från att utvecklingen av distansutbildningar kommer att öka i framtiden. Detta innebär också minskade behov av transportbehov.

Lokalisering av handel Planförslaget anger att dagligvaruhandel och shopping i första hand bör lokaliseras till bykärnor (undantaget Storlien/Storvallen). Genom att inte tillåta externhandel minskar behovet av personbiltransporter och därmed fossila bränslen. Den planerade handelsutvecklingen i Storlien riskerar däremot att påverka klimatet negativt genom ökade gods- och persontransporter.

Omställning av transporter Planförslaget syftar till att minska behovet av persontransporter med bil genom fokusering på lokalisering av bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen. Planförslaget anger också att så många godstransporter som möjligt på sikt bör flyttas över från väg- till rälsbunden trafik. Transporter som sker kollektivt och på järnväg ger

mindre utsläpp per resande/godsenshet och är enklare att ställa om till fossilfria bränslen.

Fossilfria drivmedel Planförslaget anger att kommunen ska främja utvecklingen av infrastrukturen för fossilfria drivmedel. En ökad andel fordon som drivs av fossilfria bränslen minskar påverkan på klimatet ur ett driftsperspektiv. Sett ur ett livscykelperspektiv är det dock inte lika säkert att klimatpåverkan blir mindre med en ny fordonsflotta, eftersom nyproduktion av infrastruktur och bilar kräver ansenliga mängder fossila resurser.

Framtida utveckling av besöksnäringen Den prognostiserade tillväxten inom besöksnäringen innebär ett större behov av resurser som till betydande del är fossila. Planförslaget strävar mot att huvuddelen av turistresorna till och från Åre kommun ska ske kollektivt. Misslyckas denna omställning kommer ett ökat antal gäster att medföra en ökad klimatpåverkan. Ökade satsningar mot en internationell gästmarknad riskerar att öka utsläppen av klimatgaser på grund av fler persontransporter med flyg.

Bostadsbyggande Ett ökat antal besökare och permanentboende i kommunen förutsätter att fler bostäder byggs. Ett ökat byggande ger initialt en mycket stor klimatpåverkan på grund av produktion och transporter av råvaror. Elkonsumtionen från själva bostäderna är svår att påverka genom kommunala ställningstaganden: kommunen kan rådgiva om energieffektivitet men har inte möjlighet att föreskriva hårdare krav än vad lagen kräver. En utveckling av fjärrvärmenätet i mindre orter i kommunen riskerar att ge ökade behov av el för uppvärmning, men också incitament för ökade energieffektiviseringar.

Störst inverkan på klimatpåverkan får kommunen förmodligen genom sin planering av bostädernas lokalisering; planförslaget innebär att nya bostäder i fjällnära landskap ska lokaliseras så att de transportberoende utsläppen från personbilar minskas och befintliga samhällsstrukturer kan nyttjas. På så vis förbättras boendets totala energikalkyl på sikt.

Lokal energiproduktion Åre kommun är mycket restriktiv vad gäller vindbruk i fjällnära landskap. Detta innebär att produktionen av alternativ el försämras i förhållande till vindbrukets totala potential.

Åre kommun motsäger sig nya regleringar av vattendrag och förordar minimitappningar i befintliga reglerade vattendrag. Detta påverkar produktionen av fossilfri el negativt.

Gruvdrift Översiktsplanen är restriktivt inställd men säger inte definitivt nej till provborringar och etableringar av gruvor i kommunen. Etableringar av nya gruvor i kommunen skulle med all sannolikhet ge mycket negativa konsekvenser för klimatet på grund av ökade transporter och behov av infrastruktur och skulle därigenom påverka miljö kvalitetsmålet ”begränsad klimatpåverkan” negativt.

Planförslagets förhållningssätt till klimatanpassningar

Anpassad samhällsstruktur Planförslaget syftar till att skapa ett mindre behov av personbilstransporter, vilket dämpar vårt beroende av fossila bränslen. Detta kan ses som en anpassning till framtidens minskade tillgång på olja. En mer sammanhållen samhällsstruktur förbättrar även möjligheterna att skapa gemensamma robusta lösningar för vatten och avlopp, vilket är en viktig anpassning till ett förändrat klimat.

Höjda krav på riskutredningar Ökade förtätningar riskerar att ge högre tryck på områden med stora risker för ras, skred, slamströmmar eller

Påverkan på växt- och djurliv

- Lokalt kan stor påverkan ske i Åre,
- + Begränsad påverkan i områden utanför Åredalen.

Påverkan på Bebyggda miljöer

- Risk för utspridnings- och trängseleffekter i Åre.
- Dålig hushållning med mark i resten av kommunen.
- Bilberoende struktur ger minskat underlag för kommunal och kommersiell service.

Påverkan på fjällmiljöer

- Risk för upptrappade konflikter kring markanvändning i fjällskapet om kanaliseringar av olika verksamheter och intressen uteblir. Risk för negativ påverkan på rennäringen och därmed fjällens kulturlandskap.

Utmaning prioriterat miljö kvalitetsmål

Begränsad klimatpåverkan

- › Öka produktionen av förnyelsebar energi, inklusive drivmedel -
- › Minska utsläpp från person- och godstransporter. +

översvämningar. Planförslaget höjer kraven på utredningar av exploateringsområdets geotekniska och hydrologiska förutsättningar, vilket minskar framtida risker för olyckor på grund av instabilitet. Ökade krav ställs också på dagvattenlösningar och gränsen för bebyggelse i förhållande till höga flöden höjs från 100-årsflöde till 1 000-års flöde. Detta minskar riskerna för negativa samhällskonsekvenser på grund av översvämningar.

Anpassningar av areella näringar Planförslaget innebär att befintlig jordbruksmark bör skyddas från exploatering såvida inte jordbruksmarken ligger mycket centralt i förhållande till kollektivtrafik. Bevarad jordbruksmark med kulturman ger en försörjningstrygghet inför kommande klimatförändringar där den globala produktionen och tillgången på livsmedel kan förändras genomgripande.

Planförslaget syftar till att förbättra klimatanpassningen av kommunens skogsinnehav genom ett mer anpassat skogsbruk där t ex trakthyggesbruk bör undvikas. Översiktsplanens påverkan på skogsbruket i stort är dock liten.

Planförslaget öppnar upp för utveckling av alternativa turistiska inkomstkällor för renskötare inom skyddade renbetesfjäll. Det är möjligt att detta i viss mån kan kompensera för framtida negativa konsekvenser för rennäringen kopplat till klimatförändringar.

Uppvärmningssystemers sårbarhet I framtiden kan riskerna för större elavbrott till följd av extrema väder öka. I orter där fjärrvärmenätet på sikt monteras ned kan sårbarheten minska, eftersom enskilda uppvärmningsenheter kan vara mindre beroende av tillgången på el.

Påverkan på luftkvaliteten

Nuläge

De långa avstånden till och inom kommunen/regionen gör att den samlade mängden utsläpp från transporter – främst vägtransporter – är hög per person. Åre kommun har dock en generell god luftkvalitet eftersom utsläppen sprids över en stor yta. Störst föroreningsnivåer finns med all sannolikhet i de centrala delarna av samhällena, mätningar i Åre by visar att det i bykärnan (Åre torg) finns problem med att uppnå miljökvalitetsnormerna för utomhusluft.

Planförslagets innebörd

Förutsättningar för minskade totala utsläpp Planförslaget innebär att vi i större utsträckning än tidigare kommer att planera för bebyggelseförtätningar av befintliga samhällena och i möjligaste undvika en utspridd struktur som ger stora transportbehov. Detta är positivt för den totala mängden utsläpp från transporter och gör också att omställningen till en ökad andel kollektiva transporter och förnybara bränslen underlättas.

Fortsatt risk för lokala luftföroreningar Lokalt kan problemen med luftkvalitet kopplat till avgaser från fordon öka i och med förtätningar av samhällena. I centrala Åre kan de lokala problemen med dålig luftkvalitet i viss mån avhjälpas genom att stänga av bykärnan från biltrafik. Den totala problematiken i byn kommer dock inte att lindras förrän en mer genomgripande omställning av transportsätt och drivmedel skett. Snarare finns det risk för att belastningen ökar de närmaste åren, eftersom utvecklingen i Åredalen pekar mot ett ökat antal boende och gäster.

Påverkan från skotertrafik Reglering av kommunens skotertrafik riskerar att ge lokala problem med luftskvaliteten i närheten av skoterleder.

Påverkan från vedeldning I mindre orter i kommunen kan Jämtkraft komma att avveckla fjärrvärmenätet på sikt, vilket kan leda till ökad vedeldning inne i samhällena. Detta kan påverka den lokala luftkvaliteten negativt.

Påverkan på vattenkvalitet och vattenmiljöer

Nuläge

Generellt har Åre kommun god kvalitet på yt- och grundvatten. Ett antal sjöar och vattendrag i Åre kommun har dock statusklassningar som anger att vattenförekomsterna har problem med att nå upp till miljö-kvalitetsnormerna. Detta beror främst på morfologiska förändringar till följd av vattenkraftsutbyggnader, vattenuttag, exploateringar samt närhet till förorenade industriområden.

Åre kommun har också problem med mikrobiell påverkan på ytvattnet, vilket till stor del går att härleda till ett stort antal enskilda avlopp, dålig dagvattenhantering, djurhållning samt bristfällig funktion hos allmänna och samfälliga reningsverk och ledningsnät.

Åre kommun har relativt små bekymmer med försurning och övergödning.

Planförslagets innebörd

Minskat antal enskilda avlopp Planförslaget ger förbättrade förutsättningar för att på sikt minska antalet enskilda avlopp i kommunen, vilket är positivt för framförallt den mikrobiella vattenkvaliteten, men också ställer högre krav på kommunala reningsverk och gemensamhetsanläggningar. Planförslaget innebär en ökad belastning på reningsverken i framförallt Storvallen, Vik, Undersåker, Järpen, Mörsil och Bydalen. I Storvallen och Bydalen kommer helt nya anläggningar att byggas, vilket ska förbättra vattenkvaliteten i Enan respektive Dammån. Resterande reningsverk behöver åtgärdas och eventuellt byggas ut för att utsläppen till Indalsälven ska minska.

Högre krav på utredningar och vattenvård Planförslaget anger att högre krav på utredningar av geoteknik, hydrologi och dagvattenhantering ska ställas i alla plan- och exploateringsärenden. Planförslaget innebär också att högre krav kommer att ställas på dagvattenhantering och att ytor ska reserveras för lokalt omhändertagande och öppen avledning av vatten i plan- och byggskedet, vilket bedöms vara positivt för vattenkvalitet och vattenmiljöer. De höjda kraven på utredningar och åtgärder minskar riskerna för att exploateringar medför sedimentation och slamströmmar, vilket är positivt för vattenkvalitet och vattenmiljöer.

Högre prioritering av dricksvattenskyddet Planen innebär ett tydligare fokus på att prioritera skyddet av dricksvattentäkter vid exploateringsförfrågningar, vilket är av stor vikt för vår framtida dricksvattenförsörjning.

Sedimentationsproblem Åresjön En utpekad problematik i Åredalen är den slambildning på botten av Åresjön som uppkommer på grund av sedimentation bland annat från markarbeten i sluttningarna ner mot Indalsälven.

Utmaning prioriterat miljökvalitetsmål

Levande sjöar och vattendrag

- › Minska vattenkraftens negativa påverkan på akvatiska ekosystem. **0**
- › Utveckla vattenanknutna näringar, till exempel vattenbruk, på ett ekologiskt hållbart sätt. **+**
- › Planera för en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning. **+**
- › Minska skogsbrukets negativa påverkan på akvatiska ekosystem. **+/0**

Den totala problembilden är mycket komplex där exploateringar, skogsbruk och naturliga processer alla har del i problematiken. I dagsläget pågår en tillståndsprovning för Åreälvens Natura 2000-område.

Sanering av förorenade områden Planförslaget pekar ut Järpens industriområde och Äggfors industriområde som saneringsobjekt. Sanering av industriområdena kan möjliggöra att miljö kvalitetsnormerna för kemisk status nås i Indalsälven nedströms Järpen.

Förbättrade vattenmiljöer i reglerade älvfåror Planförslaget anger att ingen ny reglering av vattendrag ska tillåtas samt att idag torrlagda älvfåror bör återställas genom minitappningar, vilket vore värdefullt för områdenas vattenmiljöer.

Restriktioner kring fiskodlingar Framtida etableringar av nya fiskodlingar riskerar att påverka vattenkvalitet och vattenmiljöer negativt. Planförslaget anger att kommunen ska vara restriktiv till etableringar av större fiskodlingar samt att fiskodlingar inte får påverka miljön eller möjligheterna att använda ytvatten eller grundvatten som dricksvatten.

Påverkan på våtmarker Planförslaget bedöms ge relativt liten påverkan på värdefulla våtmarker. Eventuellt kan en ökad besöksnäring ge ett förhöjt tryck på våtmarker, likaså kan utbyggnader av turistisk verksamhet i fjällmiljöer komma att påverka miljöer med våtmarker.

Påverkan på strandskyddet Planförslaget pekar ut två områden i Hal-len respektive Järpen som kommunen anser är lämpliga för att utveckla strandnära en- eller tvåbostadshus i form av landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). I övriga kommunen¹ kan LIS åberopas för verksamhetsanknuten exploatering. Kommunen är positiv till möjligheten att häva det generella strandskyddet för små sjöar och vattendrag och anser att detta ska vara möjligt för vattendrag som ligger inom befintlig bebyggelse eller utvecklingsområden

Kommunen kommer att ställa höga krav på framtida strandnära bebyggelse och anser att man genom att följa gällande lagstiftning kommer att skydda kommunens strandskydd på ett tillfredsställande sätt.

Risker förenade med framtida gruvsdrift Åre kommun är negativ till brytning av uranhaltiga mineral i Oviksfjällen. Ställningstagandet är positivt för områdets våtmarker och vattenmiljöer samt bevarandet av ytvattentäkterna i Storsjön. Översiktsplanen säger inte definitivt nej till provborrningar och etableringar av andra typer av gruvor i kommunen. Etableringar av nya gruvor riskerar att ge mycket negativa konsekvenser för vattenkvalitet och vattenmiljöer.

Påverkan på skogsmiljöer

Nuläge

Kommunen har små möjligheter att påverka hur skogsskötsel och avverkningar i kommunen går till. Störst påverkansmöjlighet har kommunen i dagsläget genom riktlinjer för sitt eget skogsinnehav.

Planförslagets innebörd

Större kommunalt ansvar som skogsägare Planförslagets ställningstaganden innebär att kommunen ska ta ett större ansvar för miljön inom sina egna skogsfastigheter. Traditionella trakthyggeskogsbruk ska om möjligt undvikas och där det är rimligt ska naturvårdsavtal slutas med

Utmaning prioriterat miljö kvalitetsmål

Levande skogar

- › Bevara och utveckla natur- och kulturarvet, inklusive biologisk mångfald, i skogen. **+/0**
- › Implementera skonsammare och bättre anpassade bruksmetoder **+/0**

¹ Exklusive Åredalen

Skogsstyrelsen, vilket är positivt för områdenas naturmiljö och rekreativvärden.

Avverkningar till följd av framtida exploateringar Planen strävar efter tätare bebyggelse som hushåller med mark och följaktligen kräver mindre avverkningar för exploatering. I områdena kring Storlien/Storvallen, Åredalen och Bydalen kommer dock den prognostiserade utvecklingen att leda till att begränsade arealer fjällnära skog avverkas för att möjliggöra utbyggnader av bebyggelse och skidområden.

Påverkan på odlingslandskap

Nuläge

Öppna odlingslandskap finns framförallt i Storsjöbygden, Kallbygden och i älvdalarna mellan Åre och Mattmar. Samtliga områden har problem med igenväxning till följd av minskad hävd, vilket i sin tur beror på att allt färre lantbrukare är verksamma i kommunen. I framför allt Åredalen har också gammal jordbruksmark tagits i anspråk för ny bebyggelse.

Planförslagets innebörd

Jordbruksmark bör inte exploateras för bebyggelse Det är svårt att genom översiktsplanering motverka rådande strukturomvandlingar inom jordbruket eftersom de oftast beror på förändrade förutsättningar på nationell och internationell nivå. Kommunen kan dock planera för att befintlig jordbruksmark finns kvar när den en gång kommer att behövas (och ses som en större resurs än idag). Planförslaget uttrycker tydligt att ny bebyggelse inte får inkräkta på jordbrukets intressen i odlingslandskapet, såvida inte jordbruksmarken ligger i ett förtätningssläge (se nedan). Inriktningen mot tätare och mer samlad bebyggelse innebär också totalt sett minskade behov av att exploatera jordbruksmark.

Kommunens ställningstagande kring jordbruksmark förutsätter att Länsstyrelsen arbetar fram en definition av vad som är att betrakta som bevarandevärd jordbruksmark.

Ianspråktagande av jordbruksmark i förtätningsslägen I centrala lägen kan det vara aktuellt att ta öppen odlingsmark i anspråk, vilket i dagsläget framförallt påverkar lokala biotoper och upplevelsen av landskapet. Kommunens bedömning är dock att intresset av att bygga i kollektivtrafiknära förtätningsslägen kan väga tyngre än intresset av att bevara mindre arealer jordbruksmark.

Restriktioner inom särskilt skyddsvärda odlingslandskap Planförslaget pekar ut lokala odlingslandskap som bedöms som särskilt skyddsvärda ur ett landskapsperspektiv. I dessa områden ska bebyggelse prövas särskilt restriktivt, vilket gynnar odlingslandskapet.

Påverkan på växt- och djurliv

Nuläge

Den generella bedömningen för länet är att det är mycket svårt att nå miljökvalitetsmålet för ett rikt växt- och djurliv. Detta beror främst på att antalet naturskogar minskar snabbt, att spridningsvägar mellan naturskogar saknas samt att arealen ängs- och betesmarker minskar. Denna beskrivning motsvarar utvecklingen i Åre kommun.

Utmaning prioriterat miljökvalitetsmål

Rikt odlingslandskap

- › Bibehålla och öka antalet hektar produktiv jordbruksmark och antalet betande djur. +
- › Lyfta fram fördelar med lokala råvaror. 0
- › Skydda och utveckla den regionala särarten fåbodar. 0

Planförslagets innebörd

Ängs- och hagmark bör inte exploateras för bebyggelse Det är svårt att genom översiktsplanen påverka de omställningsprocesser inom jordbruket som gör att allt mer ängs- och hagmark slutar att hävdas. Planförslaget anger dock att etablering av ny bebyggelse inom ängs- och hagmark bör undvikas, vilket är positivt för den biologiska mångfalden.

Lokal påverkan på biotoper Planförslaget innebär att befintliga samhällen i huvudsak ska förtätas istället för att bebyggelse sprids ut. Detta kan innebära lokal risk för att biotoper och områden i förtätningsslagen påverkas negativt. Samtidigt anger planförslaget också att grönytor ska sparas och skapas med hänsyn till närrekreaton och lokalt omhändertagande av dagvatten, vilket är positivt för bevarandet och utvecklingen av flora och fauna inne i våra samhällen. En lite speciell utveckling av biotoper sker i skidområden där tillskapandet av nya pister gör att skogliga biotoper ersätts av djur- och växtliv som vanligtvis återfinns inom ängs- och hagmarker.

Ökade krav på inventeringar Planförslaget ställer ökade krav på inventeringar av växt- och djurliv inför exploateringsprojekt. Detta är positivt för möjligheterna att ta hänsyn till och främja växt- och djurlivet.

Större kommunalt ansvar som skogsägare Åre kommun har begränsad påverkansmöjlighet för hur skogsbruket i kommunen bedrivs. Kommunen ska enligt planförslaget ta större ansvar för sina egna skogsfastigheter och undersöka möjligheterna att skapa naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen, vilket gynnar den biologiska mångfalden.

Påverkan från framtida gruvdrift Översiktsplanen säger inte definitivt nej till provborrningar och etableringar av gruvor i kommunen. Etableringar av nya gruvor i kommunen riskerar att ge mycket negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och påverka miljökvalitetsmålet ”ett rikt växt- och djurliv” negativt.

Utmaning prioriterat miljökvalitetsmål

God bebyggd miljö

- › Utveckla transportinfrastruktur som gynnar en hållbar utveckling i regionen. +
- › Bevara och utveckla kulturhistoriskt värdefulla miljöer. +/0
- › Effektivisera resursanvändning och minska avfallsproduktion. +
- › Förbättra arbetet med översikts- och detaljplaner med inriktning på hållbarhetsfrågorna. +

Påverkan på bebyggda miljöer

Nuläge

Åre kommun har en spridd bebyggelseutveckling där bland annat utträngningseffekter har gjort att merparten av den tillkommande bebyggelsen antingen tillkommer i anslutning till skidområden eller på den semi-urbana landsbygden (framförallt i Åredalen). Den spridda bebyggelseutvecklingen innebär en mindre god hushållning med markresurser och gör det svårt att skapa hållbara samhällsstrukturer med god tillgång till service och kommunikationer.

*Planförslagets innebörd***Ny bebyggelse bör komplettera och förtäta befintliga strukturer**

Planförslaget innebär att bebyggelseutvecklingen styrs hårdare till lägen med goda förutsättningar för transporter och samhällsservice. Etableringen av ny bebyggelse ska i huvudsak ske som komplement och förtätningar av befintlig bebyggelse samt i lägen med mycket god tillgänglighet. Detta förhållningssätt innebär att vi nyttjar samhällsstrukturer effektivare och ger totalt sett en större hushållning med våra samlade resurser.

Begränsade möjligheter att reglera energieffektivitet Även om kommunen kan ge råd om energieffektivt byggande kan vi i dagsläget inte ställa högre krav på energieffektivitet än vad lagen föreskriver, vilket är

Utmaning prioriterat miljökvalitetsmål

Giftfri miljö

- › Minska antalet förorenade områden i länet. +/0
- › Minska utsläpp av miljögifter, i synnerhet till sjöar och vattendrag. +/0

negativt ut ett resursperspektiv.

Förtätningar ger ökad riskbild Ökat fokus på förtätningar av samhällen kan ge en ökad problematik kring buller, vibrationer från spårbunden trafik och risker. Planförslaget ställer ökade krav på att utredningar och lösningar tas fram för att hantera buller, vibrationer och risker i plan- och byggärenden.

Förtätningar påverkar äldre strukturer Planförslaget innebär att vissa äldre byggnader/strukturer ersätts för att kunna förtäta stationssamhällen. I Åre förespråkar kommunen ett tydligare fokus på stadsmässighet i byns centrala delar. Detta innebär att mer småskalig och gles bebyggelse på sikt ersätts av högre och tätare strukturer.

Blandad centrumbebyggelse Planförslaget anger att planärenden i stationssamhällen alltid bör pröva förutsättningarna att möjliggöra handel i bottenvåningen på centralt belägna bostadshus. Detta kan stärka attraktiviteten och funktionen i dessa bykärnor.

Ökade krav på landskapsanpassning Planförslaget ställer ökade krav på landskapsanpassning vid exploateringar. Planförslaget anger restriktioner för etablering av ny bebyggelse i områden/byar som är av stort natur- eller kulturhistoriskt intresse, vilket är positivt för möjligheterna att tillvarata kommunens natur- och kulturvärden. I områden med hög utvecklingstakt ställer kommunen ökade plankrav vid nyetablering av bebyggelse. Detta är positivt för möjligheterna att skapa långsiktigt hållbara samhällsstrukturer.

Förorenade områden För Järpens industriområde pågår ett omfattande saneringsprojekt. Planförslaget pekar också ut Äggfors industriområde som saneringsobjekt. Sanering av förorenade industriområden minskar på sikt exponeringen av gifter.

Avfallshantering Planförslagets strävan efter att skapa tätare samhällsstrukturer kan ge förutsättningar för effektivare insamling av avfall med ökad utsortering av förpackningar vilket ger minskade transportbehov.

Påverkan från strålning Förtätningar inne i samhällen kan öka utsattheten för strålning från tex kraftledningar. Det finns i dagsläget inga fastställda riktvärden för avstånd mellan bebyggelse och kraftledningar och heller inga bevisade sjukdomsdiagnoser på grund av elektrisk strålning.

Vissa områden i Åre kommun har uranhaltig berggrund vilket ger problem med höga radonhalter. Planförslaget föreskriver att radonhalter i inomhusluft inte ska överskrida gällande riktvärden (200 Bq/m³), vilket kontrolleras vid bygglovsprövning och tillsyn.

Planförslaget tillåter inte brytning av uran, vilket minskar risken för radioaktiv strålning.

Påverkan på fjällmiljöer

Nuläge

Miljökvalitetsmålet om storslagen fjällmiljö bedöms vara nära att nås till år 2020. I Åre kommun råder bitvis stora konflikter mellan konkurrerande intressen inom fjällområdena. Fjällmiljöerna är viktiga kulturlandskap, rennäringens intressen anses därför vara särskilt viktiga att värna.

Utmaning prioriterat miljökvalitetsmål

Storslagen fjällmiljö

- › Minska störningar och skador från större exploateringar, ökad turism och byggande. +
- › Stärka miljömässigt hållbar utveckling av besöksnäringen och tillhörande transportinfrastruktur. +/0

Planförslagets innebörd

Zonering av olika intressen på fjället Översiktsplanen pekar på att tydligare regleringar, kanaliseringar och zonerings bör göras inom fjällområdena. Detta gäller såväl rennärings och friluftsliv som utvecklingen av skotertrafik och infrastruktur. Zonering kan bidra till minskad konkurrens mellan de olika intressena och förbättra förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet på ett hållbart sätt.

Ny nationalpark ger utvecklingsmöjligheter Kommunen är positiv till instiftandet av en ny Nationalpark i Södra Årefjällen. Kommunens bedömning är att nationalparksbildandet skulle innebära stora utvecklingsmöjligheter för parkens randområden samtidigt som intressekonflikterna kring markanvändning inom Södra Årefjällen skulle kunna lösas.

Instiftandet av en nationalpark kan ge negativa konsekvenser i form av ökad reglering av jakt, skotertrafik och rörligt friluftsliv samt ökat slitage.

Risk för ökad press mot fjällmiljön Utvecklingen av besöksnäringen i kommunen går mot ett växande fokus på barmarkssäsongen och större idrotts- och friluftsevenemang. Året-runtturism är mer yrkrävande och kan vara svårare att kanalisera än vinterturism. Ett ökat antal gäster innebär med största sannolikhet ökad press och slitage på känsliga fjällmiljöer, vilket i sin tur kräver ökade insatser för att förbättra fjällens infrastruktur (leder, spänger, broar, angöringsplatser mm).

Gruvdrift i fjällmiljöer Översiktsplanen är restriktivt inställd men säger inte definitivt nej till provborrningar och etableringar av gruvor i kommunen. Etableringar av gruvor i fjällandskapet riskerar att ge mycket negativa konsekvenser för fjällmiljöerna och påverka miljö kvalitetsmålet ”storslagen fjällmiljö” mycket negativt.

HUR PÅVERKAR PLANFÖRSLAGET SOCIALA FAKTORER I SAMHÄLLET?

Förutsättningar för jämlikhet, jämställdhet och olika åldersgrupper samt delaktighet och inflytande i samhället

Nuläge

Åre kommun är till stor del planerad för människor som har obegränsad tillgång till biltransporter. Detta påverkar i hög grad mobiliteten för de grupper i samhället som inte kan eller får köra bil. Med minskad mobilitet följer försämrade möjligheter för medborgarna att ta sig till aktiviteter, socialt umgänge, utbildning, service och arbetsplatser, vilket i sin tur ger försämrad delaktighet, folkhälsa, integration, kommunal utveckling och ekonomi.

Planförslagets innebörd

Nya bostäder i tillgängliga lägen är positivt för jämlikheten och delaktigheten Planförslaget innebär att en högre andel av bostadsbyggandet bör ske i lägen med god tillgång till kollektivtrafik och stråk för gång- och cykeltrafik. Detta ger egentligen bättre förutsättningar och högre attraktivitet för alla medborgare, men gynnar särskilt ekonomiskt och socialt svaga, kvinnor, barn och äldre. Det främjar också allas deltagande i samhället och kan på så vis stärka demokratin.

Flerkärnighet gynnar valfrihet Med en flerkärnig struktur blir det lättare att möjliggöra olika typer av boenden för människor med skilda anspråk och behov. Detta gynnar alla samhällsgrupper. Det är dock viktigt att dessa bostadsorter har ett tillräckligt underlag för att kunna tillhandahålla tillräcklig service, särskilt med tanke på äldre människor.

Svårt att uppnå jämlika boendeformer i ytterområdena Förutsättningarna för att skapa socialt jämlika strukturer är allra bäst i stråket mellan Duved och Mörsil. Själva principen kring att samla bebyggelsen ger dock också positiva sociala och samhälleliga effekter i andra områden i kommunen. I de allra glesast befolkade kommundelarna är det dock mycket svårt att uppnå positiva effekter genom förtätning, eftersom det ursprungliga serviceunderlaget är lågt och avstånden till serviceorter långa.

Risker för olyckor och sjukdomar

Planförslagets innebörd

Högre krav på utredningar av risker Planförslaget ställer högre krav på utredningar kring dagvatten, ras, skred och slamströmmar och har också höjt kravnivån för bebyggelse i förhållande till högsta vattenflöde från 100- till 1 000-årsflöden. Detta ger minskade risker för naturolyckor. Samtidigt kan ökade förtätningar i sin tur ge ökade risker för till exempel skred, även om planförslaget anger att de mest riskfyllda områdena inte ska exploateras.

Ökat fokus på vattenskydd Planförslaget uttrycker tydligt att skyddet av kommunala dricksvattentäkter ska prioriteras vid avvägningar mot planläggning. Kommunen strävar också efter att på sikt skapa säkrare avloppslösningar med färre enskilda avlopp. Detta gör att vi kan minska risken för utbrott av sjukdomar som går att relatera till förorenat dricksvatten.

Förtätningar kan ge högre lokala risker Förtättningsprincipen innebär också att kommunen tillåter bebyggelse i lägen där riskerna för väg- och järnvägsolyckor och olyckor med farligt gods är större och luftkvaliteten sämre (vilket kan framkalla eller förvärra sjukdomar). Dessa risker är emellertid förhållandevis låga sedda ur ett nationellt perspektiv.

Motverkade barriäreffekter Planförslaget anger att kommunen i sin planering och i samband med exploateringar ska verka för att barriäreffekter utmed kommunens större vägar ska avhjälpas. Kommunen ska också undvika att planera så att risk för spårspring över Mittbanan uppstår. Dessa ställningstaganden är viktiga för att minska olycksrisker och skapa trygghet och säkerhet i samhället - framförallt för barn och unga.

Åtgärder av trafikfarliga miljöer Planförslaget anger ett antal trafikmiljöer där åtgärder bör vidtas för att minska risken för trafikolyckor. Merparten av dessa åtgärder är Trafikverkets ansvar.

Påverkan från djurhållning Planförslaget anger att riktlinjer för ett minsta avstånd mellan bostäder och jordbruksmark/djurhållning ska bedömas från fall till fall. Jordbrukets intressen bör prioriteras utanför planlagd bebyggelse och nivån för vad som får anses vara acceptabla störningar från jordbruk och djurhållning måste vara högre i ett traditionellt jordbrukslandskap. Utspridd bebyggelse i jordbrukslandskapet bör undvikas, vilket också minskar riskerna för störningar från djurhållning.

Hur påverkar nollalternativet sociala faktorer i samhället?

Förutsättningar för jämlikhet, jämställdhet och olika åldersgrupper samt delaktighet och inflytande i samhället

- + Goda förutsättningar för täta funktionsblandade miljöer med mötesplatser i Åre by.
- Höga markpriser och begränsad mängd hyresbostäder gör att många människor utesluts från bostadsmarknaden i Åredalen.
- Risk för ökad polarisering mellan Åre och resten av kommunen, vilket riskerar att ge negativa konsekvenser för folkhälsan.
- Risk för stort bilberoende och försämrad närservice utanför Åre, vilket är negativt för ekonomisk och social jämlikhet, jämställdheten mellan män och kvinnor samt ungdomar och äldre. Strukturer utan goda förutsättningar för kollektivtrafik försämrar också möjligheterna för nyanlända att transportera sig.
- Centralisering riskerar att ge en allt högre kostnadsnivå i Åredalen, vilket gör att människor med sämre betalningsvilja/-möjligheter tvingas bosätta sig i bilberoende lägen. Ett högt kostnadsläge gör det också svårt skapa integrationsboenden.

Förutsättningar för god psykosocial hälsa

- + Goda förutsättningar att skapa underlag för aktiviteter och mötesplatser i Åre by.
- En utspridd struktur gör att möjligheterna att skapa mötesplatser och möten mellan människor försämrats i områden utanför Åre by.

Förutsättningar för fysisk aktivitet

- + Goda förutsättningar för att skapa kollektivtrafik och gång- och cykelstråk i Åredalen.
- Utspridd bebyggelse och centralisering till en kärna gör att förutsättningarna för kollektivtrafik och byggnationer av nya gång- och cykelvägar blir svårare att finansiera utanför Åre. Detta leder sannolikt till att den fysiska aktiviteten och därmed folkhälsan försämrats utanför Åredalen.

Förutsättningar för god psykosocial hälsa

Planförslagets innebörd

Samlad bebyggelse ger förutsättningar för bättre hälsa Planförslaget innebär att tillkommande bebyggelse framförallt ska ske i samlade sammanhang. Detta ger förutsättningar för sociala kontakter, vilket är mycket viktigt för den psykosociala hälsan hos människor. Samlad bebyggelse ger också större möjligheter att ordna aktiviteter och mötesplatser.

Ökad arbetspendling kan ge försämrad psykosocial hälsa Att förstora arbetsmarknadsregionen Östersund – Åre leder till en ökad mängd arbetspendling. Detta ger i sin tur risk för minskad tid för social samvaro och därmed sämre förutsättningar för en god psykosocial hälsa.

Förutsättningar för fysisk aktivitet

Nuläge

Åre kommun har i dagsläget relativt dåliga förutsättningar för vardagsmotion eftersom vi har begränsad kollektivtrafik och mycket få gång- och cykelvägar. Många medborgare har däremot nära till rekreativmiljöer.

Planens innebörd

Fokus på kollektivtrafik och gång- och cykelvägar Planförslaget innebär att förutsättningarna för att skapa tillgänglighet till kollektivtrafik ska vara en viktig utgångspunkt vid planering av nya samhällsstrukturer. Nya bostäder ska alltså i så hög utsträckning som möjligt ha god tillgänglighet till kollektivtrafik. Eftersom resor med kollektivtrafik oftast innebär att människor går eller cyklar till och från bussen eller tåget genererar kollektivtrafik högre fysisk aktivitet än persontransporter med bil. Samlad bebyggelse ger också bättre förutsättningar för att kunna finansiera nya gång- och cykelvägar, vilket ger förbättrade förutsättningar för fysisk aktivitet.

Lokalisering av aktivitetsanläggningar i tillgängliga lägen Planförslaget anger att nya aktivitetsanläggningar för barn och unga bör lokaliseras i gång- och cykelnära lägen med tillgång till kollektivtrafik, vilket främjar tillgänglighet och fysisk aktivitet.

Tillgång till närrekreation Tillgången till närrekreation ska vara en lokaliseringsfaktor vid nybyggnationer av skolor och förskolor och bedömningar av närrekreation ska alltid göras vid planering av nya bostäder.

Nationalpark förbättrar tillgängligheten till friluftsliv Bildandet av en ny Nationalpark skulle kunna tillgängliggöra det rörliga friluftslivet i fjällandskapet för helt nya målgrupper, vilket är positivt för att öka befolkningens fysiska aktivitet.

HUR PÅVERKAR PLANFÖRSLAGET UTVECKLING OCH SAMHÄLLSEKONOMI?

Förutsättningar för tillväxt och utveckling

Förväntad befolkningsutveckling

Fram till år 2035 förväntas befolkningstillväxten vara positiv framförallt

i Åredalen. Genomförs satsningen på regionförstoring, flerkärnighet och handel i Storlien kan befolkningstillväxt också nås i Järpen, Mörsil och Storlien. I dagsläget är det rimligt att anta att befolkningstillväxten i viss mån hejdas av den befintliga bostadsbristen i Åredalen. Skapandet av fler bostäder i en flerkärnig struktur kan bredda och utveckla bostadsmarknaden positivt.

Planförslaget har svårt att möta det stora trycket på att omvandla permanentboende till fritidsboenden, något som är särskilt tydligt i Åre och kommunens västra delar. En tilltagande utveckling av besöksnäringen riskerar att ytterligare förstärka denna tendens.

Planförslaget har också svårt att motverka trenden med vikande befolkningsutveckling i kommunens ytterområden. Denna strömning är framförallt ett resultat av nationella och globala urbaniseringsprocesser som inte beror på planförslagets ställningstaganden. Kommunen bedömer inte att denna trend går att motverka genom bostadsbyggande eftersom efterfrågan på och betalningsviljan för bostäder i kommunens ytterområden är alltför låg.

Arbetsmarknad och näringsliv

Utvecklig genom större arbetsmarknadsregion Genom att förbättra tillgängligheten inom regionen skapas ett större utbud på potentiella arbetstillfällen som kan matcha marknadens efterfrågan - så kallad förstoring av arbetsmarknadsregionen. Detta leder till att fler kvalificerade arbetstillfällen kan tillkomma och ger sammantaget goda förutsättningar för en ökad tillväxt. Ökad tillgänglighet i regionen är också ett villkor för klusterbildningar och kan vara ett sätt att skapa ett robustare, mer diversifierat näringsliv.

Flerkärnighet som utvecklingsfaktor Genom att satsa på utveckling av strategiska orter i goda kollektivtrafiklägen kan vi bibehålla service och utvecklingsmöjligheter även för omlandet runt Jämtlandsstråket. Fokuserar kommunen inte på kärnor riskerar vi att tillgången till service på sikt försämras ytterligare i områdena utanför stråket mellan Duved och Mörsil.

Kommunen bedömer att det är svårt att genom kommunal samhällsplanering åstadkomma utveckling i kommunens ytterområden, dit positiva effekter från en regionförstoring inte når. Långa avstånd och litet befolkningsunderlag gör att det är ekonomiskt svårt att satsa på kommunal utveckling av bostäder eller service.

Handelsutveckling i Storlien En framtida handelsutveckling i Storlien kan innebära stora utvecklingsmöjligheter för kommunens västra delar.

Uteblivna arbetstillfällen inom areella näringar Planförslaget anger kommunala begränsningar av fiskodlingar och vindbruk samt ett tydligt motstånd mot uranbrytning, vilket kan göra att kommunen går miste om ett antal arbetstillfällen och eventuellt också skatteintäkter. Kommunens bedömning är dock att dessa intäkter knappast skulle räcka till för att motverka de strukturomvandlingar som drabbat främst kommunens ytterområden. De negativa konsekvenser som satsningarna skulle medföra riskerar att bli större än eventuella utvecklingsfördelar.

Ökade krav och restriktioner kring exploateringar Planförslaget innebär att kraven på utredningar inför exploateringar ökar. Detta kan åtminstone kortsiktigt innebära ett hinder för utvecklingen eftersom ökade exploateringskostnader kan ge ett motstånd mot att planlägga och exploatera i kommunen. Likaså kan ökade krav på anslutningar till

Hur påverkar nollalternativet utveckling och samhällsekonomi?

Förväntad befolkningsutveckling

Initialt sker en mycket positiv befolkningsutveckling i Åredalen. Det är rimligt att anta att denna utveckling på sikt hämmas av bostadsbrist, prisläge och minskad tillgång till arbetstillfällen.

Övriga samhällen antas få en vikande befolkningsutveckling, möjligtvis kan Undersåker och Duved dra nytta av utspridningseffekter från Åre.

Arbetsmarknad och näringsliv

De framtida möjligheterna till utveckling utanför Åredalen bedöms som begränsade. Utan tydlig strategi för regionförstoring nås inte utbudet av arbetstillfällen i Östersund och Trondheim. Stora satsningar på Åre by kan ge ökad tillväxt i det lokala näringslivet och möjligheter till klusterbildningar och diversifiering inom olika branscher. Dock kräver detta scenario sannolikt en högre tillgänglighet till regionen än vad nollalternativet kan erbjuda. Det finns istället en risk för homogena satsningar på vinterbaserad besöksnäring, vilket gör kommunen sårbar på längre sikt.

Investeringsbehov

- + Liten initial kostnad för VA-kollektivet, litet behov av kommunalt investeringsutrymme.
- På sikt riskerar kommunen att få ta över många VA-anläggningar i dåligt skick på grund av bristande miljöhänsyn, vilket är mycket kostsamma investeringar.
- + Inga kostnader för framtagande av skyddsområden.
- Risk för mycket stora framtida kostnader om kommunen inte har möjligheter att ta fram reservvatten.
- + Låga initiala kostnader för dagvattenhantering.
- Risk för mycket höga framtida kostnader i samband med skred, slamströmmar och förelägganden.
- Höga kostnader för tillskapande av parkeringar i Åre by.
- + Låga kostnader för investeringar i gång- och cykelinfrastruktur.
- Höga investeringskostnader för busstrafik i Åre samhälle.
- Utspridd bebyggelse gör att kostnaden för att bygga ut bredband i ytterområden blir hög.
- Betydande behov av klimatanpassningar i Åre by kräver stora investeringar.
- Mycket höga kostnader för markförvärv i Åre by. Svårt att utveckla och sälja bostadstomter i övriga kommundelar.

- Stora behov av investeringar i bostadsbyggande i Åre by. Svårt att möjliggöra byggnationer i övriga kommundelar.

Hur påverkar nollalternativet utveckling och samhällsekonomi? (fortsättn.)

- Stort investeringsbehov för mark för service i Åre samhälle.
- + Litet investeringsbehov i övriga samhällen.
- Höga kostnader per elev i merparten av kommunens skolor. Stora investeringskostnader för att dimensionera lokaler i Åre/Björnänge.

Drift och underhåll

- + Relativt låga kostnader för drift av gång- och cykelvägar.
- En fortsatt inaktiv bostadsförsörjning riskerar att skapa utträngningseffekter där fler och fler bosätter sig permanent i bostäder i turistområden med dålig tillgänglighet. Detta kan föra med sig ökade kommunala kostnader för service (t ex skoltransporter).
- Höga kostnader för parkeringsanläggningar i Åre by.
- Höga löpande kostnader för tillsyn av enskilda VA-anläggningar och gemensamhetsanläggningar.
- Relativt låga kostnader för drift av kommunala bostäder
- Mycket höga kostnader för skoltransporter. Höga kostnader per resenär för kollektivtrafik.
- Höga framtida kostnader för serviceboenden och hemvård.

verksamhetsområde för vatten och avlopp påverka den allmänna viljan att investera och bygga.

Planförslaget anger att tillkommande bebyggelse i huvudsak bör ske som förtätningar och kompletteringar till befintlig bebyggelse och pekar också ut ett antal områden där stora restriktioner kring byggnationer gäller. Detta kan innebära att utvecklingen upplevs som styrd samt att individuella utvecklingsmöjligheter och äganderätt begränsas.

Att undvika exploatering av till exempel områden med attraktiv landskapsbild behöver dock inte bara vara ekonomiskt ofördelaktigt, utan kan tvärtom stärka den totala ekonomiska utvecklingen på sikt.

Investeringsbehov

Infrastruktur

Utvidgning av kommunala verksamhetsområden för VA Planförslaget anger att stora områden som idag är enskilda eller samhälls VA-lösningar på sikt ska anslutas till det allmänna nätet och omfattas av verksamhetsområde för VA. Detta innebär mycket stora investeringskostnader för VA-kollektivet vad gäller ledningsdragningar, kapacitetshöjningar eller nybyggnationer av anläggningar samt inlösen av befintliga anläggningar. Långsiktigt ger dock utökade verksamhetsområden också högre intäkter till VA-kollektivet.

Planförslagets strävan efter att skapa en mer sammanhållen samhällsstruktur är ekonomiskt gynnsamt för VA-kollektivet, eftersom täta strukturer ger en mer kostnadseffektiv utbyggnad av vatten och avlopp än anslutningar av gles bebyggelse.

Skyddsområden för vattentäkter Resurser krävs för att utreda och eventuellt också ta fram skyddsområden för potentiella reservvattentäkter. Eventuellt krävs inlösen av mark för att långsiktigt skydda befintliga och framtida vattentäkter.

Klimatanpassningar Åre kommun kommer att behöva göra stora investeringar för att klimatsäkra kommunens samhällen. Ett viktigt investeringsområde är dagvattenhantering där resurser krävs dels för framtagandet av en dagvattenstrategi, dels för fysiska åtgärder som dagvattendammar, uppdimensionering av ledningsnät och trummor samt åtgärder för att minska sedimentation och slamströmmar.

Att vid detaljplaneläggning avsätta ytor för lokal dagvattenhantering är också en klimatanpassningsåtgärd som kostar pengar i form av färre säljbara byggrätter och därmed sämre exploateringsekonomi för framtida exploateringsområden.

Alla klimatanpassningar bedöms dock löna sig på sikt eftersom de framtida uteblivna kostnaderna för samhället är mycket större än investeringskostnaderna.

Tillskapande av nya parkeringar Planförslaget pekar på att investeringar i nya markparkeringar och på sikt också parkeringshus måste göras i Åre by. Investeringarna kan åtminstone delvis finansieras genom intäkter från prissättning av allmänna parkeringar.

Kommunala investeringar krävs också för att skapa pendlarparkeringar i Åre och Undersåker.

Regleringar av skotertrafik För att kunna reglera skotertrafiken i kommunen krävs finansiering av en kommunal tjänst som kan arbeta med frågan.

Nya gång- och cykelstråk Planförslaget pekar på att fler lokala gång- och cykelstråk bör tillskapas. Detta kräver allmänna resurser alternativt finansiering inom ramen för privata exploateringsprojekt. Planerade gång- och cykelstråk utmed E14 och väg 638 finansieras av Nationella transportplanen respektive Länstransportplanen.

Avsätta mark för rekreation Vid exploatering av områden med kvaliteter för närrekreation ska exploitören bekosta kompensationsåtgärder i närområdet. Dessa utgifter kan innebära kollektiva framtida hälsovinst och uteblivna kostnader för vårdbehov som totalt sett överstiger investeringskostnaderna. Detta är i regel inte en vinst som gynnar exploitören, vilket kan innebära minskad exploateringsvilja.

Förstärkt infrastruktur för busstrafik Den planerade omställningen till en ökad andel kollektiva resor kräver framtida investeringar i bushållplatser och en knutpunkt för buss- och transfertrafik i Åre.

Bredband Stora investeringsbehov finns för utbyggnader av bredband. Beroende på vilka ställningstaganden som görs i den kommande kommunala bredbandsstrategin kan detta innebära höga kommunala kostnader.

Bostäder

Markförvärv och detaljplanläggning Investeringsutrymme krävs för markförvärv och detaljplanläggning framförallt i centrala Åre, området mellan Duved och Åre samt på sikt också Storlien. Nya detaljplaner behöver även tas fram för ett antal fritidshusområden med otidsenlig VA-standard.

Utveckling av bostadstomter Kommunen kommer framgent att ha behov av att utveckla tomter i Duved, Tegefors, Björnänge, Undersåker och på sikt också Järpen och Mörsil. Den ekonomiska risken bedöms vara högre för investeringar i Järpen och Mörsil eftersom efterfrågan och betalningsviljan förmodligen är lägre där.

Bostadsbyggande Finansiering av bostadsbyggande krävs i första hand i Åre, Duved, Tegefors och Järpen.

Service

Investering i mark för framtida service Investeringsbehov för mark för framtida service finns i Storlien, Åre och eventuellt också Undersåker.

Kostnader för nya förskolor Kommunens befolkningsmål och prognosticerade utveckling innebär att kommunen kommer att ha ökade behov av förskoleplatser i framförallt Åredalen och Undersåker, vilket kräver investeringar i planläggning och exploatering av nya förskoleavdelningar. På sikt kan nya förskoleplatser också behöva tillskapas i Mörsil och Storlien.

Investering i mark för renhållning Planförslaget anger att nya återvinningscentraler behöver tillskapas i Järpen och Åredalen samt att ett nytt område för slamhantering krävs i kommunens östra del. Framtida förändringar i avfallshanteringen kan också innebära att investeringar i mark krävs för mellanlagring och sortering av sopor samt återvinningsstationer. För samtliga anläggningar krävs investeringar i mark, för återvinningscentralerna krävs även medel för planläggning och byggnationer. Investeringarna bör bekostas av renhållningskollektivet.

Kostnader för drift och underhåll

Infrastruktur

Gång- och cykelvägar Planförslaget anger att kommunen bör satsa på att bygga fler gång- och cykelvägar. En större mängd gång- och cykelvägar inne i samhällena för med sig ett ökat behov av resurser för drift och underhåll.

Parkeringsytor En ökad mängd parkeringar i Åre innebär större kostnader för drift och underhåll. Dessa kostnader bör finansieras via avgifter som kan administreras genom parkeringsbolag. Parkeringsavgifterna kan också användas till att återinvestera i nya parkeringslösningar och förbättrad upplevelse för gästerna i Åre by.

Införandet av subventionerade avgifter för pendlarparkeringar kommer att innebära uteblivna intäkter för parkeringsbolaget.

Utvidgade kommunala verksamhetsområden Planförslaget innebär att fler enskilda och samfällt ägda VA-anläggningar ansluts till allmänna VA-anläggningar. Större verksamhetsområden får till följd att VA-kollektivet får högre totala driftskostnader, men också större intäkter från anslutnings- och brukaravgifter. Färre områden med komplicerade VA-förhållanden innebär att kommunen på sikt behöver lägga mindre resurser på tillsyn och inventeringsarbete av anläggningar utanför verksamhetsområde.

Behov av miljöövervakning För att kunna följa upp och arbeta aktivt med vår påverkan på miljön behöver kommunen öka sin miljöövervakning vad gäller mätningar och analyser av t ex luft- och vattenkvalitet. Detta kräver ökade löpande resurser.

Bostäder

Större fastighetsbestånd Byggs planerade områden ut kommer Årehus att ha ett större fastighetsbestånd och därmed högre kostnader för drift och underhåll. Dessa kostnader bör täckas av hyresintäkter.

Service

Skoltransporter och kollektivtrafik En mindre utspridd samhällsstruktur innebär att en högre andel av befolkningen kommer att bo i kollektivtrafiknära lägen. Detta gör i sin tur att de relativa kostnaderna för skoltransporter och avgiftsfinansierad kollektivtrafik minskar. Strategin med flerkärnighet förutsätter dock att kollektivtrafiken stärks med ytterligare turtäthet, vilket innebär ökade driftskostnader.

Hemvård En tätare samhällsstruktur kan på sikt minska kommunens kostnader för hemvård.

ORDFÖRKLARINGAR

Accesspunkt Område för angöring till t.ex. ett skidområde.

Agglomerationsfördelar Fördelar som uppstår tack vare närhet mellan t ex företag i en region.

Allemansrätten Alla människors rätt att färdas över privat mark i naturen och att tillfälligt uppehålla sig där.

Allmän VA-anläggning en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

Alunskiffer Sedimentär bergart som är rik på grundämnet uran.

Arbetsmarknadsregion Geografiskt område inom vilket en omfattande arbetspendling sker.

Areell näring Näring som använder biologiska och naturgeografiska resurser på land eller vatten. Exempel på areella näringar är jordbruk, rennäring, skogsbruk, vindbruk och fiskodling.

Barriär Struktur som innebär ett mentalt eller fysiskt hinder – t ex en älv utan bro eller en hårt trafikerad väg som skiljer olika bostadsområden åt.

BBR Boverkets byggregler. Innehåller föreskrifter och allmänna råd som gäller vid uppförande eller ändring av byggnader.

Befolkningsprognos Bedömning av hur befolkningstal kommer att utveckla sig i framtiden.

Biogas Gasformigt bränsle som bildas vid syrefri nedbrytning av organiskt material.

Biologisk mångfald, biodiversitet Variationsrikedomen bland levande organismer.

Biotop En typ av omgivning med naturliga gränser där vissa växt- eller djursamhällen hör hemma.

Biotopskydd Mindre områden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda kan förklaras som biotopskyddsområde av Länsstyrelsen (generellt biotopskydd

i jordbrukslandskap) eller av Skogsstyrelsen (biotopskydd i skogsmark).

Bostadsförsörjningsprogram Ett bostadsförsörjningsprogram beskriver kommunens inställning till och handlingsplan för sin framtida bostadsförsörjning.

Bygglov är ett tillstånd att bygga nytt, bygga om, bygga till eller ändra användningen av en byggnad eller en anläggning.

Byggnadsplan är en föregångare till dagens detaljplan. Gällande byggnadsplaner hanteras som detaljplaner vid handläggning av t.ex. bygglov.

Dagvatten ytavrinnande regn-, spol- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor eller genom genomsläpplig mark via diken eller ledningar till recipienter eller reningsverk.

Demografi är vetenskapen om en befolknings fördelning, storlek och sammansättning.

Detaljplan anger hur ett begränsat område i en kommun skall bebyggas och hur mark- och vattenområden får användas.

Diversifiering Att skapa bredd och olikheter

Effektmål Den mätbara effekt som förväntas komma ut ur ett projekt eller arbete

Ekologisk status är en bedömning av kvaliteten på växt- och djurarter i en ytvattensförekomst.

Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystem som gynnar människor, det vill säga upprätthåller eller förbättrar människors välmående och livsvillkor.

Enskild VA-anläggning en va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän (kommunal) va-anläggning.

Europeiska landskapskonventionen är en regional konvention för Europa om att slå vakt om och erkänna betydelsen av det omgivande landskapet.

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras rätt under en transport.

Fiskodling är en form av vattenbruk där fisk som vanligtvis är avsedd som livsmedel eller för utplantering odlas i bassänger eller kassar.

Fjärrvärme är en storskalig metod för produktion och distribution av värme. Värmen produceras i en central produktionsanläggning och fördelas genom ett rörsystem till konsumenterna.

Fornlämning är en kvarleva efter människors verksamhet under forna tider och som nu ej längre är i bruk.

Fossila bränslen är olika energikällor i form av kolväten, som kommer från äldre geologiska perioder och som kan påträffas på eller under marken. De fossila bränslena omfattar främst naturgas, petroleum och kol. Fossila bränslen är den största källan till utsläpp av växthusgaser som bidrar till klimatförändringarna.

Fördjupning av översiktsplan En mer detaljerad översiktsplan över ett avgränsat område i kommunen.

Förhandsbesked är en tidig prövning av om en plats är lämplig att bygga på utanför detaljplanerat område.

Försurning Försurning innebär att pH-värdet i vattnet är lägre än vad det skulle ha varit utan mänsklig påverkan. Försurning orsakas främst av utsläpp från transporter, energianläggningar, industri och jordbruk.

Gemensamhetsanläggning En anläggning som ägs tillsammans av flera grannsfstigheter och syftar till gemensamma nyttor - tex avloppsanläggningar eller vägar.

Geoteknik vetenskapen om de byggnadstekniska egenskaperna hos jord och berg, samt metoder att bygga i, på och med jord och berg.

Globalisering är en ekonomisk, kultu

rell och politisk process som innebär att världens länder knyts närmare varandra.

Grundvatten kallas det vatten som utgör den underjordiska delen av vattnets kretslopp i naturen.

Hydrologi Läran om vattenförhållanden.

Höga flöden vattenföring med återkomsttid på 2-10 år. Mycket höga flöden innebär en återkomsttid på 10-50 år och extremt höga flöden innebär en återkomsttid på 50 år eller mer.

Infrastruktur samhällsanläggningar som t ex vägar, VA-anläggningar och bebyggelse.

Kemisk status är en bedömning av ett yt- eller grundvattens kvalitet grundat på dess halter av ett antal ämnen och substanser.

Klimatanpassning Anpassningar av samhället för att bättre klara ett förändrat klimat.

Klimatomställning Planering av samhället för att möjliggöra en minskad användning och ett lägre beroende av ämnen som påverkar klimatet negativt.

Klusterbildning Förtätning av t.ex. företagsetableringar inom en viss bransch inom ett avgränsat geografiskt område.

Kollektivtrafik är passagerartrafik som är tillgänglig för allmänheten

Kommersiell service Service som omsätter pengar och vars avsikt är att ge intäkter (t.ex. butikverksamhet).

Kommunal service Den service en kommun kan erbjuda sina medborgare (t.ex. förskoleverksamhet, skoltransporter och äldreomsorg).

Kompensationsåtgärder Funktioner och värden som går förlorade vid en exploatering kompenseras genom åtgärder inom planområdet eller på en annan plats i kommunen.

Kulturlandskap Ett landskap som mer eller mindre starkt påverkats av människans aktivitet.

Kulturresevat Områdesskydd som

syftar till att möjliggöra vård och bevarande av värdefulla kulturpräglade landskap.

Kumulativa effekter Den samlade effekten av pågående, tidigare och framtida verksamheter/åtgärder på miljön i ett område.

LAV Lagen om allmänna vattentjänster. Lagen reglerar bl.a. kommunens ansvar att ordna med vattenförsörjning och avloppshantering för sina invånare.

LIS Landsbygdsutveckling i strandnära läge. Strandnära områden som pekas ut som viktiga för landsbygdsutvecklingen och därför kan få lättnader i strandskyddet.

LSS-boende (insats enligt LSS - lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Bostad som är anpassad för personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar.

MB Miljöbalken Svensk miljölagstiftning.

Mikrobiell påverkan Påverkan från mikroorganismer (t.ex. svampar, alger och bakterier).

Miljö kvalitetsmål 16 mål för miljöns kvalitet som antagits av Riksdagen.

Miljö kvalitetsnorm (MKN) Angivna föreskrifter kring kvalitet på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. MKN finns idag för utomhusluft, omgivningsbuller, fisk och musselvatten, havsmiljön, yt- och grundvattenförekomster samt förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön.

Mobilitet Rörlighet

Morfologiska förändringar Fysiska förändringar av t.ex. en vattenmiljö som gör att vattnets naturliga väg har ändrats.

Mångfunktionella ytor Icke hårdgjorda ytor som t.ex. kan användas för dagvattenhantering och rekreation.

Nationalpark Särskilt skyddsvärd natur som avsatts för bevarande av svenska staten.

Natura 2000-område Utpekade skydds- eller bevarandevärda områden som anses vara värdefulla ur ett

EU-perspektiv.

Naturresevat Skydd av naturområden med stöd i Miljöbalken.

Naturvårdsavtal Civilrättsligt avtal som tecknas mellan skogsägare och staten (Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen) för att utveckla och bevara naturvärden i skogsområden.

Nyckeltal Mått som används för värdering av resultat.

Närrekreation Fritidsaktivitet som utförs i närheten av bostadsområdet under en begränsad tid.

Offentligt rum Del av bebyggelsemiljö som är tillgänglig för allmänheten.

Områdesbestämmelser Möjlig reglering av bebyggelse som inte är detaljplanerad. Används oftast när kommunen vill reglera en befintlig bebyggelse på olika sätt (t.ex. kulturhistoriskt intressanta miljöer).

Parkeringsnorm Kommunens regelverk för hur parkering ska ordnas vid ny- eller ombyggnation. Anges vanligen som antal bilpaltser per lägenhet eller kvadratmeter bruttoyta.

PBF Plan- och byggförordningen Bestämmelser om t.ex. krav på byggnadsverk, lov och anmälan.

PBL Plan- och bygglagen reglerar planläggningen av mark, vatten och byggande.

Planläggning Upprättande av en detaljplan.

Q1000 Tusenårsflöde för vatten - det vill säga en vattennivå som statistiskt sett nås en gång per tusende år.

Radon Osynlig och luktfri gas som bildas när det radioaktiva grundämnet radium sönderfaller och bildar radioaktiva metallatomer.

Ras En massa av sand, grus, sten eller block eller en del av en bergslänt som kommer i rörelse.

Regional utvecklingsstrategi (RUS) Regional strategi som beskriver mål för länets ekonomiska, miljömässiga och sociala tillväxt.

Reglering av skotertrafik Planering och utveckling av förbudsområden

och skoterleder.

Renkötselområde De områden i Sverige där renskötsel får bedrivas.

Reservvattentäkt Vattentäkt som kan kopplas in som alternativ vattentäkt på medellång till lång sikt om den ordinarie vattentäkten skadas.

Riksintresse Område, plats eller enstaka objekt som är skyddat och anses viktigt ur nationell synvinkel.

Riktvärden Med riktvärde menas ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.

Robusthet Minimerad sårbarhet vid t.ex. klimatförändringar.

Rötning Biologisk nedbrytning av organiskt material som bl.a. frigör biogas.

Samhällsstruktur Hur samhället är organiserat vad gäller lokalisering av t.ex. bostäder, befolkning, infrastruktur och arbetsplatser.

Samlad bebyggelse Samlad bebyggelse var ett begrepp i PBL innan 2 maj 2011. Med samlad bebyggelse avsågs områden med tomter som gränsar till varandra eller som åtskiljs endast av vägar eller naturmark och som tillsammans har minst 10 - 20 hus.

Sammanhållen bebyggelse Bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark enligt gällande PBL (2010:900)

Sediment Bergarter som avsätts och samlas på havs- och sjöbotten. Består oftast av slam, grus och lera.

Servicebostad Boendeform för människor med funktionsnedsättning.

Serviceplan Plan som visar vilken typ av service kommunen har möjlighet att erbjuda inom olika geografiska områden

Ski-in-ski-out Planering av backar, liftar och bostäder som möjliggör att skidgästen kan åka skidor direkt till och från boendet till skidområdet utan att transportera sig längre sträckor till fots eller med bil/buss.

Skred Jord som rör sig snabbt över en eller flera glidytor när hållfastheten i marken

försämras.

Slam Restprodukt från reningsverk, alternativt sediment vid geologiska processer.

Slamström vattenmättade jordmassor från ett högt beläget moränskred som strömmar nerför långa och branta slänter.

Stadsplan Gamla typer av planer som reglerar vad och hur man får bygga. har ungefär samma status som detaljplaner.

Strandskydd Skydd av strandmiljöers värden för friluftslivet samt djur- och växtliv. Gäller normalt sett 100 meter på ömse sidor om strandlinjen.

Tematiskt tillägg till översiktsplan (TÖP) Behandlar frågor som inte tagits upp tidigare eller som inte behandlats tillräckligt ingående i översiktsplanen (t.ex. vindbruk).

Tillgänglighet Möjligheterna att komma till och från en plats.

Transfertrafik Förflyttelse av gäster från långväga kommunikationer till målpunkter. (T.ex. taxi från tågstation till boende)

Urbanisering Folkförflyttning från landsbygd till stadsområden eller tätorter.

Utvecklingsplan Kommunalt dokument för målstyrning.

VA-plan (vatten och avloppsplan). Styrmedel för planering och prioriteringar av vatten- och avloppsfrågor.

Vardagslandskap Landskapsområden utan strikt skydd (som ändå kan innehålla stora värden för t.ex. närrecreation).

Vattenhinder Objekt (t.ex. trummor) som hindrar fiskar från att vandra upp i vattendrag.

Vattenskyddsområde Ett av länsstyrelse eller kommun inrättat geografiskt område till skydd för en vattenförekomst med betydelse för vattentäkt, antingen för en existerande vattentäkt eller möjlig framtida vattentäkt.

Vattentäkt En naturlig sötvattenförekomst som utnyttjas till vattenförsörjning.

Verksamhetsområde Avgränsat område inom vilket vatten- och avloppsförsörjningen ska ske genom kommunala VA-anläggningar.

Vindbruk Utnyttjande av vindresurser för att skapa energi.

Väghållaransvar Den som ansvarar för skötseln av en väg har s.k. väghållaransvar. Allmänna vägar har antingen statligt eller kommunal väghållaransvar. Väghållaransvaret för enskilda vägar kan ligga på t.ex. en samfällighetsförening.

Växthusgaser Gaser som höjer jordens temperatur vid ytan. Höga utsläpp av koldioxid anses vara den viktigaste anledningen till växthuseffekten, som ger klimatförändringar.

Ytvatten Vatten som finns direkt på jordens yta i sjöar, vattendrag, hav och våtmarker.

Återkomsttid Med en händelses återkomsttid menas att händelsen i genomsnitt inträffar eller överträffas en gång under denna tid. Till exempel ett 100-årsflöde inträffar (eller överträffas) i genomsnitt en gång under en 100-årsperiod.

Återvinningscentral Insamlingsplats för grön- och trädgårdsavfall samt farliga avfall.

Återvinningsstation Insamlingsplats för tidningar och förpackningar.

Åtgärdsvalsstudie Dialogmetod som används i tidiga skeden i planeringsprocesser för infrastruktur (Trafikverket ansvarar).

Översiktsplan Plan som ska redogöra för kommunens utveckling och användning av mark och vatten.

UNDERLAGSMATERIAL

- Analys av landsbygden i Jämtlands län, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Anpassning till ett förändrat klimat, 2009, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Attraktionskraft för tillväxt och utveckling, 2014, Regeringskansliet Näringsdepartementet
- Befolkningsprognos 2013-2022, 2013, Åre kommun
- Beslut- och skötselplaner för naturreservat i Åre kommun, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Bevarandeplaner för Natura 2000-områden i Åre kommun, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Byggnadsutformning och miljö i Åre samhälle, 1986, Åre kommun
- Dagvattenstrategi för Malmö, 2008, Malmö stad
- Den europeiska landskapskonventionen, 2010, Riksantikvarieämbetet
- Detaljerad utredning av stabilitets- och avrinningsförhållanden i Mörviksravinens avrinningsområde, Åre, 2004, SGI
- Elsäkerhetsverkets författningssamling, 2008, Elsäkerhetsverket
- En nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft 2014-2020, 2014, Regeringskansliet
- Energieffektiviseringsstrategi för Åre kommun, 2011, Åre kommun
- Energiförsörjning utifrån ett förändrat klimat 2012, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Ett analys och kunskapsunderlag om regional tillväxt och attraktionskraft 2014-2020 2014, Regeringskansliet
- Femton hinder för hållbar stadsutveckling, 2011, Delegationen för hållbara städer
- Folkhälsostatistik Åre kommun, 2014, Folkhälsomyndigheten
- Försörjningsbördan växer, 2004 Valfärd nr 4
- Förändringarnas Åre, 2009, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Geotekniskt myndighetsstöd i planprocessen, 2013, SGI
- Göteborg för alla, 2014, Göteborgs stad Social resursförvaltning
- Har tillväxten nått vägs ände? 2011, EnergyZer
- Husets plats i planeringen, 2009, Boverket
- Infrastruktur och tillgänglighet, 2012, Jämtland Härjedalen Turism
- Internationella trender som påverkar samhällsplanering och samhällsutveckling i Sverige fram till 2050, 2012, Boverket/SWECO
- Jordbruket utifrån ett förändrat klimat, 2011, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Jordbruksmarken - en naturresurs 2012, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Klimatanpassning i fysisk planering - vägledning från länsstyrelserna, 2012, Länsstyrelserna
- Klimatsammanställning - Fjällkedjan 2012, Länsstyrelsen i Norrbotten
- Klimatstrategi för Jämtlands län 2014-2020, 2014, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Klimtanalys för Jämtlands län 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län/SMHI
- Kommunal VA-planering 2009, Länsstyrelsen i Stockholms län
- Kommunal översiktsplanering och regionala utvecklingsprogram, 2013, Tillväxtanalys
- Kommunikation till, från och inom Åredalen (presentation), 2009, Åre kommun/SWECO
- Kulturhistorisk utredning Fröå gruva, 2013, Jamtli
- Landsbygden i kommunens översiktsplan - en vägledning, 2009, Länsstyrelsen i Skåne län
- Länstransportplan 2014-2025, 2014, Regionförbundet Jämtlands län
- Magnetfält och hälsorisker, 2009, Strålsäkerhetsmyndigheten
- Miljömålsbedömningar i Jämtlands län, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Miljökvalitetsmålen i kommunernas översiktsplanering, 2013, Boverket
- Miljökvalitetsnormer i fysisk planering, 2006, Boverket
- Nationell transportplan för 2014-2025 (Jämtlands län), 2014, Regeringskansliet
- Områden med kulturvärden av riksintresse i Åredalen, 1989, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Orter med befolkningsökning, 2011, Tillväxtanalys
- Planera för rörelse, 2013, Boverket
- Planera klimatsmart, 2014, Region Skåne/FOJAB arkitekter
- Planindikatorer för effektiv markanvändning i stationsnära områden, 2008, Katarina Schylberg/LTH
- Plan-pm dagvatten, 2009, Länsstyrelsen i Skåne län
- Plan-pm miljö kvalitetsnormer vatten, 2010, Länsstyrelsen i Skåne län
- Proposition: Samordnad prövning av buller enligt miljöbalken och plan- och bygglagen, 2013, Regeringen
- Ras och skred utifrån ett förändrat klimat, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Regional risk- och sårbarhetsanalys, 2011, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Regional systemanalys 2010-2020 De fyra nordligaste länen, 2008, Länsstyrelserna/ÅF-infrastruktur AB
- Regional utvecklingsstrategi Jämtlands län 2013-2016, 2013, Regionförbundet Jämtlands län
- Regional vattenförsörjningsplan för Jämtlands län remissversion, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Regionalt miljömålsprogram Jämtlands län 2013-2016, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Regionalt program för förorenade områden 2013-2015 i Jämtlands län, 2012, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Regionalt serviceprogram Jämtlands län 2014-2018, 2014, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Riksintressen för kulturmiljövården Jämtlands län, 2013, Riksantikvarieämbetet
- Räkna med ekosystemtjänster Naturskyddsforeningen
- Sammanställning av nationella mål, planer och program av betydelse för fysisk samhällsplanering, 2011, Boverket
- Samordning av trafik- och bebyggelseplanering, 2012, VTI
- Skredrisker i Åredalen, 2013, SWECO
- Stationsnära läge, 2010, Länsstyrelsen i Skåne, Region Skåne, Skånetrafiken, Trafikverket
- Strandskydd - en vägledning för planering och prövning, 2012, Naturvårdsverket och Boverket
- Strategi för folkhälsoarbete i Åre kommun, 2012, Åre kommun
- Strategi för näringslivsutveckling 2015-2020, 2014, Åre kommun
- Strategi för utveckling av hållbar natur- och kulturturism i Jämtlands län, 2007, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Strukturbild för Skåne, 2012, Region Skåne
- Svenska framtidsutmaningar, 2013, Regeringens framtidskommission
- System och strukturer som hindrar hållbar stadsutveckling 2012, Charlotta Fredriksson, KTH Samhällsplanering och miljö
- Tillgänglighet-tillväxt-planering (presentation), 2014, Lars Petterson
- Trafikstrategi destination Åre, 2011, Åre kommun/Åre Destination
- Trender med påverkan på samhällsplaneringen, 2012, Trivector
- Turismens miljöer, 2010, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Utbyggnadsplanering i Åre - strategiska analyser, 2003, Åre kommun/InRegia
- Utredning angående översiktlig planering av Storsjöbygden inkl bilaga, 1977, Komittén för översiktlig planering av storsjöbygden
- Utsläppskällor och energianvändning i Jämtlands län (presentation) Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Vilka fysiska strukturer genererar mest tillväxt?, 2012, Region Skåne/WSP
- Vision 2020, 2011, Åre destination/Åre kommun
- Vision för Sverige 2025, 2012 Boverket
- Vision-mål-strategi för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen, 2013, Jämtland Härjedalen Turism
- Vägval för framtiden - utmaningar för det kommunala uppdraget mot år 2020, 2010, Sveriges kommuner och landsting
- Åre destination utveckling 2000-2011, 2012, Gunnar Hedberg
- Åre kommun - kulturhistorisk utredning 14, 1978, Jamtli
- Översvämning utifrån ett förändrat klimat, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län
- Översvämningrisker i fysisk planering, 2006, Länsstyrelserna
- Översyn av riksintressen för kulturmiljövården, 2013, Länsstyrelsen i Jämtlands län

REGISTER

Ämnen i alfabetisk ordning

Kompletterande information kring respektive ämne finns även under i kapitlet "Utvecklingsprinciper".

- Avfallshantering: 42, 88, 89
- Avlopp: 10, 42-45
- Befolkningsutveckling: 16, 18, 27
- Besöksnäring: 34-35
- Bilvägnät: 30-31
- Bostadsförsörjning 27
- Bostäder: 27
- Buller: 50-51
- Busstrafik: 28-29
- Dagvatten: 46
- Dialogprocess: 9-10
- Digital infrastruktur: 32
- Dricksvattenförsörjning: 44-45
- Elektromagnetiska fält: 52
- Elnät: 52
- Energieffektivt byggande
- Erosion: 49
- Farligt gods: 50
- Fiskodling: 47
- Fjällandskapet: 37-38
- Fjärrvärme: 42-43
- Flygtrafik: 31
- Framtidsutmaningar: 17-19
- Fritidsbostäder: 27, 35
- Fördjupning av översiktsplan, FÖP: 8
- Föreerade områden: 51
- Förstorad arbetsmarknadsregion: 22, 33
- Gestaltungsprinciper: 41
- Gruvdrift: 48
- Gång- och cykeltrafik: 28
- Handel: 35-36
- Höga vattenflöden: 49
- Högre utbildning: 36
- Industri: 35-36
- Jordbruk: 38-39
- Jämtlandsstråket: 10, 33
- Klimatförändringar: 17
- Kommunal service: 32
- Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och objekt: 37, 41
- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS: 46-47
- Luftkvalitet: 51
- Medborgardialog: 9-10
- Miljöfarliga eller störande verksamheter: 51
- Miljö kvalitetsnormer: 43-44, 51
- Mötesplatser: 40-41
- Natura 2000: 57-58
- Näringsliv: 33-36
- Odlingslandskapet: 38-39
- Oexploaterade områden: 37
- Parkeringar: 31
- Ras: 49
- Rennäring: 37-38
- Riksintresseanspråk: 53-58
- Samlad/sammanhållen bebyggelse: 40
- Skogslandskapet: 39
- Skotertrafik: 31-32
- Skred: 49
- Slamströmmar: 49
- Strandskydd: 46-47
- Tematiskt tillägg till översiktsplan, TÖP: 8
- Tågtrafik: 29-30
- Utemiljöer: 40-41
- Varudistribution och godstransporter: 31
- Vattenkraft: 48
- Vattenkvalitet/vattenvård: 43-44
- Verksamheter: 35-36
- Vibrationer: 50
- Vindbruk: 48
- Översvämningar: 49

SÅ HÄR PLANERAR VI FÖR ÅRE KOMMUNS UTVECKLING TILL ÅR 2035!

Vi ska planera för bostadsbyggande i lägen som har goda förutsättningar för kollektiv- och gång- och cykeltrafik: det vill säga **långsiktigt hållbar tillgänglighet**. På så vis skapar vi ett minskat bilberoende och förbättrar underlaget för kollektivtrafik och byggande av nya gång- och cykelvägar.

Åre kommun ska utvecklas flerkärntigt.

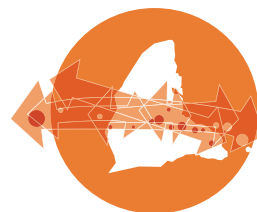
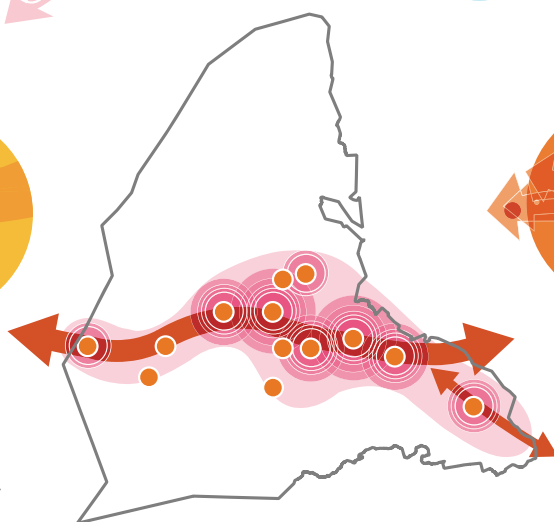
Istället för att centralisera all utveckling till Åredalen eller sprida bebyggelsen utan struktur ska vi sträva efter att skapa attraktiva bykärnor som kan bibehålla eller utveckla service för ett område. Detta ger en långsiktigt hållbar samhällsstruktur.

Vårt fantastiska landskap är vår kommuns främsta attraktionsfaktor och en förutsättning för besöksnäringen. Vi vill **utveckla landskapets potential** på

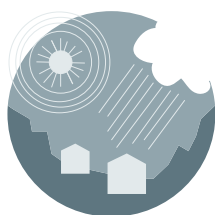
ett hållbart sätt genom att motverka ny bebyggelse på jordbruksmark, kanalisera och zonera intressen i fjällskapet och ställa höga krav på landskapsanpassning i särskilt skyddsvärda områden.

Genom snabbare transporter och stationsnära bostäder och arbetsplatser skapar vi en **förbättrad tillgänglighet till arbetsmarknadsregionerna i Trondheim och Östersund**.

Tillgången till ett ökat antal arbetstillfällen gör att fler människor har möjlighet att bosätta sig i Åre kommun.

Vi ska bygga robust genom att anpassa exploateringar och åtgärder till naturens förutsättningar och framtida klimatförändringar. För att kunna göra det måste vi ställa högre krav på utredningar och åtgärder kring till exempel dagvatten, skred och biotoper.

Ny bebyggelse bör komplettera och förtäta befintliga byar och bostadsområden istället för att spridas ut i landskapet. När vi samlar bebyggelsen **stärker vi befintliga bygder** genom att skapa bättre förutsättningar för att möjliggöra gemensamma nyttor och service.

Sista dag för att tycka till om förslaget till översiktsplan är den 31 maj 2015. Era synpunkter ska vara skriftliga och antingen mailas till oversiktsplan@are.se eller skickas till Kommunstyrelsen Åre kommun, Box 201, 830 05 Järpen

